

Leo Tanner ...

Sakramenti

Za predavača 2025

S njemačkoga preveo i priredio Pavao Madžarević

Leo Tanner ...
Sakramente
Referentenbuch

03 Predstavljanje tečaja o vjeri

„Sakramenti – U svetim znacima susresti Krista“

Slika 1:

Sljedeći tekst prikladan je za predstavljanje tečaja o vjeri „Sakramenti – U svetim znacima susresti Krista“

Pozdrav i uvod

Kao uvod može se dogoditi kratka razmjena u vezi s pitanjem: Koje sakramente sam primio: Kako sam ih doživio i što mi oni znače?

Mi živimo u vrijeme u kojemu primanje sakramenata već godinama sve više opada. Tako je sve manje osoba prisutno na nedjeljnome euharistijskom slavlju. Manje je sklopljenih crkvenih brakova, sve manje svećeničkih ređenja, puno djece više nije kršteno, sakrament pokore se na mnogim je mjestima rijetko prima...

Ali istodobno i dalje ostaje čežnja za znakovitim radnjama. Danas se više nego ikada prije traže pratitelj obredā. I od Crkve udaljeni ljudi traže simbole i obrede koji će im pomoći ovladati teškim situacijama ili slaviti važne događaje.

Zato je dobro raspravljati o sakramentima i otkriti njihovo čudesno blago. Sakramenti su Božji darovi posredovani preko Crkve. Ovi darovi su u skladu s najdubljim čežnjama ljudi.

Ruže su znaci za...?

Slika 2: Čovjek dolazi s crvenim ružama kući. Dariva ih svojoj najdražoj i govori: „Jednostavno je lijepo da smijem biti zajedno s tobom.“ Žena sluša riječi, gleda ruže i muževljeve oči. Odmah ga puna ljubavi zagrlji. Raduje se ružama jer u ružama je vidljiva ljubav njezina muža.

Ruže su po sebi biološko raslinje koje bi se moglo istraživati znanstveno i biokemijski. Ipak ovdje, u ovoj povezanosti, postaju one znakom muževljeve ljubavi prema svojoj ženi. Ljubav između osobā je

po sebi nevidljiva. Vidljivom postaje ljubav ipak prije svega u osobnim riječima, gestama, radnjama i znacima. Latinska riječ za znak jest sakrament. Možemo reći: Po znaku, po „sakramentu“ ruža dolazi do susreta od srca k srcu, koji jača ljubav, zajednički život, odnos jednoga prema drugome

Usporedivo se ovo događa kod sakramenata. Sakramenti su vidljivi znaci nevidljive stvarnosti. Ali sakramenti imaju jedan preduvjet: Ako bi sasvim nepoznata osoba ženi ovoga muža darovala ruže, žena bi zacijelo bila nesigurna i suzdržano (bi) reagirala: „Čemu to? Koja se namjera iza toga krije?“ To pokazuje: Sakramenti pretpostavljaju odnos ljubavi, želju biti tu jedni za druge. Tada sakramenti posreduju Božju ljubav, snaže i hrane vjeru.

Djelovanje sakramenata

Slika 3: Sakramenti nas povezuju s Isusom. U njima prihvaćamo njegovu otkupiteljsku ljubav. Isus u jednom sakramentu djeluje *ex opere operato*. *Operato* znači dovršeno. Kristovo djelo spasenja njegovim je životom, njegovim utjelovljenjem, posebno pak njegovom smrću i njegovim uskrnućem, dovršeno.

Ex opere operato govori da Isus djeluje neovisno o vjeri djelitelja i primatelja svojim dovršenim djelom otkupljenja. Isus Krist je onaj koji u sakramentima djeluje, kao što govori i Drugi vatikanski koncil:

Slika 4: „Prisutan je svojom snagom u sakramentima, tako da kad god netko krsti, sam Krist krsti“¹ (Konstitucija o svetoj liturgiji, 7).

Kad Isus govori: „Ovo je tijelo moje...“, tada kruh postaje njegovo Tijelo, jer Isusova riječ ima snagu za to. Sakrament djeluje, jer Isus stoji uz svoju riječ, neovisno o dostojanstvu djelitelja. Njegova milost otkupljenja postaje djelotvorna. To je suvereno i sigurno djelovanje Isusa Krista. Polazeći od Boga sve je dano!

¹ „Oni su *djelotvorni* jer u njima djeluje sam Krist: on krsti, on u sakramentima djeluje da udijeli milost koju sakrament označuje“ (KKC 1127).

Plodnost po obraćenju i vjeri

Ali, pogledamo li ljude, jesu li oni sakramente primili, jesu li kršteni i potvrđeni (krizmani)? Češće nisu! Zbog čega?

Raniero Cantalamessa govori: „Sakramenti nisu nikakvi magični obredi koji funkcioniraju na magičan način, bez čovjekova znanja i bez ikakva njegova sudjelovanja. Njihova je djelotvornost plod sinergije (zajedničkog sudjelovanja) božanske svemoći (milosti Krista ili Duha Svetoga) i ljudske slobode.“

U vezi s time jedna slika: „Sva postojeća električna energija ne služi ničemu ako ne uporabimo struju i utikač ne stavimo u utičnicu.“ Milost jednoga sakramenta postaje životna tek kad se „utikač stavi u utičnicu“.

To znači: Kad jedan sakrament viva objektivno valjano podijeljen, tada je polazeći od Boga sve tu, sva punina božanske milosti. Električna struja je tu, ali djelovanje se razvija tek ako nas zahvati.

Slika 5: Ovo je usporedivo s jednim velikim vodopadom. Voda neprestano teče. Ja sada mogu do ovoga ogromnog vodopada doći s jednom malom šalicom espresso-kave i napuniti ju. Ali mogu ovom vodom napuniti i veliki bazen za plivanje. Kao što je tu voda, tako je tu i milost sakramenta. Koliko ću o toga uzeti, ovisi o meni.

Djelovanje sakramenata

Slika 6: Stoga govori Katekizam da sakramentima „mora prethoditi evangelizacija, vjera i obraćenje“ (KKC 1072). To pokazuje: ljudi moraju najprije upoznati Isusa Krista, u njega vjerovati i odlučiti se za život s njim. Tada je tu uvjet da sakramenti donose plod. Sjeme pada sada na dobro tlo i može se razviti. Jer sakramenti nas sve dublje povezuju s Isusom Kristom i njegovim Tijelom, s Crkvom. Ali ovo se može dogoditi samo ako mi ovu povezanost i hoćemo, što danas nije slučaj kod svih, koji sakramente žele i primaju.

Sakramenti imaju jedan vanjski znak i jednu nutarnju stvarnost. U sakramentima se slijevaju božansko i zemaljsko djelovanje. Ono odlučujuće, zbog čega se sakramente slavi, jest nutarnja stvarnost, milosno Božje djelovanje, ono što čini Isus. Ipak postoji opasnost da

smo mi sve više usredotočeni na ono izvanjski vidljivo nego na nutarnje djelovanje.

Pitamo: Kako je to kod mene, kod nas? Jesu li nam sakramenti kao krštenje, prva pričest, krizma, vjenčanje... fotografije sa slavlja, naše odijelo i naša frizura, oblikovanje svečanosti poslije, poziv gostiju, briga kako ćemo djelovati na druge..., važniji od stvarnoga sadržaja? I – koliko vremena trebam za izvanjsku pripravu, koliko pak za nutarnju, duhovnu pripravu?

Djelovanje sakramenata postaje plodno ako ih primamo u vjeri da Isus stvarno djeluje, da zahvaća u naš život, da ga ozdravlja i čini dobrim.

Blago otkriti i raspakovati

Ali sada, mogli smo sakramente primiti a da ih nismo svjesni, kao primjerice kod krštenja djece. Ili osvrćući se ustanovljujemo da nam još uvijek nedostaje ono bitno i da smo sakrament primili samo površno.

Tako smo primjerice mogli primiti sakrament krsta i potvrde, a da to blago još uopće nismo upoznali, pogotovo nismo svjesno primili snagu milosti Isusa Krista. Time je milost ostala u nama još začahurena (zatvorena, blokirana). Još uvijek nije oslobođena i nije mogla razviti djelovanje u našem životu. Što sada?

Crkva je svjesna da se mnogo blago sakramenata raspakuje tek poslije njihova primanja. Tako piše Katekizam o krštenju koje su mnogi primili kao mala djeca: „Kada je krštenje djece postalo redoviti oblik slavlja ovoga sakramenta, ono je postalo jedinstveni čin koji u sebi vrlo skraćeno sadrži prethodne stupnjeve kršćanske inicijacije. Već po svojoj naravi, dakle, krštenje djece zahtijeva *katekumenat poslije krštenja*. Nije riječ samo o nekoj potrebi pouke poslije krštenja, nego o nužnom razvitku krsne milosti u tijeku osobnog rasta. Tu se otvara prostor vlastit katekizmu“ (KKC 1231).

To znači: Da čudesne darove krštenja treba raspakovati, a za to je sada potreban jedan put. U prvoj Crkvi postojalo je jedno intenzivno uvođenje u kršćansku vjeru – nazvan katekumenat. Jedan

odgovarajući put vjere potreban je sada za krštene. Krsna milost počinje se razvijati na putu svjesna učenja. Učenje znači Isusa upoznati, izabrati ga za Učitelja i nasljedovati. Na ovome putu učvršćuje se na krštenju primljeni novi temelj života. U tome hoće pomoći i ovaj tečaj o vjeri.

Teme

Sada u vezi sa sadržajem tečaja

Slika 7: Tečaj započinje prvom temom: Srce sakramenata – *otkriti žive izvore*. Srce sakramenata je Isus. Radi se o tome da prihvatimo Isusovu otkupiteljsku ljubav u sakramentima.

Kod drugoga susreta se radi o **krštenju**. Mi primamo jedan novi identitet i dostojanstvo (Isus daje udio na božanskome životu: Tu bivamo uzeti u Isusovu božansku ljubav: *Krštenje – primiti novi identitet i dostojanstvo*).

Kod trećega susreta radi se o sakramentu koji nam se čini najprisnijim: **Euharistija**. (Isus hrani i jača: *Euharistija – postati Tijelo Kristovo*). Upravo jer nam se sveta misa čini toliko poznatom (prisnom), u opasnosti smo da taj nevjerojatni dar koji nam ovdje Isus daje, previdimo ili zanemarimo. Mi smo Njemu (Isusu) toliko vrijedni, da on za nas predaje svoj život i hrani nas najvećom ljubavlju svemira.

Nakon prve pričesti primamo **potvrdu**. (Četvrti susret: Isus pomazuje i šalje: *Potvrda – živjet ispunjen Duhom*). Mnogi su potvrđeni (krizmani), ali je li Duh Sveti naš život, našu osobnost promijenio? Djeluje li Duh Sveti opipljivo preko nas? Ovdje ćemo dobiti poticaje da možemo živjeti *ispunjeni Duhom*.

Zatim, postoje stvari koje ne volimo. Možemo se stidjeti kad smo zatajili, kad smo pogriješili ili se o nekoga ogriješili. Tu čovjek osjeća da nije stvoren za grijeh. Jer čim je prisutan grijeh, negdje duboko u sebi osjećamo se neugodno. Mi brzo pokušavamo grijeh prikriti, zataškati, opravdati, protumačiti drukčije, za krivnju okriviti okolnosti ili druge... Upravno na tu hoće Isus u **sakramentu pokore** darovati oproštenje i novi početak. (Peti susret: Isus jamči oproštenje: *Sakrament pokore – započeti iznova*).

Slika 8: Mnogi ljudi trpe tjelesno i bolesni su. Mnogi su životom povrijeđeni, imaju psihičkih tegoba (patnji) ili stoje pred smrću. Traže pomoć, ozdravljenje i okrpju. Na ovu čežnju odgovara **sakrament bolesničkoga pomazanja**. (Šesti susret: *Isus uspravlja, podiže: Bolesničko pomazanje – ozdraviti*).

Ljudi čuju Božji poziv za posebno služenje u Crkvi i hoće služiti Isusu i ljudima. Na ovu čežnju odgovara **sakrament svetoga reda**. (Isus poziva i opunomoćuje: *Sveti red – poslani umjesto Krista*).

Zaljubljeni hoće čvrsto pripadati skupa i zasnovati obitelj. Oni žele da njihova ljubav kroz sve uspone i padove života raste i postaje zrelija. Na ovu čežnju odgovara **sakrament ženidbe**. (Isus [je] treći u savezu: *Ženidba – rasti u ljubavi*).

Kod posljednjega (devetog) susreta hoćemo slaviti; Isus u sakramentima, Isus u nama i među nama. Tečaj zaključujemo radosnim kršćanskim slavljem (Zajedno slaviti Isusa: *Doživjeti sakramente – bogoslužje s agapama*).

Sadržaj tečaja o vjeri

Slika 9: Tečaj Sakramenti – U svetim znacima susresti Krista hoće nam pomoći otkriti potencijal, blago sakramenata i u svoj život prihvatiti Njegovu snagu i milost. Pritom se, kao prvo, radi o otkrivanju i upoznavanju blaga sakramenata a zatim, kao drugo, kako ovo blago prihvatiti u život i kako ono može postati u njemu djelotvorno.

Kod upoznavanja ovoga blaga pogledajmo najprije na Isusa jer svi se sakramenti, izravno ili neizravno, svode na Isusa. Promotrimo kako se sakrament tijekom povijesti razvio i u čemu se sastoji. Pritom se upuštamo i u aktualna pitanja u vezi s pojedinim sakramentima. Jedna važna točka uvijek je i tumačenje obreda koji se kod podjeljivanja sakramenata rabi. On upućuje na dragocjeno blago. Ponajprije se dakle radi o znanju, o vjerskome znanju – o poznavanju vjere.

Jedan posebna pomoć pritom jest Bilježnica za sudionike: *Bilježnica za sudionike s često postavljanim pitanjima* (pokazati bilježnicu). Bilježnica za sudionike pomaže za produblјivanje. Ona može

pomoći da o sakramentima ne samo slušamo, nego da se dublje otvorimo milosti sakramenata.

U vezi sa značenjem i primanjem sakramenata ima mnogo pitanja. Najčešća pitanja i odgovore na njih nalaze se u drugome dijelu Bilježnice za sudionike.

Napomena: Današnje ophođenje sa sakramentima u pastoralu Crkve nameće mnoga pitanja i probleme. Pučka Crkva se raspada (urušava) a novi oblik Crkve još nije na vidiku. Sakramenti za one koji traže ili samo sakramenti za vjernike? Već ovo pitanje pokazuje da je danas odgovorno ophođenje u pastoralu teško. U Čitanki *Sakramenti – Krista u svetim znacima susresti* daju se, pored osobnih, duhovnih poticaja, kako je moguće snagu sakramenata doživjeti i refleksija na neke pastoralne naglaske, kako mogu sljedeći koraci u pastoralu izgledati.

Tečaj o vjeri o sakramentima je prilika da svoju vjeru osvježimo ili (i) možda ju nanovo upoznamo. On nam pokazuje ljepotu naše vjere i pomaže nam radosno živjeti iz živih izvora Božje ljubavi, iz sakramenata.

Slika 10: *Sakramenti – Krista u svetim znacima susresti* – U sakramentima smijemo susresti Isusa Krista, najljepšu, najčudesniju, najmoćniju i najviše očaravajuću osobu . Koje li časti!

Eventualno napomenuti da je moguće posjećivati i (samo) pojedine susrete.

Ima li još pitanja u vezi s tečajem „*Sakramenti – Krist u svetim znacima susresti*“

04 Pripravno bogoslužje

Misli za propovijed

Evandjelje (Mk 9,30-37 [25. tjedan B] pripovijeda o Isusovoj zemaljskoj djelotvornosti.

Tko želi biti prvi, neka bude svima poslužitelj.

Čitanje svetog Evanđelja po Marku. U ono vrijeme: Otišavši s gore, Isus i njegovi učenici prolažahu kroz Galileju. On ne htjede da to itko sazna. Jer poučavaše svoje učenike. Govoraše im: „Sin Čovječji predaje se u ruke ljudima. Ubit će ga, ali će on, ubijen, nakon tri dana ustati.“ No oni ne razumješe te besjede, a bojahu ga se pitati.

I dođoše u Kafarnaum. I već u kući upita ih: „Što ste putem raspravljali?“ A oni umukoše jer putem među sobom razgovarahu o tome tko je najveći. On sjede i dozove dvanaestoricu te im reče: „Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj!“ I uzme dijete, postavi ga posred njih, zagrli ga i reče im: „Tko god jedno ovakvo dijete primi u moje ime, mene prima. A tko mene prima, ne prima mene, nego onoga koji mene posla.“ Riječ Gospodnja (Mk 9,30-37).

Današnje Evandjelje započinje riječima: *U ono vrijeme prolazio Isus i njegovi učenici prolažahu kroz Galileju.* Isus je tada ozdravljao nebrojene ljude. Mnoge je oslobađao od zloduha. Podizao utučene ljude. Jednostavno je činio ljudima dobro. Tako čitamo u *Mk 7,37: Ljudi su preko svake mjere zadivljeni govorili: 'Dobro je sve učinio'.* Da – Isus je činio svako dobro! Tako je to bilo tada, a kako je danas? Je li Isusovo djelovanje prošlo? Šteta?

Ne, Isus djeluje dalje. On nas i danas ozdravlja, oslobađa, krijepi. I danas nas ispunja svojom ljubavlju i svojim Duhom.

Kako se ovo događa danas? Kako nas On danas susreće? Prije nego je uzašao na nebo obećao je: *„Ja sam s vama u sve dane do*

svršetka svijeta“ (Mt 28,20). A kako Isus ostaje kod nas? Kao prvo ostaje Isus kod nas nevidljiv kao Uskrsnuti. On je tu gdje su dvojica ili trojica sabrana u njegovo ime (usp. Mt 18,20).

Postoje dva načina kako nas On na poseban način susreće: Kao prvo, prisutan je Svetome pismu, u svojoj riječi, preko koje nam govori. Zatim, kao drugo, postoji poseban oblik njegove prisutnosti u sakramentima.

Ovdje možemo susresti Krista u svetim znacima. Kako se ovaj susret u svetim znacima događa?

Ruže su znaci za...?

Čovjek dolazi s crvenim ružama kući. Dariva ih svojoj najdražoj i govori: „Jednostavno je lijepo da smijem biti zajedno s tobom.“ Žena sluša riječi, gleda ruže i muževljeve oči. Odmah ga puna ljubavi zagrlji. Raduje se ružama jer u ružama je vidljiva ljubav njezina muža.

Ruže su po sebi biološko raslinje koje bi se moglo istraživati znanstveno i biokemijski. Ipak ovdje, u ovoj povezanosti, postaju one znakom muževljeve ljubavi prema svojoj ženi. Ljubav između osobā je po sebi nevidljiva. Vidljivom postaje ljubav ipak prije svega u osobnim riječima, gestama, radnjama i znacima. Latinska riječ za znak jest sakrament. Možemo reći: Po znaku, po „sakramentu“ ružā dolazi do susreta od srca k srcu, koji jača ljubav, zajednički život, odnos jednoga prema drugome

Usporedivo se ovo događa kod sakramenata. Sakramenti su vidljivi znaci nevidljive stvarnosti. Ali sakramenti imaju jedan preduvjet: Ako bi sasvim nepoznata osoba ženi ovoga muža darovala ruže, žena bi zacijelo bila nesigurna i suzdržano (bi) reagirala: „Čemu to? Koja se namjera iza toga krije?“ To pokazuje: Sakramenti pretpostavljaju odnos ljubavi, želju biti tu jedni za druge. Tada sakramenti posreduju Božju ljubav, snaže i hrane vjeru.

Sakramenti odgovaraju na čežnje

Sakramenti odgovaraju na duboku čežnju na spašenošću, za vrjednovanošću, za ljubljenošću, za moći-ljubiti. Oni su čudesno blago. Ali blago koje se ipak hoće otkriti. Tu ovaj tečaj o vjeri ima svoje polazište. On nam želi blago sakramenata nanovo pokazati. U vezi s time postoje temeljne informacije vjere o svih sedam sakramenata Crkve. Istodobno hoće ovaj tečaj o vjeri probuditi radost da iz njih živimo.

Sadržaj tečaja o vjeri

Sada u vezi sa sadržajem tečaja

Eventualno pokazati flyer.

Tečaj započinje prvom temom: Srce sakramenata – *otkriti žive izvore*. Srce sakramenata je Isus. Radi se o tome da prihvatimo Isusovu otkupiteljsku ljubav u sakramentima.

Kod drugoga susreta se radi o **krštenju**. Mi primamo jedan novi identitet i dostojanstvo (Isus daje udio na božanskome životu: Tu bivamo uzeti u Isusovu božansku ljubav: *Krštenje – primiti novi identitet i dostojanstvo*).

Kod trećega susreta radi se o sakramentu koji nam se čini najprisnijim: **Euharistija**. (Isus hrani i jača: *Euharistija – postati Tijelo Kristovo*). Upravo jer nam se sveta misa čini toliko poznatom (prisnom), u opasnosti smo da taj nevjerojatni dar koji nam ovdje Isus daje, previdimo ili zanemarimo. Mi smo Njemu (Isusu) toliko vrijedni, da on za nas predaje svoj život i hrani nas najvećom ljubavlju svemira.

Nakon prve pričesti primamo **potvrdu**. (Četvrti susret: Isus pomazuje i šalje: *Potvrda – živjet ispunjen Duhom*). Mnogi su potvrđeni (krizmani), ali je li Duh Sveti naš život, našu osobnost promijenio? Djeluje li Duh Sveti opipljivo preko nas? Ovdje ćemo dobiti poticaje da možemo živjeti *ispunjeni Duhom*.

Zatim, postoje stvari koje ne volimo. Možemo se stidjeti kad smo zatajili, kad smo pogriješili ili se o nekoga ogriješili. Tu čovjek osjeća da nije stvoren za grijeh. Jer čim je prisutan grijeh, negdje duboko u

sebi osjećamo se neugodno. Mi brzo pokušavamo grijeh prikriti, zataškati, opravdati, protumačiti drukčije, za krivnju okriviti okolnosti ili druge... Upravno na tu hoće Isus u **sakramentu pokore** darovati oprostjenje i novi početak. (Peti susret: Isus jamči oprostjenje: *Sakrament pokore – započeti iznova*).

Mnogi ljudi trpe tjelesno i bolesni su. Mnogi su životom povrijeđeni, imaju psihičkih tegoba (patnji) ili stoje pred smrću. Traže pomoć, ozdravljenje i okrjepu. Na ovu čežnju odgovara **sakrament bolesničkoga pomazanja**. (Šesti susret: *Isus uspravlja, podiže: Bolesničko pomazanje – ozdraviti*).

Ljudi čuju Božji poziv za posebno služenje u Crkvi i hoće služiti Isusu i ljudima. Na ovu čežnju odgovara **sakrament svetoga reda**. (Isus poziva i opunomoćuje: *Sveti red – poslani umjesto Krista*).

Zaljubljeni hoće čvrsto pripadati skupa i zasnovati obitelj. Oni žele da njihova ljubav kroz sve uspone i padove života raste i postaje zrelija. Na ovu čežnju odgovara **sakrament ženidbe**. (Isus [je] treći u savezu: *Ženidba – rasti u ljubavi*).

Kod posljednjega (devetog) susreta hoćemo slaviti; Isus u sakramentima, Isus u nama i među nama. Tečaj zaključujemo radosnim kršćanskim slavljem (Zajedno slaviti Isusa: *Doživjeti sakramente – bogoslužje s agapama*).

Eventualno napomena da je moguće sudjelovati i (samo) na pojedinim susretima.

Napomena u vezi s Bilježnicom za sudionike –

Odgovori na često postavljana pitanja (Pokazati Bilježnicu)

Bilježnica za sudionike pomaže produbljivanju. Hoće pomoći da o sakramentima ne samo slušamo, nego da se možemo više otvoriti milosti sakramenata.

U vezi sa značenjem i primanjem sakramenata postoje mnoga pitanja. Najčešća pitanja i odgovori na to nalaze se u drugome dijelu Bilježnice za sudionike. Na uvodnome susretu glase, primjerice, pitanja koja se obrađuju:

U čemu se sastoji razlika između jednoga lijepog, osobama i situaciji prilagođena obreda, i jednog sakramenta?

Kako su sakramenti od Isusa Krista ustanovljeni?

Koje razumijevanje (shvaćanje) o sakramentima imaju evangelici i slobodni zidari?

Tečaj o vjeri o sakramentima je prilika da svoju vjeru osvježimo ili (i) možda ju nanovo upoznamo. On nam pokazuje ljepotu naše vjere i pomaže nam radosno živjeti iz živih izvora Božje ljubavi, iz sakramenata.

1.

Isus: Srce sakramenata:

Uvod – otkriti žive izvore

Cjelovita verzija – Pregled

Poticaj

1. Uvod u sakramente

Pozdrav – Pjesme – Uvod u tečaj o vjeri
Skapati od žeđi pokraj izvora? (pripovijest)
Ruže su znak za...?

2. Isusovo Srce – Izvor sakramenata

Crkva kao temeljni sakrament – glazba

3. Srce sakramenata

Evandjelje o otkupljenju
Plodnost po obraćenju i vjeri
Božansko i zemaljsko djelovanje
Mjesto djelovanja

4. Svrstavanje sakramenata

Sedam sakramenata
Podjela
Učestalost primanja
Sažetak – Susreti s Isusom
Glazba i kratka tišina

Razmjena u malim grupama

Opće napomene
Pitanja za razmjenu

Zaključak

Pjesma

5. Razmatranje: Tko je Isus Krist

Onaj koji fascinira

Onaj koji ljubi

Bog i čovjek

Onaj koji stoluje na prijestolju

Glazba

6. Napomene u vezi s Bilježnicom za sudionike

Odvažiti se na istraživačko putovanje

Oblikovanje „tihog“ vremena

Odgovori na često postavljana pitanja

Daljnje napomene

Pjesma i blagoslovna prošnja

Poticaj

Slika 1:

1. Uvod u sakramente

Pozdrav – Pjesme – Uvod u tečaj o vjeri

Napomena: NA početku mogu biti korisne neke napomene u vezi s odvijanjem tečaja o vjeri. Može se upozoriti na kutiju za pitanja u koju se mogu ubaciti pismena pitanja i želje.

Dobro je pozvati se na jedan aktualni događaj, inače započeti kako slijedi.

Slika 2: Na ovome tečaju o vjeri „*Sakramenti – Krista u svetim znacima susresti*“ radi se o sakramentima a time i o vjeri Crkve. Puno toga nam je iz naše vjerničke prakse već dobro poznato. Ali ovdje hoćemo dublje upoznati srce sakramenata. K tomu ćemo čuti neke informacije o vjeri, nešto od teologije. A prije svega ćemo slijediti pitanje kako možemo više živjeti iz snage sakramenata.

Današnja startna jedinica na temu: „Isus: Srce sakramenata – otkriti žive izvore“ posreduje jedan pregled o sakramentima i daje

nam jedan uvod u razumijevanje sakramenata. U sljedećim jedinicama obrađivat ćemo pojedinačne sakramente. I premda je dobro nazočiti na svim susretima, možemo posjećivati i pojedinačne susrete. Na kraju tečaja slaviti ćemo: Najprije jedno bogoslužje u kojemu ćemo slaviti Isusa u sakramentima a zatim jedna mala svečanost u kojoj ćemo slaviti Isusa u zajednici.

Kao uvod može se dogoditi kratka razmjena u vezi s pitanjem: Koje sakramente sam primio: Kako sam ih doživio i što mi oni znače?

Mi živimo u vrijeme u kojemu primanje sakramenata već godinama sve više opada. Tako je sve manje osoba prisutno na nedjeljnome euharistijskom slavlju. Manje je sklopljenih crkvenih brakova, sve manje svećeničkih ređenja, puno djece više nije kršteno, sakrament pokore se na mnogim je mjestima rijetko prima...

Ali istodobno i dalje ostaje čežnja za znakovitim radnjama. Danas se više nego ikada prije traže pratitelj obredā. I od Crkve udaljeni ljudi traže simbole i obrede koji će im pomoći ovladati teškim situacijama ili slaviti važne događaje.

Slika 3: Zato je dobro raspravljati o sakramentima i otkriti njihovo čudesno blago. Sakramenti su Božji darovi posredovani preko Crkve. Ovi darovi su u skladu s najdubljim čežnjama ljudi.

Roditelji se kod rođenja dive čudu svoga djeteta. Raduju se i žele da im dijete bude sretno i iskusi zaštitu u životu. Na ovu čežnju odgovara sakrament *krštenja*.

Mladi započinju sami svjesno oblikovati svoj život, hoće se angažirati i žele vodstvo, mudrost i snagu. Na ovu čežnju odgovara sakrament *potvrde*.

Ljudi traže ljubav, snagu, zajedništvo i pripadanje. Na ovu čežnju odgovara sakrament *Euharistije*.

Zaljubljeni hoće čvrsto pripadati skupa i zasnovati obitelj. Žele da njihova ljubav kroz sve krize koje sa sobom može donijeti život, raste i postane sve dublja, zrelija i ljepša. Na ovu čežnju odgovara sakrament *ženidbe*.

Ljudi su zatajili, pogriješili su i čeznu za time da mogu započeti iznova. Na ovu čežnju odgovara sakrament *pomirenja* (ispovijedi, pokore).

Ljudi su bolesni, ranjeni životom ili se boje smrti. Traže pomoć, ozdravljenje i okrjepu. Na ovu čežnju odgovara sakrament *bolesničkog pomazanja*.

Ljudi čuju Božji poziv za jedno posebno služenje u Crkvi i hoće služiti Isusu i ljudima. Na ovu čežnju odgovara sakrament *svetoga reda*.

U ovih osam jedinica smijemo sada upoznati ove darove, ovo blago. Ovo blago rijetko leži tek tako na ulici (cesti). Ono više hoće da ga se traži i otkrije.

Skapati od žeđi pokraj izvora? (pripovijest)

U vezi s time jedna pripovijest: Moderan čovjek zalutao u pustinji. Nemilosrdno sunce ga je gotovo spržilo. U stanovitoj udaljenosti ugledao je jednu oazu. „Fatamorgana“, pomisli on, „priviđaj koji me obmanjuje!“ Približio se oazi, ali ona nije iščezavala. Vidio stabla s datuljama, travu i stijene, između kojih je tekao izvor. „To je naravno fantazija zato što sam gladan“, pomisli, „jasno – sada čak čujem kako teče voda. Čista halucinacija sluha! Kako je sam okrutna ta priroda!“ S ovim mislima se srušio i umro.

Slika 4: Sat kasnije pronađu ga dvojica beduina. „Možeš li shvatiti nešto takvo?“, kaže jedan drugomu. „Datulje mu rastu gotovo u usta, a tu pokraj njega leži izvor – a on skapao od gladi i žeđi!“ „Bio je to moderni čovjek“, odgovori drugi beduin, „on u sve to nije vjerovao.“ Stvarno, gotovo za ne povjerovati: Čovjek pokraj tekućeg izvora skapao od žeđi. Ali ovo je nažalost istina – danas također. Mnogi ljudi čeznu za životom, za srećom i samorazvojem, za slobodom od mnogih nevolja i prisila, za ozdravljenjem njihova života. Oni čeznu za time i traže posvuda. Pa ipak mnogi pokraj izvora Isusa Krista koji nam u sakramentima hoće utažiti našu žeđ, skapavaju od žeđi. Zbog čega? Jer ne poznaju Isusa ili ne vjeruju u njega i njegovo djelovanje u sakramentima.

Ruže su znak za...?

Slika 5: Sakramenti su sveti znaci u kojima se susrećemo s Kristom. Kako to razumjeti.

Čovjek dolazi s crvenim ružama kući. Dariva ih svojoj najdražoj i govori: „Jednostavno je lijepo da smijem biti zajedno s tobom.“ Žena sluša riječi, gleda ruže i muževljeve oči. Odmah ga puna ljubavi zagrlji. Raduje se ružama jer u ružama je vidljiva ljubav njezina muža.

Ruže su po sebi biološko raslinje koje bi se moglo istraživati znanstveno i biokemijski. Ipak ovdje, u ovoj povezanosti, postaju one znakom muževljeve ljubavi prema svojoj ženi. Ljubav između osobā je po sebi nevidljiva. Vidljivom postaje ljubav ipak prije svega u osobnim riječima, gestama, radnjama i znacima. Latinska riječ za znak jest sakrament. Možemo reći: Po znaku, po „sakramentu“ ruža dolazi do susreta od srca k srcu, koji jača ljubav, zajednički život, odnos jednoga prema drugome

Usporedivo se ovo događa kod sakramenata. Sakramenti su vidljivi znaci nevidljive stvarnosti. Ali sakramenti imaju jedan preduvjet: Ako bi sasvim nepoznata osoba ženi ovoga muža darovala ruže, žena bi zacijelo bila nesigurna i suzdržano (bi) reagirala: „Čemu to? Koja se namjera iza toga krije?“ To pokazuje: Sakramenti pretpostavljaju odnos ljubavi, želju biti tu jedni za druge. Tada sakramenti posreduju Božju ljubav, snaže i hrane vjeru.

2. Isusovo Srce – Izvor sakramenata

Slika 6: Dvoje ljudi mogu jedno drugo vidjeti, međusobno razgovarati i upustiti se jedno u drugo. U sakramentima se ipak radi o susretu između Boga i nas ljudi. Ali Bog je nevidljiv. On je Duh. Svojim tjelesnim osjetnim organima ne možemo prepoznati Boga kakav On jest. Naše oči ne mogu ni nekoliko sekundi gledati izravno u sunce a da ne oslijepe. Tako još manje možemo susresti Boga, koji „*prebiva u nedostupnu svjetlu*“ (1 Tim 6,16) u njegovoj stvarnoj, čudesno divnoj realnosti.

Tu nam je Bog svojim nedokučivim korakom došao ususret: Istupio je iz nevidljivosti, iz tog nedostupnog svjetla i u svome Sinu Isusu Kristu postao vidljivi i dodirljivi čovjek. Stoga je Isus označen i kao *Pra-sakrament*. On je to mjesto na kojemu i po kojemu susrećemo Boga. Jer Isus je potpuno Čovjek i potpuno Bog. Zato nas može povezati s Bogom, kao što je i sam rekao: „*Ja sam Put, Istina i Život; nitko ne dolazi k Ocu osim po meni*“ (Iv 14,6).

Slika 7: Da bi uspostavio ovu povezanost s Bogom Ocem, Isus je nagovijestio Božje kraljevsko gospodstvo i pozvao ljude da se obrate i u Božje kraljevstvo uđu. Da bi zauvijek pomogao proboju Božjega kraljevstva, Isus je konačno na sebe uzeo sve što se Božjemu kraljevstvu suprotstavlja i umro za to na križu.

Ondje na križu probio je vojnik kopljem Isusov bok, njegovo Srce: Tada iz njegova boka „*poteče krv i voda*“ (Iv 19,34).

Slika 8: Ovo otvoreno Isusovo Srce izvor je sakramenata: „*On se na Križ uzdignut iz ljubavi za nas predao, iz probodenog rebra izlio krv i vodu, znak otajstava Crkve, da sve ljude privuče svom otvorenom srcu, te radosno piju iz vrela spasenja*“ (Predslovlje svetkovine Srca Isusova). Svi sakramenti Crkve su razvijanje ove rijeke ljubavi i života, koja teče s Križa.

Crkva kao temeljni sakrament

Slika 9: Isus je na križu umro, ali nije ostao u smrti. Uskrsnuo je od mrtvih. Prije nego je uzašao u nebo, obećao je: „*Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta*“ (Mt 28,20). Kako Isus ostaje kod nas? Kako nas on susreće danas?

Isus je među nama nevidljiv kao Uskrsnuli. Prisutan je gdje su dvojica ili trojica sabrana u njegovo ime (*usp. Mt 18,20*).

Postoje dva načina kako nas On na poseban način susreće: Kao prvo, prisutan je u Svetome pismu, u svojoj Riječi, preko koje nam govori.

Zatim postoji jedan poseban oblik njegove prisutnosti u sakramentima. Ovdje ga možemo susresti danas. Ali kako se to

dogada? Ta Isus više ne živi kao zemaljska osoba među nama u vidljivome tijelu.

Možemo reći: Inkarnacija Boga, Utjelovljenje Isusa Krista nastavljeno je u Crkvi. Na Duhove je nebeski Otac stvorio Isusu jedno novo Tijelo, koje se sastoji od ljudi, koji su svoj život povezali s Isusom Kristom u krštenju i sada u njegovu Duhu nastavljaju njegovo djelo.

Slika 10: Ovo novo Tijelo Isusa Krista, preko kojega Isus Krist danas nastavlja svoje poslanje u svijetu, jest Crkva. Stoga se Crkvu označuje i kao „mistično Kristovo Tijelo“. Drugi vatikanski koncil govori: „Crkva u Kristu na neki način sakrament odnosno *znak* i *sredstvo* najprisnijega sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda“ (LG, 1).

Crkva je dakle pozvana biti *sredstvo (oruđe)*. Ne znam jeste li već danas radili s nekim sredstvima. Možda ste nožem nešto rezali u kuhinji. Kao što jedna osoba s nekim sredstvom u ruci radi, tako treba Isus Krist, kao uzdignuti Gospodin u nebu, moći nastaviti svoje poslanje s Crkvom kao svojim sredstvom (oruđem, alatom). Zato se Crkvu označuje i kao *temeljni sakrament*.

U sakramentima daje Isus kao uzdignuti Gospodin u odijelu Crkve dalje ono što je učinio. U sakramentima je sam Krist na djelu. On je onaj koji djeluje, kao što govori i Drugi vatikanski koncil: „Prisutan je svojom snagom u sakramentima, tako da kad god netko krsti, sam Krist krsti“ (Konstitucija o svetoj liturgiji, 7). *Sam* Krist krsti dakle preko ljudi koje je za to ovlastio. U sakramentima djeluje sam Krist. **Glazba**

3. Srce sakramenata

Slika 11: Isus u jednome sakramentu djeluje prema latinskome stručnom izrazu *ex opere operato*. *Operato* znači dovršeno. Isus Krist je svojim životom, svojim utjelovljenjem, posebno pak svojom smrću, svojim uskrsnućem i slanjem Duha, dovršio djelo spasenja. Jedan sakrament djeluje iz ovoga dovršena djela.

Evandjelje o otkupljenju

Slika 12: Ali zbog čega je Isus dovršio ovo djelo spasenja? Jedan iskren pogled u naše srce pokazuje da mi nismo samo dobri, plemeniti, čisti i sveti. U nama je prisutno zlo, sebičnost, stvari koje radije ne bismo imali pa ih zato rado skrivamo.

Mi, osim toga, svoje srce ne možemo popraviti sami. Ne možemo zaključiti da od sada u sebi nećemo imati oholosti, zavisti, sebičnosti, krivo vođene nagone i da će to funkcionirati. Mi smo daleko više izloženi zlu.

Pavao ovoj nevolji piše ovako: „*Zbilja ne razumijem što radim: ta ne činim ono što bih htio, nego što mrzim – to činim. Ako li pak činim što ne bih htio, nipošto to ne činim ja, nego grijeh koji prebiva u meni*“ (Rim 7,15.20). *Grijeh koji prebiva u meni* pokazuje da u nama postoji nešto što nas sprječava biti onakvima kakvima u najdubljoj dubini ustvari želimo biti, naime skroz naskroz dobri, ljubazni i plemeniti.

Po *grijehu koji prebiva u meni* prisutno je k tomu nešto što nas razdvaja od svetoga, neizmjerne čistoga Boga. Ni jedan čovjek nije bez grijeha, ni jedna čovjek nije pred Bogom sto posto pravedan. Tako nitko sam po sebi ne može doći k Bogu.

Isus je vidio ovu nemogućnost. Zato je napustio slavu neba i postao čovjek. Iz ljubavi je bio spreman sve što razdvaja nas i Boga i sve ljude uzeti na sebe na križ, da bismo mi ljudi mogli po Njemu doći k Bogu i iskusili otkupljenje.

Plodnost po obraćenju i vjeri

Slika 13: Sakramenti nas povezuju s Isusom. U njima prihvaćamo Isusovu otkupiteljsku ljubav. Ali to jedno iskusivo djelovanje ima samo onda ako mi (bar malo) Isusa poznajemo i njemu vjerujemo.

Stoga govori Katekizam da sakramentima „mora prethoditi evangelizacija, vjera i obraćenje“ (KKC 1072). Ako nema povjerenja prema Isusu, ako nema obraćenja k njemu i odnosa s njim (ili bar poželjan odnos), sakramenti ne mogu donositi rod. Čak i najdragocjenije i i najsavršenije sjeme, posijano na asfalt, ne može klijeti, rati, razviti se i donijeti plod. Pritom nije krivo sjeme, nego tlo na koje se sjeme sije.

Može li jedan sakrament razviti u vjernicima svoje djelovanje, ne ovisi stoga samo o tome da li se jedan sakrament valjano dijeli i stoga polazeći od Boga sadrži svu puninu božanske milosti. Nego je isto tako važno – ako ne i puno više – naše obraćenje i vjera u Isusovo spasenjsko djelovanje. Drugim riječima: Sakramente ne bismo trebali primati samo izvanjski, nego u vjeri da je Isus prisutan i u iščekivanju da će sada djelovati, zahvatiti u naš život i učiniti ga lijepim, zdravim i dobrim. Bog našu slobodu i naše sudjelovanje uvijek uzima ozbiljno.

Slika 14: U vezi s time jedna usporedba: Milost sakramenata nalik je velikom vodopadu. Voda neprestano teče. Ja sada mogu do ovoga ogromnog vodopada doći s jednom malom šalicom kave i napuniti ju. Ali mogu ovom vodom napuniti i veliki bazen za plivanje. Voda je tu, koliko ću od nje uzeti, ovisi o mojoj vjeri i mome obraćenju.

Božansko i zemaljsko djelovanje

Slika 15: U sakramentima se slijevaju božansko i zemaljsko djelovanje. Sakramenti imaju jedan vanjski znak i jednu nutarnju stvarnost.

Ovo su dvije strane sakramenta. Svaki sakrament ima jednu nevidljivo-božansku i jednu vidljivo zemaljsku stranu. Ova vidljivo-zemaljska strana naziva se i materija.

Eventualno navesti nekoliko primjera:

Kod krštenja je materija polijevanje vodom ili uranjanje u vodu s riječima: *N. Ja te krstim u Ime Oca i Sina i Duha Svetoga.*

Kod Euharistije materija je kruh i vino i riječi ustanove: *Ovo je Tijelo moje – Ovo je Krv moja.*

Kod potvrde, polaganje ruku i pomazanje krizmom i formula: *N., primi pečat Dara Duha Svetoga.*

U bolesničkome pomazanju, polaganje ruku i mazanje bolesničkim uljem, s molitvom: *Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrdem pomogao te Gospodin milošću Duha Svetoga. On neka te oslobođena od grijeha spasi i milostivo pridigne.*

U sakramentu ispovijedi, kajanje i priznanje grijeha i odrješenje: *Ja te odrješujem od grijeha tvojih...*

U sakramentu ženidbe materija je odlučna volja sklopiti brak i riječ koja iz toga slijedi: *Uzimam te za svoju suprugu – Uzimam te za svoga supruga.*

Kod svetoga reda, polaganje biskupovih ruku i posvetna molitva.

Sakramenti imaju jedan vanjski znak i jednu nutarnju stvarnost. U sakramentima se slijevaju božansko i zemaljsko djelovanje. Ono odlučujuće, zbog čega se sakramente slavi, jest nutarnja stvarnost, milosno Božje djelovanje, ono što čini Isus. Ipak postoji opasnost da smo mi sve više usredotočeni na ono izvanjski vidljivo nego na nutarnje djelovanje.

Pitamo: Kako je to kod mene, kod nas? Jesu li nam sakramenti kao krštenje, prva pričest, krizma, vjenčanje... fotografije sa slavlja, naše odijelo i naša frizura, oblikovanje svečanosti poslije, poziv gostiju, briga kako ćemo djelovati na druge..., važniji od stvarnoga sadržaja? I – koliko vremena trebam za izvanjsku pripravu, koliko pak za nutarnju, duhovnu pripravu?

Mjesto djelovanja

Slika 16: Mi možemo kod bogoslužnoga slavlja opaziti jedan posebni dodir. Tada govorimo: „To je pak zadiralo duboko!“ – „Tio je bilo vrlo lijepo!“ Za takve doživljaje smijemo biti zahvalni. Ali sakramenti ipak djeluju i onda kad mi ne osjećamo ništa. Jer oni djeluju poglavito na jednoj drugoj razini.

U vezi s time pomaže jedan pogled na biblijsku antropologiju (nauku o čovjeku): Čovjek je od Boga stvoren kao jedinstvo (tvarnoga, fizičkog) tijela, duše (psihe) i duha.

(Tvarno, fizičko) *Tijelo* se razvija prema zakonima rasta koje je Bog u tijelo položio. Ono se mijenja. Javlja se kad smo gladni, umorni, bolesni. Jednoga dana ćemo umrijeti i svoje (tvarno, fizičko) tijelo ostaviti ovdje na zemlji.

Duša (psiha) je mjesto osjećaja, sjedište intelekta, ljudskoga duha i mjesto ljudske volje. Po duši možemo stupiti u odnos sa sobom i s drugima.

Duh je ono mjesto u čovjeku po kojemu stupamo u odnos s Bogom. On je najnutarnjija jezgra, srce srca. Duh je onaj dio koji komunicira s Bogom i po kojemu u nas ulazi svaki život i sva Božja snaga. Ali duha ne osjećamo. On je puno dublje u nama nego što to naši osjećaji mogu opaziti.

Primarna razina djelovanja sakramenata odnosi se na duh. Oni hrane i jačaju duh u nama. Ovo jačanje duha ima tada spasonosne učinke na psihu i na čovjekovo tijelo.

4. Svrstavanje sakramenata

Slika 17: Sve kršćanske konfesije poznaju sakramente, znake saveza s Bogom. Sve se one slažu u tome da su ovi znaci (sakramenti) važni jer ih je ustanovio Isus.

Sedam sakramenata

Katolička Crkva poznaje sedam sakramenata, jednako kao i većina Istočnih Crkava. Evangeličke Crkve govore o dva sakramenta (krštenje i Večera Gospodnja). Katolički kršćani razlikuju se od evangeličko-slobodarskih kršćana ne razlikuju se samo u broju sakramenata, nego i u njihovu shvaćanju. Kao posljedica toga razvilo se različito postupanje sa sakramentima.

Podjela

Sedam sakramenata mogu se svrstati prema njihovu djelovanju. Razlikujemo sakramente inicijacije, preko kojih se uvodimo i uključujemo u Crkvu (pa tako i u zajednicu ljubavi s Bogom): Krštenje, potvrda i Euharistija.

Kod nas je uobičajeni redosljed krštenje (djece) – Prva pričest – Potvrda. Ali u tradiciji Crkve slijedi odmah nakon krštenja potvrda i zatim Euharistija. Ovaj redosljed je još zadržan kad se daju krstiti odrasli. Na ovome tečaju (ali ne i u Čitanki) držimo se nama poznatoga redosljeda.

Sakramenti zdravlja su: Ispovijed i bolesničko pomazanje. Ženidba i sveti red su sakramenti služenja zajednici pa se nazivaju i staleškim sakramentima.

Učestalost primanja

Neke sakramente moguće je primiti samo jednom u životu, jer imaju snagu promijeniti čovjeka jednom-zauvijek i povezati s Bogom. Budući da Bog nikada svoje obećanje (jamstvo) ne povlači, ove sakramente ne možemo ponoviti.

Ovo vrijedi za krštenje i potvrdu, ali i za ženidbu i sveti red. Sakrament reda dijeli se na tri stupnja. Tako, teoretski gledano, svaki zaređeni (posvećeni) može biti tri puta zaređen (posvećen) (za đakona, za svećenika i za biskupa), ali ni jedan se stupanj ne može ponoviti. Stoga i ovdje govorimo o *jedinstvenome primanju*. Svi drugi sakramenti se načelno mogu primiti više puta, uvijek iznova.

I crkveno se vjenčati moguće je samo jednom, ali je ipak moguće nakon smrti jednoga od bračnih drugoga ponovno se vjenčati i tako ponovno primiti sakrament ženidba.

Sažetak – Susreti s Isusom

Slika 18: Sažetak: U sakramentima susrećemo Isusa i iskusujemo jednu stranu njegova različitog djelovanja. Pogledajmo kratko u natuknicama pojedine sakramente:

U krštenju nam Isus dariva svoj nerazorivi život i uzima nas u svoj sinovski odnos s nebeskim Ocem. Dariva nam novo dostojanstvo i nerazorivi novi identitet.

U Euharistiji nam Isus pokazuje koliko smo mu krajnje vrijedni i dragocjeni. On se predaje za nas i daje nam sama sebe za hranu.

U potvrdi nam Isus dariva svoga Duha koji nas iznutra preobražava i hoće preko nas djelovati da bismo živjeli Duhom napunjeni.

U bolesničkome pomazanju Isus nas ozdravlja i pridiže.

U sakramentu pokore (ispovijedi) Isus nam oprašta i dariva nam jedan novi početak.

U sakramentu ženidbe osposobljuje nas Isus za vjernost i ljubav koju on ima prema svome narodu, prema Crkvi.

U svetome redu Isus nas ovlašćuje i opunomoćuje. **Glazba i kratka tišina**

Razmjena u malim grupama

Opće napomene

Želim dati nekoliko napomena u vezi s vremenom u grupama.

- Sve je dragovoljno. Nitko ne mora ništa reći.
- Smisao grupe je razmjena, ali ne raspravljanje, nego uzajamno su-priopćivanje onoga što pokreće pojedinca. U razmjeni iskusujemo solidarnost koja uzajamno hrabri i podupire: „Što, i tebi je tako?“ Molim nikomu ne dijeliti savjete: „Moraš to činiti samo tako i tako.“ Jer svaka osoba ima svoj vlastiti put. Ipak možemo priopćivati_ „To mi je tada pomoglo.“
- Ono što se u grupama razmjenjuje, ne iznosimo van.
- Važno je: pravodobno biti ponovno u plenumu.
- Također postoji mogućnost (navesti mjesto), s nekom od osoba poći u tišinu, primjerice u kapelicu, crkvu, prostor za pobožnost.

Podijeliti grupe.

Slika 19: Pitanja malih grupa najčešće se ne pokazuju u plenumu, nego se ranije predaju vodećemu timu.

Pitanja za razmjenu

Najprije je dobro uzajamno se predstaviti i reći nešto o motivaciji, zašto dolazim na ovaj tečaj.

Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

1. U čemu se sastoji srce (nutarnja stvarnost) sakramenata?
2. Koje sakramente sam primio? Što mi oni znače?
3. Zbog čega sakramenti djeluju? Što je potrebno od nas, od mene?

Zaključak

Pjesma

5. Razmatranje: Tko je Isus Krist?

Slika 20: U sakramentima se uvijek radi o susretu. Kod susretā je jako presudno što to znači za osobu koju susrećemo. Ima osoba koje rado susrećemo. One su dar i čine nam dobro. Ali postoje i osobe, koje nas ne zanimaju, koje radije ne bismo željeli susresti.

Kad se kod sakramenata radi o susretu s Isusom Kristom, tada sve ovisi o tome tko je Isus Krist i kako osobno stojim prema njemu. Pitamo se dakle: Tko je Isus Krist?

Onaj koji fascinira

U Matejevu Evanđelju čitamo kako su Šimun Petar i Andrija tada na Isusa reagirali. Oni su bili pri ribarenju. Tada im je Isus rekao: „*Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi.*” *Oni brže bolje ostave mreže i pođu za njim*“ (Mt 4,18-20). Što je pokrenulo ove mlade ljude da sve ostave i pođu za njim? Mora da su bili nevjerojatno fascinirani Isusom. Mora da je on imao jednu takvu privlačnost, da su Petar i Andrija primijetili: To je ono za čime u najdubljoj dubini čeznemo. Za to se isplati sve ostaviti da bi se bilo zajedno s njim.

Onaj koji ljubi (Zaljubljenik)

Isus je zračio nevjerojatnom snagom i privlačnošću. Iz njega je zračila Božja ljubav. Isus je bio veliki zaljubljenik. Djeca su se kod njega osjećala ugodno, ali i siromasi, grješnici, odbačeni. On je sve prihvaćao. Svima je poklanjao pozornost, naklonost i cijenjenje. Nikoga nije osuđivao radi njegova iskrivljena (pogrješna) života.

Isus je naposljetku iz ljubavi predao za nas ljude svoj život na križu. U ovome savršenome predanju prosijava njegovo srce koje izgara ljubavlju, srce koje kuca za svakoga pojedinog od nas.

Bog i čovjek

Slika 21: Ali Isus svoju privlačnost nije imao samo iz svoga čovjštva nego i iz svoga božanstva. On je kao Bog prije svega

stvorenog, to znači odvijeka Božji ljubljani Sin. Njemu kao drugoj Osobi Trojstva pripada ista čast i klanjanje kao i Ocu.

Budući da je bio i jest Bog, Isus je imao vlast opraštati grijeh, ozdravljati i najvišim autoritetom naviještati savršen zakon, kao što stoji u Propovijedi na gori: *A ja vam kažem...*“ (usp. Mt 5,22. 28. 32. 34. 39. 44).

Istodobno je Isus potpuno čovjek: Bio je nama ljudima jednak u svemu, osim u grijehu. Živio je svoje čovječstvo na savršen način. Tako je on novi Adam, pravi, savršeni Čovjek.

Onaj koji stoluje na prijestolju (Stolujući)

Isus Krist je još više, jer je nadvladao smrt, uskrsnuo i uzašao na nebo. Ondje je sada Stolujući, Kralj kraljeva. Pun ljubavi vlada i vodi stvorenje do dovršenja. Onamo ćemo svi prispjeti na svadbenu gozbu s njim. Jer on je pravi Zaručnik. Mi (kao Crkva i svatko posve osobno), kao Isusova zaručnica, uzeti smo u vječno svadbenu slavlje, u vječnu razmjenu ljubavi božanskoga Trojstva.

Slika 22: Sažetak: Isus Krist je najljepša, najčudesnija, najmoćnija osoba koja najviše očarava (fascinira). I mi smijemo ovu Osobu susresti u sakramentima! Koje li časti! Jednostavno čuderno! **Glazba**

6. Napomene u vezi s Bilježnicom za sudionike

Slika 23:

Odvažiti se na istraživačko putovanje

Isus je srce sakramenata. Iz njega teku živi izvori spasenja. Presudno je to da s povjerenjem idemo k Isusu i pijemo iz njegovih živih izvora. U tome nam pomažu tekstovi u Bilježnici za sudionike. Pozivam vas da svakodnevno uzmete četvrt sata za ovo osobno produblivanje.

„Isus: Srce sakramenata: *Uvod – Otkriti žive izvore*“. Tako glasi ova startna jedinica. Da bismo Isusa bolje upoznali i pili iz njegovih živih izvora, na to nas upućuju tekstovi Bilježnice za sudionike.

Sada podijeliti bilježnice i kartice za umetanje. Bračni parovi neka uzmu dvije bilježnice, da bis svatko mogao činiti svoje vlastite bilješke.

Oblikovanje „tihog“ vremena

Pozivam vas da si svakodnevno uzmete četvrt sata vremena za ovu daljnju izobrazbu. Ovo takozvano vrijeme tišine uvijek je oblikovano tako da u njemu možete produbiti i svoj odnos s Bogom.

Tako možete svakodnevno oblikovati vrijeme produblivanja: Korisni su:

- Redovito vrijeme dana.
- Mjesto na kojemu ćete naći mir.
- Ugodno ozračje.

Na **(11. stranici?)** Bilježnice za sudionike pronaći ćete pomoć za oblikovanje vašega osobnog vremena s Bogom.

- Važna su tri elementa:
- Smiriti se i sabrati.
- Dopustiti Bogu da nam se obrati (da nas oslovi).
- Odgovoriti: Zabilježiti misli i osjećaje i o njima s Bogom razgovarati.

Za šest dana tjedna naći ćete poticaje i pitanja. Svoje vlastite misli možete zabilježiti na praznim crtama.

Odgovori na često postavljana pitanja

U vezi sa značenjem i primanjem sakramenata ima puno pitanja. Najčešća pitanja i odgovori na njih nalaze se u drugome dijelu Bilježnice za sudionike pod „Pitanja i odgovori“. Na **(stranici 6?)** nalaze se pitanja za ovu prvu jedinicu: *Uvod u sakramente*.

Ovi odgovori mogu vam pomoći pronaći (doći do) više znanja i sigurnosti u vjeri. Tako možete i drugima značenje sakramenata objasniti i bolje se za svoju vlastitu vjeru zauzeti.

Daljnje napomene

Tko je spriječen sudjelovati na jednome od susreta, može propušteni poticaj preuzeti na internetu. Može pogledati i kratki sažetak. (Usp. Bilježnica za sudionike **(strana 10? dolje iza uvoda)**).

Tko se hoće još dublje pozabaviti ovom temom, može posegnuti za Čitankom „Sakramenti – Krista u svetim znacima susresti“.

Za osobna pitanja rado stojim na raspolaganju poslije susreta. U dano vrijeme odgovarat ću na pitanja. **Pjesma i blagoslovna prošnja.**

Radujem se sljedećem susretu _____ na temu: Isus daje udio na božanskom životu: *Krštenje – primiti novi identitet i dostojanstvo.*“

2.

Isus daje udio na božanskom životu:

Krštenje –

primiti novi identitet i dostojanstvo.

Cjelovita verzija – Pregled

Poticaj

1. Uvod

Pozdrav

Pjesme

Odgovoriti na pitanja

Osvrt

Prvi sakrament

2. Srce krštenja

Krštenje u Ime Isusa Krista

Novi život – Novo rođenje iz Boga

3. Život u novim perspektivama

Prvi dar: Novi identitet – Dijete Božje

Drugi dar: Oproštenje grijeha – ublažavanje baštinjene krivnje

Treći dar: Primanje Duha Svetoga

Četvrti dar: Primanje u novu obitelj (u Crkvu

Glazba

4. Katekumenat – Put priprave na krštenje

Događaj krštenja Prve Crkve – Inicijacija
S Kristom umrijeti i uskrsnuti
Potvrda i Euharistija

5. Moje Da krštenju

Praksa krštenja djece
Živjeti Amen krštenja
Glazba

Razmjena u malim grupama

Zaključak

Pjesma

6. Obredi

Prvi dio: Otvaranje

Pozdrav – Pitanje roditeljima i kumovima - Obilježavanje znakom križa

Drugi dio: Služba riječi

Čitanje Pisma i homilija – Vjernička molitva i molitva svetim zaštitnicima – Molitva zaklinjanja – Mazanje katekumenskim uljem i polaganje ruku

Treći dio: Krsno slavlje

Blagoslov krsne vode – Odreknuće i ispovijest vjere – Krštenje

Četvrti dio: Dopunski obredi

Mazanje svetom krizmom – Odijevanje bijelom haljinom – Pružanje zapaljene svijeće – Obred Efeta

Peti dio: Završetak

Hod do oltara – Molitva Gospodnja – Blagoslov i otpust – Glazba
– Zaključna priopćenja – Moguća molitva – Pjesma/Blagoslovna
prošnja

Poticaј

Slika 1:

Uvod

Pozdrav

Eventualno pozdraviti one koji nazoče prvi put. Pjesme. Odgovoriti na pitanja.

Osvrt

Slika 2: Sakramenti – Krista u svetim znacima susresti tema je našega tečaja o vjeri. Tema prve jedinice bila je: „*Isus: Srce sakramenata: Uvod – Otkriti žive izvore*“.

Posljednji puta smo čuli da su sakramenti znaci Božje ljubavi u kojima susrećemo Krista. Kod svih susreta je vrlo presudno koga susrećemo. Ima osoba koje susrećemo jako rado. One su nam dar. Kod posve posebnih osoba je upravo velika čast ako smijemo imati zajedništvo s njima.

Kad se kod sakramenata radi o susretu s Isusom Kristom, sve ovisi o tome tko je Isus Krist i kako stojim prema njemu. Što je Krist za mene značajniji, ljepši, moćniji i što me više očarava, to ću više tražiti susret s njim.

Prvi sakrament

U sedam sakramenata susrećemo Krista, u sakramentu krštenja, potvrde, Euharistije, ispovijedi, bolesničkog pomazanja, ženidbe i svetoga reda. Prvi sakrament je krštenje. Ono je vrata do kršćanskog života i zajedno s potvrdom i Euharistijom spada u sakramente

kršćanske inicijacije po kojima se učlanjujemo u Crkvu (a time u zajednicu ljubavi s Bogom).

Koje značenje ima krštenje? Postavili smo pitanje roditeljima: Zašto želite da se vaše dijete krsti? Evo nekih odgovora:

„Svoje dijete ćemo krstiti da bi ga Bog zaštitio.“

„Želimo da naše dijete primi blagoslov.“

„Mi smo odgajani katolički, krštenje nam je važno, jer želimo prenositi kršćanske vrijednosti.“

Ovi odgovori pokazuju da roditelji za dijete žele dobro. Upravo ovo hoće i Bog. Pritom nam on hoće dati još puno više od navedenoga, što već naznačuje našu današnju temu: *„Isus daje udio na božanskome životu: Krštenje – primiti novi identitet i dostojanstvo“*.

Sljedeću pošalicu se može i izostaviti

Biskup šalje svećenika kao misionara u Afriku na područje na kojemu kršćanstvo još nije poznato. Misionar se trudi. Dijeli život s urođenicima i naviješta im Isusa Krista. Naposljetku uspijeva krstiti prvoga urođenika. Priredio je jedno lijepo, dojmljivo slavlje. Pritom govori misionar: „Sada si kršćanin i dobivaš jedno novo ime: Od sada se više nećeš zvati Omoro, nego ti je ime Ivan. Kao kršćanin moraš sada vršiti Deset zapovijedi i petkom umjesto mesa smiješ jesti samo ribu.“

Kad je sljedećega petka posjetio svoga novokrštenika, ovaj je upravo uživao u ukusnu kozjem pečanju. Pogođen time, misionar mu kaže da to ne smije činiti. Ali Ivan se vješto odupre: „Pater, učinio sam sve kao i ti. Polio sam kozu vodom i rekao: „Od sada se više ne zoveš koza, ime ti je riba.“

Da – u krštenju se radi i o preobrazbi, ali suprotno pošalici, ne o izvanjskoj nego nutarnjoj preobrazbi. Da bismo ovo shvatili, zazovimo pjesmom Duha Svetoga.

2. Srce krštenja

Krštenje u Ime Isusa Krista

Slika 3: Isus je poslije Uskrsa naredio apostolima da sve ljude učine njegovim učenicima i da ih zatim krste: *„D>ana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Pođite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga...“* (Mt 28,18-19).

Krštenje u ime Oca i Sina i Duha Svetoga – da, to nam je poznato. Ipak kad su tada na Duhove okupljeni ljudi, njih 3000, dodirnuti Petrovom propovijedi pitali što im je sada činiti, Petar je odgovorio:

„Obratite se i svatko od vas neka se krsti u Ime Isusa Krista da vam se oprostite grijesi, i primit ćete dar, Duha Svetoga“ (Dj 2,38). Prvi ljudi kršteni su u Ime Isusa Krista.

Ovo je usporedivo s granom nacijepljenom na jedno drugo stablo. Čim se ovo dogodilo, ova se grana počinje hraniti životnim sokom stabla i iz njega živjeti. Tako čovjek krštenjem započinje usred zemaljskog života živjeti jednim novim životom, iz Isusa Krista. (Isus govori o tome u slikovitu govoru o trsu u Ivan 15).

Novi život – Novo rođenje iz Boga

Slika 4: Ovaj novi život iz Krista naziva se i novo rođenje iz Boga i ponovno rođenje. Na to upućuje Isus u razgovoru s Nikodemom: *„Zaista, zaista, kažem ti: tko se ne rodi nanovo, odozgor, ne može vidjeti kraljevstva Božjega“ (Iv 3,3).*

Posljedicu ovoga rođenja odozgor Pavao opisuje ovako: *„Živim, ali ne više ja, u meni živi Krist“ (Gal 2,20). I: „Je li tko u Kristu, nov je stvor. Staro uminu, novo, gle, nasto“ (2 Kor 5,17).* U Kristu smo krštenjem postali novo stvorenje. Novo, gle, nasto, jer povezanošću našega života s Isusom primili smo udio na Isusovu božanskom životu. Čudesan dar koji nam omogućuje život u novim perspektivama.

Jedna napomena u vezi s riječju *novo rođenje*: suprotno azijskom razmišljanju, kršćani pod time ne shvaćaju reinkarnaciju, dakle ponovno vraćanje duše poslije smrti u novo zemaljsko tijelo. Vidi kratki sveščić: *Reinkarnacija i vjera u uskrsnuće...*

Život u novim perspektivama

Ovaj život u novoj perspektivi sadrži pun kovčeg darova. Kratko pogledajmo četiri:

Prvi dar: Novi identitet – Dijete Božje

Slika 5: Prvi dar sastoji se u tome da primamo jedan novi identitet i dostojanstvo. Ivan sav radostan piše: *„Gledajte, koliko nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo i jesmo“ (1 Iv 3,1).* Božja

prevelika ljubav dariva nam jedan novi identitet i dostojanstvo: Mi postajemo realno (stvarno) djeca Božja, nepojmljivo, ali istinito!

Svim ljudi su doduše od Boga stvoreni i kao Božja stvorenja u općenitome smislu djeca Božja. Ali ovdje se radi o jednoj potpuno novoj dimenziji. Ona se sastoji u tome da smo po Isusu uzeti u njegov odnos ljubavi prema Ocu. Mi u Isusu Kristu postajemo Božji sinovi i kćeri duhovnim, Duhom Svetim izdjelovanim, posvojenjem.

Ponajprije je jasno: Samo je Isus jedinorođeni Božji Sin odvijeka, kojega nebeski Otac ljubi iznad svih. A sada se događa ono čudesno: Povezanošću s Isusom na krštenju, ova neizmjerena rijeka Očeve ljubavi, dolazi po Isusu k nama. I mi tako bivamo uzeti u ljubav koju nebeski Otac ima prema Isusu, svome Sinu.

Time ovo što je doživio Isus, na odgovarajući način vrijedi i za nas: Kao što se kod Isusova krštenja otvorilo nebo, tako se ovo događa i kod našeg krštenja. Nebo se otvara i nad nama. Otvaraju se novi obzori jer nam se dariva jedna nova povezanost s Bogom, jedno novo zajedništvo s njim.

I kao što je glas nebeskoga Oca kod Isusova krštenja govorio: „*Ti si moj ljubljani Sin, u tebi mi sva milina!*“ (Mk 1,11), tako ovaj glas ljubavi vrijedi sada i za nas. U krštenju slušamo Božji glas: „Ti si moj ljubljani sin, ti si moja ljubljena kći. U tebi mi sva milina, u tebi uživam. Dobrodošao takav kakav jesi, prihvaćam te i ljubim.“ Ovaj novi identitet kao djece (Božje) daje nam neizgubivo dostojanstvo.

Usp. Majka dobre nade ljubi svoje dijete jednostavno zato jer je ono njezino dijete.

Kao što roditelji svoje dijete ne ljube radi ovih ili onih sposobnosti, nego jer je ono *njihovo* dijete, tako nebeski Otac ljubi nas jer smo njegova djeca, dio njegova srca. Ova ljubav Boga Oca darovana je zauvijek. Mi ju ne možemo i ne moramo zaslužiti, ali ni izgubiti. Ona je jednostavno tu, u svim situacijama, bezuvjetno. Bog nikada ne prestaje ljubiti nas, ljubiti mene osobno. Jednostavno, ali čudesno!

Drugi dar: Oproštenje grijeha – ublažavanje baštinjene krivnje

Slika 6: Drugi se dar sastoji u oprostjenju grijeha i ublažavanju baštinjene krivice. Na krštenju najprije primamo oprostjenje osobnih grijeha. Ovi grijesi su posljedica čovjekova pra-defekta. Kršćanska vjera u vezi s ovim govori o baštinjenoj krivnji, o istočnome (iskonskom) grijehu.

Baštinjena krivnja znači: Nijedan čovjek nije savršen i započinje od nule. Kad se danas jedan čovjek rađa, on od svojih roditelja, djedova i baka i rodbine (ukućana), ali i od grupe naroda, od nacije, uz puno dobrog prima i ono loše; tjelesna, psihička i duhovna opterećenja i obilježnosti, kao i stanje društva, svijeta i stvorenja.

Ovamo također pripada to da čovjek ne živi u duboku jedinstvu s Bogom, kako je to Bog izvorno predvidio. Čovjek u sebi otkriva sklonost na zlo. U čovjeku se nešto buni, da sama sebe prihvati kao stvorenje i život, upute i ljubav Stvoritelja zahvalno i radosno primi. Čovjek sebe iskusi oslabljena i u volji prema dobru.

Baštinjena krivnja je posljedica neposlušnosti prvih ljudi. Njihovo nutarnje odbijanje prema Bogu izazvalo je rijeku (val) na čitavo čovječanstvo koje se prelilo iz jednoga naraštaja na drugo.

U ovu rijeku nesreće Bog nam je pritekao u pomoć u svome Sinu Isusu Kristu. Napustio je nebo, postao čovjekom da nam omogući spasonosni izlaz. Živio je potpuno iz ljubavi svoga Oca i svojom poslušnošću do smrti na križu otvorio novi put, put po kojemu Božje spasenje može ući u naš život i u sve naše odnose: rijeka spasenja.

Tko krštenjem prihvati „*Krista kao Gospodina*“ (Kol 2,6), postaje po Isusu povezan s Bogom i time uzet u ovu rijeku Kristova spasenja. Polazeći od ove Kristove rijeke spasenja naš život počinje ozdravljati. Ne magijski, nego u mjeri našega obraćenja.

Crkva stoga govori o posvećujućoj milosti. Božja nas milost čini ispravnima, zdravima (spašenima) i dobrima. Tako više nismo prikovani na prošlost. Jedan novi put postaje moguć.

Treći dar: Primanje Duha Svetoga

Slika 7: Ovaj novi put pokazuje nam treći dar: U ponovnome rođenju krštenja obdaruje nas Isus svojim Duhom. Mi primamo udio

na njegovoj vjeri, njegovoj nadi i ljubavi. Ovo nazivamo *tri božanske krjeposti*: vjera, ufanje (nada) i ljubav.

Božanske krjeposti znači: One su nam darovane od Boga. Ali da bi ove božanske krjeposti u nama rasle, potrebno je naše sudjelovanje. Božanske nas krjeposti osposobljuju da kao Isus živimo u snazi nezabludive i smione vjere, neustrašive nade i žarke (goruće) ljubavi i u tome sve više rastemo.

Istodobno krštenjem primamo Isusove mesijanske darove, *sedam darova Duha Svetoga.*: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost i strah Božji. Kod sakramenta potvrde djelitelj će moliti da se ovi darovi razvijaju. Kako će ovi darovi našu osobnost promijeniti, iscrpno ćemo razmatrati kod sakramenta potvrde.

Četvrti dar: Primanje u novu obitelj (u Crkvu)

Slika 8: Kao četvrti dar primamo (dobivamo) jednu novu obitelj. Jer krštenje znači – nespretno rečeno – vjenčati se s Isusom. Svatko od nas tko je vjenčan ustanovio je da se ne vezuje samo s jednom osobom. Tko je vjenčan, dolazi u kontakt s obitelji partnera i upoznaje krug njegovih prijatelja. Mreža odnosa se proširuje.

Tako je i kod Isusa: Savezom s njim u krštenju mi po njemu automatski postajemo povezani sa svima koji njemu pripadaju. Pavao piše: „*Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni .. I svi smo jednim Duhom napojeni*“ (1 Kor 12,13). U krštenju bivamo po Duhu Svetom uzeti (primljeni) u jednu novu mrežu odnosa, u Tijelo Isusa Krista, u Božju obitelj, u Crkvu.

Ovo primanje u Crkvu ima različite dimenzije. Krštenjem smo najprije u našu konkretnu rimokatoličku mjesnu zajednicu, mjesnu Crkvu. Ova mjesna Crkva je dio svesvjetske rimokatoličke Crkve. Ova pak tvori sa svim krštenima jedno Kristovo Tijelo, jednu Crkvu Isusa Krista, u Vjeronanju (Creda) nazvana *katoličkom* (sveopćom Crkvom).

Tako postajemo sestre i braća svih krštenih.

Ovo Kristovo Tijelo ne obuhvaća samo sve krštene, koji sada žive na zemlji, nego i krštene svih vremena. Biti kršten znači: Ja imam jednu novu obitelj kojoj pripadaju svi sveti u nebu!

Ova pripadnost postaje konkretna u krsnome slavlju, gdje bogoslužna zajednica zaziva svete, posebno zaštitnika župe i zaštitnika krštenika. **Glazba**

Katekumenat – Put pripreve na krštenje

Slika 9: Bog nam dakle u krštenju daje ove krasne darove. Ali ovi darovi ne koriste ništa ako ih mi ne raspakujemo. Kako ćemo ih raspakovati? Kako ćemo prihvatiti ove krasne darove?

Na zadnjem susretu smo čuli da sakramentima (liturgiji) „mora prethoditi evangelizacija, vjera i obraćenje“ (KKC, 1072). Samo tako će sakramenti postati plodni. Što ovo znači u odnosu na krštenje? U vezi s time promotrimo praksu krštenja Prve Crkve.

Događaj krštenja Prve Crkve – Inicijacija

Prvi ljudi, koji su se obratili na kršćanstvo i dali se krstiti, bili su odrasli. Pripravnici na krštenje nazivali su se katekumenima. Na krštenje su se pripremali tijekom duljega vremena pripreve koje je trajalo od jedne do tri godine. Ovo vrijeme pripreve sadržavalo je tri vidika:

1. Nauk o vjeri: Bilo je to uvođenje u kršćansko shvaćanje vjere i u kršćanski život. Ovamo su pripadali primjerice Vjerovanje, Deset zapovijedi, Očenaš i drugo. Tako su rasli vjersko znanje i razumijevanje. Ali samo znanje nije dovoljno. Vjera traži iskustvo. Zato kao daljnji element:

2. Molitve i vjernička slavlja (liturgija): Katekumeni su sudjelovali na službi riječi. Upoznavali su zajednicu. Pritom su mogli iskusiti konkretne molitve za ozdravljenje i oslobođenje (otkletvene molitve). PO njima su iskusili ozdravljenje svoje životne povijesti.

3. Osobno praćenje preko kuma. Možemo to nazvati i osobnim dušobrižništvom. Ovdje su učili kako iz povezanosti s Kristom drukčije postupati s brigama, pitanjima i problemima života. Nakon ove cjelovite pripreve došlo je, najčešće u Vazmenoj noći, do krštenja. Krsni zdenac bio je mjesto prijelaza iz staroga u novi život.

Slika 10: Pogledajmo krsni zdenac (baptisterij) iz 4. stoljeća: Što primjećujemo? Eventualno skupiti odgovore, zatim dopuniti sljedeće:

S Kristom umrijeti i uskrsnuti

U krsni zdenac silazilo se s jedne, iz njega pak izlazilo s druge strane. Krsni zdenac je imao oblik križa i bio je napunjen vodom. Krštenje je povezano sa smrću i uskrsnućem. Stari čovjek umire, novi uskrsava.

Slika 11: Apostol Pavao piše: „*Ili zar ne znate: koji smo god kršteni u Krista Isusa, u smrt smo njegovu kršteni. Krštenjem smo, dakle, zajedno s njime ukopani u smrt...*

Prije nego su katekumeni silazili u vodu, govorili su tri puta: *Odričem...* Time su se svjesno odricali svih sila i oblika zla, svakoga grijeha, grješnih utjecaja svijeta. Ovo odvajanje činili su vidljivim tako da su svlačili svoje haljine. Zatim bi krštenici bili potpuno uronjeni u vodu. U krsnoj vodi, u kojoj je djelotvorna snaga Kristova križa, umirala je svaka krivnja i svaka ovisnost o (vezanost uz) svijetu, pokopana u Isusovoj smrti. To je značilo *umrijeti s Kristom*.

Slika 12: Stojeći u vodi, povezivali su krštenici svoj život s Uskrsnulim. Trostrukim *Vjerujem* predavali su svoj život Trojedinom Bogu- Tako su primali udio na nerazorivu božanskom Isusovu životu. To je značilo *s Kristom uskrsnuti*, kao što to Pavao dalje opisuje: „... *da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života*“ (Rim 6,3-4).

Zatim bi krštenici s druge strane krsnoga zdenca izišli iz vode i kao znak da su postali jedno s Kristom, obukli bijelu krsnu haljinu: „*Doista, koji ste god u Krista kršteni, Kristom se zaodjenuste*“ (Gal 3,27). Novokrštenici su bili potpuno čisti od svakoga grijeha. Postali su jedno s Kristom, primili i zaodjenuli njegovu slavu i ljepotu.

Srce krštenja sastoji se u potpunome povezivanju s Kristom, što znači *s Kristom umrijeti i s njime uskrsnuti*.

Potvrda i Euharistija

Na kraju bi novokršteni poslali k biskupu, predsjedatelju zajednice koji bi na njih položio ruke, pomazao ih krizom i molio da se napune Duhom Svetim. To je odgovaralo onome što mi danas nazivamo potvrda.

Sada su novokršteni u bogoslužnome prostoru bratskim poljupcem svih članova zajednice pozdravljani i prihvaćani kao sestre i braća. Zajedno s njim a slavili su novokršteni prvi put Euharistiju, kao slavlje novoga zajedništva s Isusom Kristom i s novom braćom i sestrama.

Moje Da krštenju

Sada se može postaviti pitanje: Tko je od vas kršten? (vjerojatno gotovo svi). Tko se još može sjetiti svog krštenja? (Vjerojatno nitko). To pokazuje da se praksa krštenja uvelike promijenila.

Praksa krštenja djece

Slika 13: Jedna bitna promjena dogodila se u 4. stoljeću kad je za cara Konstantina kršćanstvo prvi puta dopušteno i zatim 380 godine postalo državna religija. Kao posljedica toga krštenje odraslih sve više je ostalo u pozadini. Proširilo se krštenje djece. Katekumenat, uvođenje u kršćansku vjeru sve je više gubio na značenju. Uvođenje u vjeru i odluka za Isusa Krista *prije* krštenja nadomještana je kršćanskim odgojem *poslije* krštenja. Danas smo svjedoci da ovo u velikoj mjeri više ne funkcionira.

Živjeti Amen krštenja

Slika 14: Što znači krštenje djece? Kod krštenja se radi o savezu s Isusom Kristom. Za savez su potrebna dva partnera koji dragovoljno i svjesno govore jedno drugomu Da. Krštenjem djece Isus Krist je sklopio savez sa mnom i dao mi udio na svome božanskom životu. Darovao mi je svu puninu svoje ljubavi. Osobno me je izabrao.

Sada je potrebno da ja prepoznam Božju ljubav i otvorim se njegovoj ljubavi. Ovo se pokazuje i kod podjeljivanja krštenja. Kad svećenik ili đakon krsti dijete, govori: *N., ja te krstim u ime Oca i Sina i >Duha Svetoga*. Očekivanu riječ *Amen* sada ne izgovara, jer sam će krštenik morati jednom posve svjesno reći: „Amen! Da, hoću to. Stojim potpuno iza toga, proglašavam to valjanim.“

Naše krštenje, koje smo primili kao djeca, treba dakle još jedan osobni korak da potpuno radosno izaberemo Isusa za Gospodara svoga života, da tako krštenje postane životno, da nas usređuje i veseli. Tek tada postaje savez, zajednički život s Kristom, životan. Tada se otvaramo bogatstvu, snazi i otkupljenju Isusa Krista. Tada znamo da smo spašeni, da zauvijek pripadamo Isusu Kristu i da u njemu imamo vječni život.

Moguće je ukazati na to da mi uvijek u Vazmenoj noći, kod prve pričesti i krizme obnavljamo krsna obećanja. Ali pritom često nedostaje osobni i svjesni Da.

Bilo da smo kršteni kao djeca ili kao odrasli, potrebno je svakodnevno obnavljati jednom svejedno donesenu odluku da prihvaćamo *Isusa Krista kao Gospodina* i da ćemo s njime živjeti. Jer život iz krsnoga saveza, iz bezuvjetne ljubljenosti i život s Kristom i za Krista, hoće rasti kroz čitav život. Gdje se to dogodi, mi kao kršteni postajemo sveti i privlačni ljudi, koji isijavaju Božju ljubav i čine ju vidljivom. **Glazba**

Razmjena u malim grupama

Slika 15: Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

(najprije se može upustiti u posljednji susret i u iskustva s Bilježnicom za sudionike: Što me od zadnjeg susreta još zaokuplja? Kako mi je bilo s Bilježnicom za sudionike?).

Zatim u vezi s temom:

1. Što nam je sve darovano krštenjem?
2. U vezi s praksom krštenja Prve Crkve: Što me se pritom doimlje?

3. Jesam li svjesno izrekao svoj Amen (predao svoj život Isusu kao svome Gospodinu)? Što se s time promijenilo

Zaključak

Pjesma

6. Obredi

Raste broj odraslih koji mole krštenje. Ali ipak su najčešće roditelji ti koji mole za krštenje svoje djece. Polazeći od smisla bilo bi primjereno, sakrament krštenja dijeliti za vrijeme bogoslužja zajednice. Ipak se, prije svega iz praktičnih razloga, mnoga krštenja događaju izvan nedjeljnoga euharistijskog slavlja. Promotrimo sada tijek jednog takvog krštenja.

Napomena: Pojedine dijelove obreda kratko izložiti i protumačiti, prilagoditi situaciji sudionika slavlja.

Slika 16: U krštenju je djelotvorna milost otkupljenja, posebno smrti i uskrsnuća Isusa Krista, što naznačuje kapela krštenja: Nad krsnim zdencem visi križ.

Tijek krsnoga slavlja sastoji se iz sljedećih obreda. Obred krštenja djece može još jednom ukazati na to u čemu se sastoji dar krštenja.

Prvi dio: Otvaranje

Pozdrav

Slika 17: Služitelj (svećenik ili đakon) pozdravi roditelje, kumove i čitavu zajednicu.

Pitanje roditeljima i kumovima

Slika 18: Slijedi pitanje roditeljima, što od Crkve Božje traže.

Što to znači za roditelje kad za svoje dijete traže krštenje? Maleno dijete, dojenče se nije odlučilo za krštenje, ali ono se nije odlučilo ni za život, za rođenje. Oboje je Božji dar koji se djetetu daje ljudskim posredovanjem, naime preko njegovih roditelja.

Slika 19: Kao što roditelji u Božjem planu sudjeluju kod početka fizičkog života njihova djeteta, upravo tako mogu i svojom vjerom

sudjelovati (surađivati) pri novome početku vječnoga, duhovnog života, donoseći svoje dijete na krštenje.

Slika 20: Kad roditelji donesu dijete na krštenje, služitelj govori: „Vi tražite krštenje za svoje dijete- Time se obvezujete da ga odgajate u vjeri kako bi živjelo prema Božjim zapovijedima, ljubilo Gospodina i svoga bližnjega, kao što nas je Krist učio. Jeste li toga svjesni?“

Ovo ponajprije sadrži da su roditelji svome djetetu uzor u vjeri, u ljubavi i praštanju, u nadi, u stilu života solidarnosti i pravednosti.

Dijete konkretno uči upoznavati Boga dok mu roditelji o njemu pripovijedaju i počinju s djetetom Bogu se moliti. Dijete pronalazi mjesto u Crkvi tako da ga roditelji što je moguće ranije uzimaju sa sobom na bogoslužje. Djeca se uzimaju u vjeru roditelja. Stoga roditelji svojoj djeci čine najveću uslugu kad sami svoju vjeru produbljuju i brinu se za to da njihov život prema Bogu i životu Crkve raste.

Življenim svjedočenjem roditelja dijete se korak po korak uvodi u kršćanski život i može kasnije samo reći Da krštenju i angažirati se u Crkvi i svijetu.

Zatim slijedi kratki razgovor s kumovima. I oni izjavljuju spremnost preuzeti kumstvo u duhu Crkve.

Obilježavanje znakom križa

Slika 21: Služitelj, roditelji i kumovi označavaju čelo krštenika znakom križa. Znak križa je znak pripadanja i znak vlasništva. Tako su u antici na tijelu robova utiskivani znaci njihovih vlasnika. Kad je Prva Crkva preuzela znak križa, time je izražavala da je pripadanje Isusu Kristu čudesan (krasan) dar, budući da Isus nije brutalno zadržavao robove, nego je iz ljubavi umro za nas na križu.

Slika 22: Znakom križa blagoslivljamo dijete i govorimo; „Ti pripadaš Isusu Kristu i stojiš pod njegovom zaštitom. On će biti s tobom, kamo god pođeš.“ Možemo jedni druge uzajamno blagosloviti znakom križa. Kad ulazeći u crkvu učinimo zna k križa blagoslovljenom vodom, mi tada ispovijedamo da pripadamo Isusu Kristu i njegovu Tijelu, Crkvi.

Drugi dio: Služba riječi

Slika 23:

Čitanje Pisma i homilija

Slike 24 i 25: Ovaj dio započinje biblijskim čitanjem. U pravilu se čita jedan tekst iz Evanđelja koji se iza toga u propovijedi protumači i primijeni na krštenje djeteta.

Vjernička molitva i molitva nebeskim zaštitnicima

Slika 26: U znak da se dijete prima u veliku obitelj Crkve, dobro je dodati imena zaštitnika djeteta, crkve, mjesta i naroda.

Služitelj govori: Braćo i sestre! Prizovimo milosrđe Gospodina našega Isusa Krista na ovo dijete koje će primiti milost krštenja, na njegove roditelje, na kuma (kumu) i na sve koji su već kršteni.

Napomena: Prošnje vjerničke molitve mogu pripremiti i članovi obitelji.

Molitva zaklinjanja

Slika 27: Nakon prošnji služitelj ispruži ruke nad dijete i govori molitvu zaklinjanja.

Pomazanje katekumenskim uljem i polaganje ruku

Slika 28: Sljedeće pomazanje katekumenskim uljem između vrata i prsiju može se nadomjestiti i polaganjem ruku. Oboje izražava da je ozdravljajuća snaga koja izlazi od Isusa Krista, jača od povrjeda koje će jedan čovjek u svome životu iskusiti. K tomu čovjek biva osnažen da se može suprotstaviti zlu na svim područjima.

Treći dio: Krsno slavlje

Slika 29: Krštenje se događa na krsnome zdencu (kod krstionice). Stoga se povorka uputi prema mjestu podjeljivanja krštenja.

Blagoslov krsne vode

Slika 30: Najprije slijedi svečani blagoslov krsne vode koja nas čisti od grijeha i oslobađa ovisnosti prošlosti. Istodobno stvara Krist blagoslovljenom vodom duhovno rađanje.

Odreknuće i ispovijest vjere

Slika 31: Roditelji i kumovi umjesto djeteta, koje hoće odgajati u vjeri Crkve, ispovijedaju sada svoju vjeru. Odriču se zla i ispovijedaju vjeru u Isusa Krista, vjeru Crkve u kojoj se njihovo dijete krsti.

Krštenje

Slika 32: Sada slijedi krštenje polijevanjem vode na čelo ili uranjanjem. Služitelj govori: *N., ja te krstim u ime Oca* (prvo polijevanje ili uranjanje) *i Sina* (drugo polijevanje ili uranjanje) *i Duha Svetoga* (treće polijevanje ili uranjanje).

Dijete se tako povezuje s Kristom i prima udio na Isusovu božanskom životu a time dobiva i novi identitet. Kao Božja kći, kao Božji sin dijete biva uzeto u ljubav koju nebeski Otac ima prema Isusu, svome Sinu.

Služitelj kod krštenja ne govori *Amen*, jer kršteno dijete ili pak krštena odrasla osoba mora svoj Amen izreći i živjeti osobno.

Četvrti dio: Dopunski obredi

Slika 33: Nakon krštenja slijede četiri znakovne radnje. One čine vidljivim na što je kršteni čovjek pozvan.

Mazanje svetom krizmom

Slika 34: Nakon krštenja krštenika se maže svetom krizmom. U Izraelu su se njome pomazivali kraljevi, svećenici i proroci u znak da na njima počiva Božji blagoslov i da su, polazeći od Boga, dobili jedan novi autoritet.

Slika 35: Tko je kršten, pripada Isusu Kristu. „Krist“ i „kršćanin“ prevedeno znači „Pomazanik“. Ovim pomazanjem primamo udio na poslanju Pomazanika Isusa Krista. Mi pripadamo njemu i pozvani smo živjeti, kraljevski, svećenički i proročki. Krštenjem smo postali kraljevski ljudi.

Odijevanje bijelom haljinom

Služitelj: N. postao si novo stvorenje i Krista si obukao. Bila ti ova haljina znakom tog dostojanstva. Potpomognut/a riječju i primjerom svojih najbližih donesi ju neokaljanu u vječni život. Amen.

Slika 36: Prvi su kršćani nakon krštenja oblačili bijele haljine. Ostvarivali su ono što piše Pavao: „*Doista, koji ste god u Krista kršteni, Kristom se (kao haljinom) zaodjenuste (Gal 3,27)*. Oblačenje bijele haljine znači biti uzet u život Isusa Krista, ovijen njegovom ljubalvju, prožet njegovim božanskim dostojanstvom.

Krsna haljina je znak zajedništva s Kristom. Za dijete to znači da ono svoj život treba oblikovati po uzoru na Isusa Krista. Kao odrasli odlučujemo: Hoćemo živjeti na način Isusa Krista.

Pružanje zapaljene svijeće

Slika 37: Služitelj govori: „*Primate svjetlo Kristovo. Vašoj se brizi, roditelji i kumovi, povjerava da podržavate ovo svjetlo. Dijete vam je Krist prosvijetlio da sveđer živi kao dijete svjetla. Nek ustraje u vjeri, sa da svima svetima u nebeskom dvoru mogne poči u susret Gospodinu kada dođe*“. Otac (lili kum) prima krsnu svijeću. „Kristovo svjetlo“ može se prenijeti na prisutnu zajednicu. Također je lijepo da i druga prisutna djeca imaju svoje svijeće.

Slika 38: Uskrsna svijeća je simbol uskrsnuloga i prisutnog Krista. Znak toga da je s Kristom na svijet došlo pravo i neuništivo svjetlo i da je Isus Krist svojim uskrsnućem pobijedio smrt i svaku tamu.

Slika 39: Kad se krsnu svijeću zapali na uskrsnoj svijeći onda to izražava da je nad krštenikom svjetlo, nada koju nikoja sila ne može uništiti (razoriti). Dijete je pozvano orijentirati svoj život prema ovome svjetlu Isusa Krista (prema njegovoj riječi) i zračiti svjetlo u svijetu.

Odrasli se krštenik odlučuje: Hoću svoj život orijentirati prema Isusovu svjetlu (prema njegovoj riječi) i danas biti Isusovo „*svjetlo svijeta*“ (Mt 5,14).

Obred Efeta

Slika 40: *Efeta* je aramejski izraz a znači *otvori se*. Kao što je Isus pozivom Efeta gluhomu mucavcu otvorio uši i usta (*usp. Mk 7,34*), tako molimo za kršteno dijete da svojim ušima čuje Božju riječ i može ju razumjeti, kao i da svojim ustima riječ koju je čulo samo naviješta i Boga slavi. Svećeni, dodiruje uši i usta djeteta i pritom moli:

„*Effata, što znači Otvori se. Gospodin Isus koji je dao gluhima sluh a nijemima govor, dao ti da uskoro možeš primati njegovu riječ svojim ušima i ispovijedati vjeru na hvalu i slavu Boga Oca.*“

Peti dio: Završetak

Procesija do oltara

Slika 41: Povorka se zatim uputi prema oltaru. Oltar upućuje na to da će dijete biti kasnije pozvano za Gospodinov stol i smjeti primiti Isusa s čitavom zajednicom koja slavi euharistijsko bogoslužje.

Na oltaru govori svećenik (đakon) roditeljima, kumovima i svim nazočnima:

Braćo i sestre! Ovo je dijete krštenjem nanovo rođeno. Sada se zove i jest dijete Božje. U potvrdi će primiti puninu Duha Svetoga, pristupit će k oltaru Gospodnjem, postat će sudionik njegova žrtvenog stola i u zboru vjernika Boga će Ocem zvati. A sada se u njegovo ime i u duhu sinovstva koje svi primismo zajedno pomolimo kako nas je Gospodin naučio: Oče naš...

Molitva Gospodnja

Slijedi Oče naš – Molitva Gospodnja.

Blagoslov i otpust

Slika 42: Roditelji i kumovi imaju sada posebnu zadaću. Zato na kraju krsnoga slavlja primaju posebni blagoslov. Ali ne samo oni, svi prisutni mole za blagoslov da bi živjeli iz milosti krštenja.

Slika 43: Na kraju krsnoga slavlja, ako je moguće, slijedi pjesma kojom do izražaja dolazi zahvalnost i uskrsna radost. Dobar je običaj da se djecu nakon krštenja budu preporučena zagovoru Bogorodice Marije. Svećenik (đakon) čestita obitelji krštenika. **Glazba**

Zaključna priopćenja

Sa bi ova vjera mogla u nama rasti, valja uputiti na Bilježnicu za sudionike i svakodnevno vrijeme tišine (ovo posebno preporučiti novim sudionicima).

Datum sljedećega susreta.

Ukazati na kutiju za pismena pitanja.

Moguća molitva

Nebeski Oče, zahvaljujemo ti za tvoju nezamislivo veliku ljubav koju nam darivaš na krštenju. Ti čezneš za time da s nama živiš u jednom odnosu ljubavi i prijateljstva. Želiš da budemo sigurni u tvoju ljubav prema nama i da se tomu od srca radujemo.

Ti nam darivaš zavičaj u svome srcu. U krštenju si nas prihvatio za svoju ljubljenu djecu, sinove i kćeri. Od srca hvala za ovaj novi identitet, za ovo nepojmljivo dostojanstvo. Jer sada te smijemo zvati svojim Ocem.

U tvome Sinu Isusu Kristu sklopio si s nama vječni savez ljubavi, koji nam daje dijela na njegovu božanskom životu. On nam dariva Duha Svetoga koji naš život preobražava, čini novim, cjelovitim i spašenim!

Molimo te: Daruj nam svoga Duha da bismo sve više darove krštenja prepoznavali i raspakovali. Daj nam da puni radosti i ponosa prihvaćamo krsni savez i iz njega živimo. Daj da ovaj Da tebi i čitavome Tijelu tvoga Sina, Crkvi, postane sve dublji, čistiji i jasniji, kako bismo tvoje svjetlo i tvoju slavu zračili (isijavali) u ovome svijetu. Hvala za naš čudesan poziv. Amen. **Pjesma/ Blagoslovna prošnja**

Radujem se sljedećem susretu _____ na temu: „Isus hrani i jača: *Euharistija – Postati Kristovo Tijelo*“.

3.

„Isus hrani i jača: Euharistija – Postati Kristovo Tijelo“

Cjelovit verzija - Pregled

Poticaj

1. Uvod

Pozdrav i pjesme
Odgovori na pitanja
Osvrt i uvod

2. Srce euharistijskoga slavlja

Isusova hrana – Njegovo predanje nama

3. Dimenzije euharistijskoga slavlja

3.1 Spomenčin – uprisutnjenje (ponazočenje, posadašnjenje)
3.2 Stvarna prisutnost
3.3 Euharistija kao zahvaljivanje

S3.4 Iavlje čitavoga Božjeg naroda Glazba

4. Aktivno su-doživjeti euharistijsko slavlje

Obred

Priprava

1. dio: Uvodni obredi: Isus nas prihvaća i pomiruje

2. dio: Služba riječi: Isus nam govori i mi se upuštamo u njega

3. dio: Slavlje žrtvene gozbe: Isus nas uzima u svoje predanje Ocu, dariva nam svoju ljubav i preobražava nas

Priprava darova

Euharistijska molitva

Pričest

4. dio: Završni obredi euharistijskoga slavlja: Isus nas šalje

Glazba

Razmjena u malim grupama

Zaključak

Pjesma

Osvrt na pitanja

Postati Kristovo Tijelo

Promatranje slike

Glazba

Moguća molitva

Pjesma

Napomene

Zagovorna prošnja

Poticaj

Slika 1:

1. Uvod

Pozdrav i pjesme – Odgovori na pitanja – Osvrt i uvod

Slika 2: Zadnji put smo razmatrali temeljni sakrament postajanja kršćaninom: Krštenje. Krštenjem smo povezani s Isusom. Sklopili smo s njim savez. Predali smo mu svoj život i odlučili živjeti s njim i za njega. Tako smo uzeti u Isusov život i primili udio na svemu što pripada njemu. Postali smo djeca Božja, primili njegovo otkupljenje i Duha Svetoga. Uzeti smo u njegovu Tijelo, Crkvu.

Krštenje, potvrda i Euharistija su tri sakramenta inicijacije po kojima smo uvedeni i učlanjeni u Crkvu (a time u zajednicu ljubavi s Bogom). Izvorno su se ovi sakramenti dijelili ovim redom. Budući da je uobičajena praksa Crkve danas da nakon krštenja djece slijedi najprije prva pričest, zatim kasnije u mladosti dijeli sakrament potvrde, na ovome tečaju o vjeri držat ćemo se ovoga redosljeda. Zato sada razmatramo Euharistijsko slavlje.

Euharistijsko slavlje je prema katoličkome shvaćanju „*izvor i vrhunac čitavog kršćanskog života*“ (usp. LG, 11). Izvor osvježava i oživljava. Vrhunac je ono u odnosu na što je sve drugo podešeno i što je najvažnije, najdragocjenije. Kad se na jednom putovanju postiglo vrhunac, obzor se širi. Dobiva se pregled čitave okoline.

Jedna od bitnih pretpostavki da Euharistija može postati *izvor i vrhunac*: Potreban je osobni odnos prema Isusu Kristu, Uskrnulome. Kad ljudi imaju Isusa za svoga najboljeg prijatelja, oni ga tada hoće (kao ljudskog prijatelja) susresti. Oni iskusuju: Isus nas danas susreće prije svega u euharistijskome slavlju., Tako oni počinju otkrivati Euharistiju kao neizmjereno dragocjeno blago, kao izvor snage koji jača, oživljuje, hrani i uvijek nanovo dariva nadu.

2. Srce euharistijskoga slavlja

Slika 3: O čemu se kod euharistijskoga slavlja radi? Postavili smo roditeljima pitanje: Zašto želite da vaše dijete primi prvu pričest? Evo nekih odgovora:

„Naše dijete treba dublje doživjeti zajedništvo u Crkvi.“

„Naše dijete ima toliko pitanja o Bogu na koja mi ne možemo odgovoriti. Nadam se da će kod pripreve na prvu pričest dobiti odgovore na to.“

„Još se dobro sjećam svoje vlastite prve pričesti. Bilo je to jedno posebno slavlje. To želimo i našem djetetu.“

„Nemam neki posebni odnos prema Crkvi. Ali moje dijete hoće na prvu pričest jer su tu i njegovi prijatelji.“

„Vjera mi je već davala oslonac u teškim vremenima. Zato želim da i moje dijete vjeru bolje upozna.“...

Ovi odgovori pokazuju: Roditelji hoće dobro svome djetetu. Upravo ovo hoće i Bog. Pritom on hoće dati još puno više od navedenoga. U čemu se sastoji to što nam Bog želi dati?

Isusova hrana – Njegovo predanje nama

Slika 4: U vezi s time razmatrajmo jedan tekst iz Ivanova Evanđelja. Dan poslije čudesnoga umnoženja kruha mnogi ljudi su ponovno došli k Isusu. Isus se upušta u temu o kruhu i govori o kruhu koji hrani dublje: „*Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek. Kruh koji ću ja dati, tijelo je moje – za život svijeta... Tijelo je moje jelo istinsko, krv je moja piće istinsko. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje, i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim po Ocu, tako i onaj koji mene blaguje, živjet će po meni*“ (Iv 6,51.55-57). Isus tu govori pomalo šokantno: „Morate mene jesti! To će vas uistinu nahraniti!“ Što se misli pod ovom Isusovom hranom?

Bacimo jedan pogled na naš život: Možemo imati dobre odnose, zdravlje, dobar posao, uspjeh, novac..., i još puno toga. Ali ako smo usamljeni i odbačeni, nešto nam nedostaje.

Na drugoj strani možemo imati malo materijalnoga, biti u teškoj situaciji, štoviše biti bolesni, ali ako smo voljeni, tada nam je unatoč svemu dobro! To pokazuje: Ono što nas hrani, jest ljubav!

Slika 5: Svi vodeći psiholozi prošloga stoljeća ovo su shvatili. Sigmund Freud (1856.-1939.) je rekao: „Čovjek je gladan ljubavi.“ Carl Gustav Jung (1875.-1961.) je rekao: „Čovjek je gladan zaštićenosti.“ Alfred Adler (1870.-1937.) je rekao: „Čovjek je gladan priznanja.“ Ovu glad imamo u sebi.

Ipak: Mnogi se ljudi osjećaju manje vrijednima. Oni čeznu za pripadanjem, da su dobrodošli, čeznu za time da čuju: „Lijepo je što postojiš! Lijepo je što si tu s nama!“

Svi hoćemo pripadati i biti vrijedni (dragocjeni). Ipak, koliko vrijedim? Gospodarski gledano: Vrijediš onoliko koliko ostvariš, postigneš. Društvo posreduje: Ako si zdrav, snažan, elegantan, lijep..., ako ne stvaraš probleme, tada si u redu i dobrodošao. Ali, ako to nisam, koliko tada vrijedim?

Što određuje vrijednost jedne stvari? Što nešto vrijedi, pokazuje se u cijeni koju se za to plaća. Ako automobil stoji 30 ili 50 tisuća eura, on vrijedi više od jednoga kojega možeš kupiti za samo nekoliko tisuća. Cijena određuje vrijednost.

Koliko ja sada vrijedim? Isus govori: Vrijediš mi toliko da za tebe predajem svoje tijelo i svoju krv.

Jedna legenda pripovijeda o pelikanu, koji je živio u jednoj zemlji u kojoj je vladala velika glad. Ljudi i životinje više nisu znali kako se održati na životu. Ipak, njegovi su mladunci tražili svakodnevno svoju hranu. U svojoj velikoj nevolji probio je pelikan kljunom rupu na svojim prsima i svojim mladuncima dao da piju njegovu krv. Tako je spasio svoju mladunčad od gladi. Oni su mogli puni snage poletjeti u život. Ali stari je pelikan uginuo. On je svoju krv, svoj život predao za svoje mlade.

Stoljećima kasnije ispjevao je sveti Toma Akvinski: „Pelikane nježni, Spasitelju moj, blatna me u krvi peri presvetoj. I kap njena može svijet da spasi cijel, da bez ljage bude posve čist i bijel.“ (Poput pelikana umro si, moj Isuse, operi me u svojoj krvi i očisti od grijeha).

Slika 6: Kao što pelikan svoje mlade hrani svojom vlastitom krvlju, tako Isus hrani nas u euharistijskome slavlju svojim predanjem. Na Posljednjoj večeri razlomio je Isus kruh u komadiće i rekao: „Ovo činim za vas. Za vas predajem svoj život. Uzmite i jedite.“ Zatim je uzeo čašu s vinom i rekao: „Ovo je krv moja, prolijevam ju kao znak moga saveza na oprostjenje grijeha. Pijte iz nje svi. Primite u sebe ovu moju ljubav.“

Ovo je srce euharistijskoga slavlja: Isus nas tako hoće nahraniti svojom ljubavlju da bismo se nasitili i zatim mogli nahraniti druge: „Po

ovom smo upoznali Ljubav: on je za nas položio život svoj. I mi smo dužni živote položiti za braću (i sestre) (1 Iv 3,16).

3. Dimenzije euharistijskoga slavlja

Kako možemo primiti ovu Isusovu ljubav? Kako možemo ovom Isusovom ljubavlju biti preobraženi? Ovomu služe sve teološke i liturgijske napomene koje sada slijede.

Euharistijsko slavlje često se označuje kao srce sakramenata. Stvarno se (ili mogu) gotovo svi sakramenti slaviti smješteni u euharistijsko slavlje. Kod euharistijske molitve za vrijeme takozvane pretvorbe citira svećenik Isusove riječi: *Ovo je kalež moje Krvi, novoga i vječnoga saveza*. Euharistijsko slavlje produbljuje savez s Isusom sklopljen na krštenju.

Euharistijsko slavlje ima puno dimenzija i vidika. Kratko ćemo razmotriti četiri:

3.1 Spomenčin – uprisutnjenje (ponazočenje, posadašnjenje)

Slika 7: Bit ključ za razumijevanje euharistijskog slavlja leži u riječi ponazočenje (uprisutnjenje, posadašnjenje). Na to upućuje najranije predaja o Euharistiji u Bibliji: Pavao piše u Prvoj poslanici Korinćanima: *„Doista, ja od Gospodina primih što vama predadoh: Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši, razlomi i reče: 'Ovo je tijelo moje – za vas. Ovo činite meni na spomen.' Tako i čašu po večeri govoreći: 'Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite, kad god pijete, meni na spomen.'“* (1 Kor 11,23-25). Zašto Pavao dva puta spominje spomen?

Svakodnevnim jezikom imati dobro sjećanje znači moći dobro se sjećati (pamtiti). Ali ovdje se radi o više od sjećanja na nešto što je prošlo. *Sjećanje* znači da prošli događaj postaje prisutan i sada djelotvoran.

Za euharistijsko slavlje ovo znači: Što se tada na Posljednjoj večeri i na križu dogodilo, postaje sada u znacima kruha i vina prisutno. Tako smo kod svakog euharistijskog slavlja prisutni u dvorani Posljednje

večere i stojimo na realan, sakramentalan način pod Isusovim križem. Spomen je dakle više nego „misliti na“.

3.2 se može eventualno izostaviti ili skratiti, budući da se u obredu kod točke 4. Aktivno su-doživjeti euharistijsko slavlje – razlaže iscrpnije.

3.2 Stvarna (realna) prisutnost

Znaci kruha i vina su više od simbola, oni transportiraju realnost. Ovo je doživio protestantski župnik Scott Hahn kod svoje prve mise:

„Stajao sam dakle ja, protestantski župnik u civilnome odijelu, incognito i uvukao se otraga u katoličku kapelicu u Milwaukeeu da doživim svoju prvu misu. Onamo me je dotjerala radoznalost, i nisam bio siguran je li to bila zdrava radoznalost. Studirao sam spise prvih kršćana i pronašao nebrojene napatke o „liturgiji“, „euharistiji“, „žrtvi“. Bibliju – knjigu koju sam volio iznad svega – prvi kršćani nisu mogli razumjeti bez događaja koji današnji katolici nazivaju „misa“. Htio sam te kršćane razumjeti. Ali nisam ništa naslućivao o liturgiji. Zato sam se odlučio za neku vrstu akademske vježbe: Otiđi i pogledaj. Ali sam se čvrsto zakleo da niti ću kleknuti niti sudjelovati na bilo kakvoj idolopoklonstvenoj službi.

Sjeo sam dakle u posljednju klupu ove kapele, potpuno skriven. Preda mnom je sjedio niz posjetitelja bogoslužja, muškaraca i žena svake dobi. Njihovo poklecanje ostavilo je na mene dubok dojam kao i njihova prividna usredotočenost na molitvu. Zatim je zazvonilo zvono. Svi su ustali, kada je iz jednih vrata izišao svećenik i pošao k oltaru. Ja sam bio nesiguran i ostao sjediti... Htio sam radije ostati promatrač. Ostao sam sjediti – pokraj mene moja otvorena Biblija.

Ali tijekom mise nešto me je jako duboko dirnulo. Moja Biblija nije stajala samo pokraj mene – ona je stajala predi mnom – u riječima mise! Jedna riječ bila je iz Izaije, druga iz Psalama, ponovno jedna apostola Pavla. Za mene je to bilo silno. Najradije bih sve to zaustavio i glasno povikao: „Trebam li vam tumačiti što se ovdje polazeći od Pisma događa? To je veličanstveno!“ Ali ostao sam u svojoj ulozi promatrača. Ostao sam u prostoru gledatelja sve dok nisam čuo

svećenika govoriti riječi pretvorbe: „Ovo je tijelo moje... Ovo je kalež moje krvi“.

Slika 8: Tada sam osjetio kako sve moje dvojbe nestaju. Kad sam vidio kako svećenik visoko podiže bijelu hostiju, osjetio sam kako se iz dubine moga srca izvija molitva i ja sam šaptao: „Gospodine moj i Bože moj, ti si to stvarno!“² **Glazba ili kratka tišina**

3.3 Euharistija kao zahvaljivanje

Slika 9: Najstarije ime za ovo slavlje je *lomljenje kruha*. Danas često rabljena oznaka je *Sveta misa*. Potječe iz 4. stoljeća a pripisuje se crkvenome ocu Ambroziju (339.-397.). U Prvoj Crkvi govorilo se gotovo isključivo o *Euharistiji*.

Ovo se označavanje odnosi na Posljednju večeru: *Isus uze kruh, zahvali...“ (Lk 22,19)*. U grčkome izvornom tekstu za *zahvali“* stoji riječ „*eucharisteas*“. Isus uze kruh i kalež s vinom i zahvali. Time on pogled upravlja na nebeskog Oca. U njegove ruke polaže on sve. Njegovu volju hoće on potpuno ispuniti. Njemu je sve predao, svoje tijelo i svoju krv.

Euharistija znači reći Hvala. U Euharistiji zahvaljujemo najprije za dobre darove stvorenja, za naš život, za naše bližnje i za sva dobročinstva. Donoseći Gospodinu kruh i vino, zahvaljujemo mu nadalje za čitavu veliku povijest spasenja i u njoj prije svega za Isusa, njegova Sina.

Slika 10: Mi zahvaljujemo za sve što je Isus za nas učinio, što sada za nas čini i što će sve još učiniti. Ovo lijepo dolazi do izražaja kod odgovora na poziv *Tajna vjere* poslije pretvorbe.

Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo: Ponajprije zahvaljujemo za ono što se po Isusovoj smrti već dogodilo, za početak univerzalnoga otkupljenja.

Tvoje uskrsnuće slavimo: Isus je uskrsnuo i sada je tu. Ozdravlja, otkupljuje, oslobađa, vodi, štiti, ispunja svojom ljubavlju... Zahvaljujemo za djelovanje Isusa Krista u sadašnjici.

² Scott Hahn, *Gozba Jaganjčeva*, Verbum Split 2009., str. 22-24

Tvoj slavni dolazak iščekujemo: Mi čekamo da Gospodin ponovno dođe u slavi i dovrši otkupljenje, sve sudi, sve učini dobrima i svoju zaručnicu Crkvu dovede u vječnu svečanost oduševljene ljubavi.

Biskup Ivo Führer iz St. Gallena veliku je dimenziju euharistijskoga slavlja u tri vidika (početak otkupljenja, oslobađajuće djelovanje u sadašnjosti i dovršenje u budućnosti) prikazao sljedećom slikom: „Kad danas slavimo Euharistiju, mi smo na divovskome razvučenu stolu, koji na jednoj strani seže do u dvoranu Posljednje večere, a na drugoj nas strani sada povezuje s vječnom gozбом Božje ljubavi u nebu.“

3.4 Slavlje čitavoga Božjeg naroda

Slika 11: Euharistijsko slavlje je s kao zahvaljivanje, žrtva i gozba veliko slavlje Božjega naroda. Moleći skupa i pjevajući, liturgijskim odgovorima, osobnim molitvama, posebno pak nutarnjim sudjelovanjem i predanjem svatko je aktivni sudionik ovoga slavlja.

Euharistijsko slavlje nikada nije samo slavlje jedne pojedinačne zajednice, još manje jedne određene grupe jer nas ono povezuje sa svim vjernicima Božjega naroda. Na osobit način slavimo Euharistiju u zajedništvu s papom, vidljivim središtem jedinstva Crkve i s dotičnim biskupom, u čijoj se biskupiji Euharistija događa.

Ovo zajedništvo ide i dalje. Ono nas povezuje pokojnim vjernicima. Seže do u veliku zajednicu anđela i svetih u nebeskoj liturgiji. Tako smo u Euharistiji povezani s Crkvom svih vremena i zona.

Francuski svećenik Albert Peyriguere (1883.-1959.), koji je živio u Maroku s Berberima, napisao je u jednom od svojih pisama otprilike ovako: „Svakoga jutra slavim svetu misu u mojoj maloj crkvi. Ona je svakim danom dupkom puna. Prisutne su doduše samo dvije starice, ali one sa sobom donose sve druge!“ Osim toga u svakoj svetoj misi prisutno je čitavo nebo! **Glazba**

4. Aktivno su-doživjeti euharistijsko slavlje

Što nam može pomoći da dublje prihvatimo srce euharistijskoga slavlja, Isusovu ljubav i dopustimo da nas ona preobrazi? U vezi s time nekoliko napomena uz obred.

Pojedine slike sadrže daljnje elemente za obred koje mogu biti korisne.

Obred

Svećenik koji je na vjeronauku uvodio djecu u razumijevanje euharistijskog slavlja, postavio je pitanje: „Što znači poziv: Gospodin s vama?“ Jedan je mladić odgovorio: „Sada moramo ustati!“ Ispravno je promatrao. Kad god se ovaj poziv u bogoslužju čuje, vjernici ustaju. Normalno ustajemo kad jednu osobu pozdravljamo. Ovdje to činimo da Uskrsnuloga na nov način njegove prisutnosti pozdravimo.

Slika 12: U vezi s time promotrimo četiri dijela Euharistijskog slavlja. Oni su u skladu s četiri načina prisutnosti Isusa Krista:

1. Uvodni obredi: Isus nas prihvaća i pomiruje.
2. Služba riječi: Isus nam govori i mi se upuštamo u njegovu riječ.
3. Euharistija u užem smislu: Isus nam dariva svoju ljubav uzima nas u svoje predanje Ocu i preobražava nas.
4. Završni obred: Isus nas šalje.

Priprava

Kad smo pozvani na jedno slavlje, svečanost ne počinje tek onda kada uđemo kroz vrata svečane dvorane, nego već kod kuće. Mi se pripremamo i radujemo.

Tako započinje bogoslužje već kod kuće a ne tek ulaskom svećenika. Dobro je kod kuće ili prije početka bogoslužja razmisliti: Kakav sam tu? Što od pitanja, briga, krivnje, ali i zahvalnosti i radosti donosim sa sobom? u koji odnos želim nanovo njegovu ljubav primiti? Koje ljude želim na poseban način njemu i snazi njegova otkupljenja povjeriti?

1. dio: Uvodni obredi: Isus nas prihvaća i pomiruje

Slika 13: Isus Krist je prisutan u okupljenoj zajednici. Svećenik ima dvostruku funkciju: S predstavnički za čitavu zajednicu i svećenik ujedno predstavlja Isusa Krist pred zajednicom. Svećeničko misno

ruho pokazuje da svećenik kod mise djeluje „in persona Christi“ (to znači u Kristovoj osobi). Isus Krist je dakle domaćin u svećeniku koji djeluje.

Slika 14: Započinjemo znakom križa: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.*“ Preko svećenika jamči nam Isus svoju privrženost. Najjednostavniji oblik ovoga liturgijskog pozdrava glasi: „*Gospodin s vama.*“ U odgovoru – *I s duhom tvojim*“ – podsjeća narod svećenika da primanjem duha na svećeničkome ređenju sada „Gospodin“ po njemu i u njemu djeluje i s nama slavi Euharistiju!

Mi stojimo pred Isusom Kristom s našim slomljenim a često i nesretnim (nespašenim) životom. Dok u svijetu često okrivljujemo druge, ovdje idemo jednim drugim putem. Ono što nas rastavlja od Isusa Krista, što smeta i sprječava pravi život i zajedništvo (zvano grijeh), priznajemo Mu u pokajničkome činu. Krivnju predajemo Isusu Kristu i molimo za oproštenje i posvećenje.

U Kyrie slavimo prisutnoga, uskrsnulog Spasitelja.

Slika 15: U slavi hvalimo Oca i slavimo Gospodina.

Iza toga slijedi zborna molitva. U njoj svećenik sažima molitve čitave zajednice.

2. dio: Služba riječi: Isus nam govori i mi se upuštamo u njegovu riječ

Slika 16: U drugome dijelu euharistijskoga slavlja Isus govori nama i mi mu odgovaramo. Isus Krist je pristan u svojoj Riječi. U Istočnoj Crkvi je nazočnost Isusa Krista u njegovoj riječi usidrena toliko snažno da se čak s Evanđeljem blagoslivlja.

Slika 17: Sada se čitaju biblijska čitanja (preko tjedna jedno, nedjeljom i blagdanom dva). Jedna biblijska pjesma (Otpjevni psalam) produbljuje ono što smo čuli. Nakon usklika Aleluja navješćuje se Evanđelje. Pozornost koju iskazujemo Uskrsnulome pokazujemo svojim držanjem. Ustajemo. Pozivom: *Gospodin s vama*“ najavljuje se prisutnost Isusa Krista u njegovoj riječi, u Evanđelju. Na poziv: „*Iz Evanđelja po...*“ odgovaramo: *Slava tebi, Gospodine.* Na kraju odgovaramo na poziv: „*Riječ Gospodnja*“ sa: „*Slava tebi, Kriste.*“ „Tebi“ izražavamo da sada stvarno govori Isus, Gospodin.

Svijeće koje ministranti na svečanome bogoslužju donose do ambona podsjećaju nas na to da je Isus Krist svjetlo svijeta i da svojim Evanđeljem hoće rasvijetliti naše srce.

Iza toga slijedi propovijed (homilija).

Čitanja iz Svetoga pisma i propovijed učinili su Božju riječ čujnom. Sada smo kao zajednica pozvani odgovoriti.

„Da, hoćemo se upustiti u ono što smo čuli!“, izražavamo zajedničkim Vjeronanjem.

U molitvi vjernika donosimo pred Boga Crkvu i svijet sa svim njihovim nevoljama i trpljenjem i molimo da se svi otvore njegovu putu spasenja. Odgovor, primjerice: „*Molimo te, usliši nas*“ izražava zajedničko su-donošenje i to da iza toga stojimo.

3. dio: Slavlje žrtvene gozbe: Isus nas uzima u svoje predanje Ocu, dariva nam svoju ljubav i preobražava nas.

Obred koji slijedi dijeli se na pripravu darova, euharistijsku molitvu i pričest – euharistijska služba.

Priprava darova

Slika 18: Sada donosimo na oltar darove kruha i vina, često se za to vrijeme skuplja milostinja. Kruh i vino su darovi stvorenja i plod ljudskoga rada. Oni su i znaci našega života. U svećeniku uzima Isus u kruhu i vinu naš život u svoje ruke i zahvaljuje nebeskom Ocu za to.

Kad nas Isus u kruhu i vinu smije uzeti u svoje ruke, mi tada ostavljamo. Sve ono što naš život čini ugodnim i lijepim, ali i ono što ga otežava, predajemo u njegove ruke. Žrtva je ostaviti, položiti u njegove ruke. Oltar je mjesto žrtve, gdje nešto umire (dolazi do smrti). Ranije, u Starome zavjetu, ovdje su umirale žrtvene životinje, sada treba umrijeti naše htjeti-sam-određivati.

Miješanje vode i vina bilo je u zemljama Sredozemnoga mora po sebi razumljivo. U tihoj molitvi daje svećenik ovome obredu smisao: Kao voda i vino, tako trebaju vjernici (voda) s Isusom Kristom (vino)

činiti nerazdvojivo jedinstvo. Pranje ruku je prošnja za naše očišćenje. U darovnoj (prikaznoj) molitvi molimo Boga da primi predanje svakoga od nas i poveže ga s Isusovim predanjem.

Euharistijska molitva

Slika 19: Euharistijska (velika zahvalna) molitva, koja sada slijedi, započinje s predslavljem. Nakon poziva svećenika *Gospodin s vama! I Gore srca* odgovaramo: *Imamo kod Gospodina*. Iza toga slijedi poziv: *Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našem*. Odgovor: *Dostojno je i pravedno*. Sada slavimo Boga za to što je čitavu ljudsku povijest zajedno sa svim stvorenjem uzeo u sveobuhvatnu veliku Božju povijest spasenja. Ova povijest spasenja je kod otkupljenih (svetih) u nebu već polučila svoj cilj.

S njima i svim anđelima pred Božjim prijestoljem povezujemo se i pjevamo pjesmu neprestana klanjanja Bogu: *Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot. Puna su nebesa i zemlja tvoje slave. Hosana u visini. Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana u visini (usp. Iz 6,3; Otk 4,8)*. Isus dolazi da uprisutni svoje djelo otkupljenja.

Slika 20: Svećenik sada raširi ruke nad kruhom i vinom i moli za Duha >Svetoga, da bi kruh i vino (kao i čitavu zajednicu) pretvorio u Isusovo Tijelo i Krv.

Slika 21: Sada dolazi izvještaj o ustanovljenju (Euharistije) – sveta pretvorba. Kad svećenik govori: *Ovo je tijelo moje koje se za vas... predaje. – Ovo je kalež moje krvi, novoga i vječnoga saveza koja se za vas... proljeva...* tada Isus u snazi Duha Svetoga pretvara kruh i vino u svoje Tijelo i u svoju Krv.

Ovu pretvorbu nazivamo „pretvorba biti“. To znači: kruh i vino fizikalno i kemijski ostaju kruh i vino. I nakon „riječi pretvorbe“ imaju isti okus. Ali su bitno, po duhovnoj realnosti postali nešto drugo: Tijelo i krv Isusa Krista. Tijelo znači osobu, krv život. Drugim riječima: Uskrsnuli je u konsekriranim (posvećenim) darovima čitavim svojim životom, a time čitavim svojim čovječtvom i božanstvom, realno (stvarno) prisutan.

Sada se žrtva Isusa Krista na križu uprisutnjuje. Mi možemo ljude i situacije povjeriti otkupljujućoj snazi Isusa Krista. Iz strahopoštovanja

pred ovom ljubavi Isusa Krista (najčešće) kleknemo. Svetost ovoga trenutka često se izražava tako da ministrant pri podizanju Kristova Tijela i krvi zvoni malim zvonom, kako nitko ovaj sveti trenutak Isusova predanja nama ne bi prespavao.

Slika 22: Sada slijedi usklik: „*Tajna vjere*“, na što zajednica odgovara *Tvoju smrt, Gospodine naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo.*“ Na kraju zahvaljujemo Ocu za žrtvu pomirenja njegova Sina. Mi se povezujemo s Isusovim predanjem. Molimo za poslanje naroda Božjeg (Crkve), za određene ljude i grupe. Molimo da sada nazočna snaga otkupljenja Isusa Krista sve ove osobe, kao i pokojne, prožme. S Marijom i sa svima svetima ova velika molitva hvala slijeva se u doksologiju.

Slika 23: Svećenik po drugi put podiže Kristovo Tijelo i Krv. Sada, pak da po Kristu i s Kristom i u Kristu proslavi Oca. Jer se predanim životom Isusa Krista dovršava Očevo djelo: *Po njemu* (znači po Isusu Kristu) *i s njime i u njemu tebi, Bogu, Ocu svemogućem, u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava u vijekove vjekova.* U *Amen daje zajednica snažni Da čitavoj Euharistijskoj molitvi: Da, hoćemo s Isusom živjeti potpuno za Oca.*

Pričest

Slika 24: Do sada je žrtva bila središte. Sada se radi o gozbi s njim. Cilj pričesti sastoji se u tome da uvijek i sve više postajemo jedno s Isusom i međusobno.

Pričesni dio započinje Očenašem, molitvom kod stola obitelji, Božjeg naroda. Nakon embolizma, prošnje za očuvanje (od zla) u molitvi za mir (u pozdravu mira) produbljuje se središnju Isusovu prošnju „*otпусти nam... kako i mi otpuštamo...*“ Uskrsnuli peko svećenika svim svojim obećava mir: „*Mir Gospodnji bio uvijek sa svima vama.*“ Ovaj mir hoćemo i mi s naše strane prenositi na sve.

Sada se lomi kruh. Kao što se ovaj kruh lomi i dijeli, tako Isus lomi svoj život za nas. . Za to vrijeme ponavlja se molitva Jaganjče Božji.

Slika 25: Zatim svećenik pokazuje razlomljeni kruh, za nas predano Isusovo Tijelo: „*Evo Jaganjca Božjeg, evo onoga koji oduzima*

grijehe svijeta.“ Ovo je bila prva riječ u Ivanovu Evanđelju, kad je Ivan Krstitelj ugledao Isusa. Isti Isus je sada s nama.

Mi odgovaramo s malo izmijenjenom riječi poganskoga satnika: „*Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja.*“ Time ispovijedamo da po sebi nismo dostojni Isusa sada primiti. To je njegov najveći dar nama! Istodobno se pouzdajemo da će nas Isus spasiti i ozdraviti.

Slika 26: Na svećenikovu riječ: *Tijelo Kristovo*“ primamo govoreći *Amen*“ svetu pričest. Ovaj „*Amen*“ znači: Vjerujem da da primam Isusa Krista osobno. Ja pripadam njegovu Tijelu, Crkvi i hoću živjeti polazeći od njegovih uputa i iz njegove ljubavi.

Primanje pričesti ne možemo oblikovati dovoljno sveto, jer u ovome trenutku primamo Isusa, našega Ljubljenog. Čudesnost i svetost ovoga trenutka smije i treba biti prepoznatljivo po našem držanju.

Zahvaljivanje u tišini koja iza toga slijedi služi tihoj molitvi: Isus je sad au nama i mi u njemu. On nas hoće u dubini svojom ljubavlju, svojom utjehom, svojom snagom, svojom odvažnošću, svojom čistoćom... Iza toga slijede zahvalna pjesma i popričesna molitva.

4. dio: Završni obredi euharistijskoga slavlja: Isus nas šalje

Slika 27: Euharistijsko slavlje hoće djelovati u društvo, u današnji svijet. To pokazuju završni obredi. Pozvani smo dalje prenositi ono što smo primili. I blagoslovljeni smo za ovo poslanje. U blagoslovu primamo za to Božju snagu i pomoć.

Od latinskih riječi otpusta „*Ite missa est*“ potječe naša riječ „*misa*“, Ali to doslovno znači „*Idite, vaše poslanje započinja!*“

Od listopada 2008 može se izabrati sljedeću formulu: „*Idite i naviještajte Gospodinovo Evanđelje!*“, „*Idite, i proslavite Gospodina svojim životom:*“ „*Idite u miru.*“

Slavlje zaključujemo svojom zahvalnošću Gospodinu: *Bogu hvala.*

Glazba

Razmjena u malim grupama

Slika 28: Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

1. Što mi je sada u poticaju nanovo postalo jasno?
2. Što meni znači euharistijsko slavlje?
3. Što bi nam moglo pomoći da euharistijsko slavlje doživimo dublje?

Zaključak

Pjesma

Osvrt na pitanja

U vezi s ovom temom i obredom euharistijskoga slavlja ima – kako smo iskusili – mnogo pitanja. Njima se možemo sada pozabaviti-

Jesu li se u razmijeni u grupama pojavila koja pitanja?

Postati Kristovo Tijelo

Slika 29: U euharistijskome slavlju radi se o Kristovu Tijelu. Sveti Augustin je jednoj propovijedi o Euharistiji rekao sljedeće: „Ono što, dakle, vidite, jest kruh i kalež. To vam jednostavno govore oči. Ali ono što vjera tek mora naučiti, jest ovo: Kruh je Tijelo Kristovo, kalež sadrži Krv Kristovu ... Sama vaša tajna položena je na oltar: Budite ono što vidite, i primite ono što jeste: Tijelo Kristovo.“ (Sermo 272).

Tijelo Kristovo ima dva značenja: S jedne strane u Euharistiji primamo Tijelo Kristovo i istodobno smo mi kao kršteni Tijelo Kristovo. Mi i svi vjernici skupa jesmo Tijelo Kristovo, živa (tjelesna) Kristova prisutnost u svijetu.

Ali mi smo ova živa Kristova prisutnost u svijetu vrlo često nepotpuno (nedostatno, nesavršeno). Stoga Augustin također govori: Budite sve više ono što primete, naime Tijelo Kristovo. Mi trebamo sve više jedni za druge ali i za druge ljude postati vidljivije, opipljivije Tijelo Kristovo! Ljudi trebaju u nama i preko nas susresti Isusa i njegovu ljubav.

Promatranje slike

Slika 30: Na to ukazuje slika jednog westfalskog umjetnika pod naslovom „Izlijevanje Duha Svetoga. [Najprije u miru pogledati sliku.](#)

Odozgor na ovoj slici započinje kretanje (Bewegung): Suh Sveti, koji ja na ovoj slici prikazan kao golub, donosi hostiju. To znači: Isus je po Duhu Svetom prisutan i to, kako u sredini na stolu (oltaru) pokazuje hostija, u svome najdubljem predanju ljubavi. Ovaj se Isus sada dariva ljudima, potpuno. Tako od Isusa Krista na oltaru, koji sebe predaje do svakih usta dopire jedna zraka. Isus svakomu dariva svoju osobnu ljubav.

Zraka Isusove ljubavi povezuje učenike i Mariju skupa i sjedinjuje ih. Da, još više. Ova Kristova ljubav uvodi u jednu novu dinamiku. Tako se sada učenici okreću jedan drugomu da bi Isusovu ljubav prenosili dalje riječima i predavali dalje.

Ova slika pokazuje: Pričest (sjedinenje) s Isusom Kristom hoće nas uvesti u prenošenje Isusove ljubavi. Tako smo iz euharistijskoga slavlja s Isusom poslani ljudima donositi Isusa, a time i njegovu ljubav. [Glazba](#)

Moguća molitva

Isuse Kriste, dirnuti tvojim predanjem života koje nam u svakoj Euharistiji darivaš, stojimo zadivljeni pred tobom. Ti nas ljubiš – i to na koji način! Sve dublje nas želiš u svakom euharistijskom slavlju uzeti u zajedništvo s tobom, potpuno prožeti svojim životom i tvojom vrlom. Zahvaljujemo ti za to.

Istodobno te molimo: Ne dopusti da ovaj veliki dar slavimo nepromišljeno. Ne dopusti da naša srca ostanu zatvorena i usredotočena na nas same, nego nas u svakom slavlju nanovo dodirni svojim predanjem života i preobrazi nas nama na spasenje, ljudima na blagoslov a tebi na proslavu. Amen. [Pjesma](#)

Napomene

Tko se želi intenzivnije produbiti u Euharistijsko slavlje, Čitanki tečaja o vjeri „*Žarište ljubavi – Euharistiju razumjeti i živjeti*“, pronaći

će iscrpna tumačenja u vezi s obredom, teološkim informacijama, duhovnim poticajima kao i odgovorima na aktualna pitanja.

Zagovorna prošnja

Radujem se sljedećem susretu _____ na temu: Isus nas pomazuje i šalje: *Potvrda (Krizma) – živjeti ispunjen Duhom*“.

4

Isus pomazuje i šalje *Potvrda (krizma) –* *živjeti ispunjen Duhom* Cjelovita verzija – Pregled

Poticaj

1. Uvod

Pozdrav – 1 do 2 pjesme – odgovoriti na pitanja – osvrt – u vezi s potvrdom (krizmom)

2. Napomene u vezi s potvrdom (krizmom)

Duhovi. Ispunjenje Duhom Svetim
Primanje Duha u Prvoj Crkvi

Živjeti iz milosti potvrde

3. Sedam darova – stvari djelotvorne za kršćansku osobnost

Dar mudrosti

Dar razuma

Sad savjeta

Dar znanja (spoznanja, znanosti)

Dar jakosti

Dar pobožnosti – dar pouzdanja u Boga

Dar straha Božjega

4. Darovi za služenje, prihvatiti karizme

Glazba

Razmjena u malim grupama

Zaključak

Pjesma

5. Biti Kristovi svjedoci

Zauzimati se za vjeru

6. Obred potvrde

Zaključna misao: Što je naš doprinos?

Glazba

Priopćenja

Moguća molitva

Pjesma

Blagoslovna prošnja

Poticaaj

Slika 1:

1. Uvod

Pozdrav –

Eventualno pozdraviti one koji su prvi pt prisutni

1-2 pjesme –

Odgovoriti na pitanja –

Osvrt

Potvrda je jedan od tri sakramenta inicijacije, preko kojih se učlanjujemo u Crkvu (a time i u zajednicu ljubavi s Bogom). Prvi sakrament je krštenje. Tu sklapamo savez s Isusom Kristom. Ovaj savez se u Euharistiji obnavlja i produbljuje. Tako svećenik u Euharistijskoj molitvi kod takozvane pretvorbe nad kaležom govori: *Ovo je kalež moje Krvi, Novoga i vječnoga saveza ...* Danas razmatramo treći sakrament inicijacije: potvrdu

Redoslijed sakramenata inicijacije, usp. Uvod u posljednju jedinicu.

U vezi s potvrdom (krizmom)

Slika 2: Riječ „potvrda“ dolazi od latinske riječi „firmare“ a znači „utvrditi, učvrstiti, ojačati, ohrabriti“. Potvrda je sakrament učvršćivanja. Za mnoge ljude koji su već kao mala djeca kršteni i u dobi osnovne škole slavili prvu pričest, potvrda je prva osobna odluka za kršćanski život. Stoga se kod sakramenta potvrde govori i o „odrastanju u vjeri“.

Potvrda je gledano teološki dovršenje krštenja. Njome se postaje punoljetnim članom Crkve s pravima i dužnostima. Kao punoljetni član Crkve prima potvrđenik po darovima i karizmama Duha Svetoga osposobljenost za svjedočenje.

U sadržaj potvrde spadaju tri Da: Najprije *Da krštenju*, savezu s Isusom Kristom (dovršenje krštenja). Time je povezan *Da Tijelu Isusa Krista: Da Crkvi*. To vodi do želje htjeti su-nositi poslanje Crkve, *Da poslanju*. Ali jesu li danas svi toga svjesni?

Sljedeća pošalica pojašnjava aktualnu situaciju: Susrela se dvojica župnika. Jedan se žali: „Ah, dragi brate, strašno, jako strašno! U mojoj crkvi imam slijepe miševе i nikako da ih se riješim. Što sve nisam pokušao: naručio sam sredstvo za suzbijanje štetočina i čitavu Crkvu zamaglio. Zatim je danima smrdjelo, ali slijepi miševi su još

uvijek tu. Doveo sam lovca. Opalio je nekoliko puta puškom, Otada imam rupe na stropu, ali slijepi miševi su se nakon prvoga straha ponovno vratili. Što da radim?“ Nato će drugi župnik: „I ja sam ih imao...“ „I? Što si učinio?“, pita prvi radoznavo. „Posve jednostavno: krstio sam ih i krizmao i otada ih više nikada nisam vidio.“

Slika 3: U jednoj zajednici, u kojoj su na krizmu pozvana djeca 6. razreda, odgovarali su roditelji na jednom večernjem susretu za roditelje na pitanje: Zbog čega želite da se vaše dijete krizma?

„Naše dijete je kršteno, ima prvu pričest i krizma jednostavno ovamo pripada.“

„Prva pričest je bila lijepa i stoga želimo da naše dijete ide i na krizmu.“

„Naše dijete treba se moći svjesno odlučiti za vjeru.“

Mladi u dobi od 16 do 18 godina odgovorili su na pitanje zbog čega se želiš krizmati?

„I ja se želim krizmati jer to raduje moj majku.“

„Čini mi se cool ponovno vidjeti svoje školske kolege.“

„Želim se više pozabaviti vjerom i imam nekih pitanja u vezi s time.“

„Da bih se kasnije mogao crkveno vjenčati.“

„Zapravo ne znam što krizma znači, stoga se želim zajedno s drugima pripremiti.“

2. Napomene u vezi s potvrdom (krizmom)

„Zapravo ne znam što krizma znači.“ Da – znademo li mi to? Krenimo redom.

Duhovi. Ispunjenje Duhom Svetim

Slika 4: Tumačenje sakramenta potvrde najčešće se odnosi na Duhove. U Djelima apostolskim čitamo o duhovskome događaju: *Kad je, napokon, došao dan Pedesetnice, svi bijahu zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digno silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj bijahu. I pokažu im se neki razdijeljeni jezici, te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i*

počeše govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti (Dj 2,1-4).

Ispunjenje Duhom Svetim izdjelovalo je tada kod svih okupljenih veliku promjenu: Apostoli i učenici su u strahu od Židova zaključali vrata. A sada, ispunjeni nutarnjom vatrom Duha Svetoga, izlaze oduševljeni van i započinju spontano slaviti Boga. Njihovo je oduševljenje zarazilo slušatelje.

Petar, koji je nekoliko tjedana ranije tako jadno pred jednom sluškinjom zatajio, po Duhu Svetom se napunio takvom snagom, sigurnošću i radošću da je stao pred ogromno mnoštvo i navijestio Isusa. Pritom je 3000 ljudi u srcu tako dodirnuto Isusom da su se dali krstiti i puni radosti započeli novi život.

Iskustvo Duha Svetoga na Duhova učinilo je apostole smionim svjedocima Isusa Krista. Slijedom toga apostoli su pošli u svijet i preuzimali odgovorne i vodeće položaje. Duh Sveti položio je u njih strastven oganj za Evanđelje, spremnost podnositi trpljenje i vjernost do smrti.

Primanje Duha u Prvoj Crkvi

Slika 5: Polazeći od iskustva Duhova pazila je prva Crkva na to da se vjernici ne samo krste, nego i da se ispune snagom Duha Svetoga. Tako čitamo u Djelima apostolskim: *Kad apostoli u Jeruzalemu čuše da je Samarija prigrlila riječ Božju, poslaše k njima Petra i Ivana. Oni siđoše i pomoliše se za njih, da bi primili Duha Svetoga. Jer, još ni na koga od njih ne bijaše sišao; bijahu samo kršteni u Ime Gospodina Isusa. Tada polagahu ruke na njih, i oni primahu Duha Svetoga (Dj 8,14-17).* Ovdje postaje jasno: Krštenje i primanje Duha Svetoga pripadaju u kršćanski život.

Iskusiva snaga Duha Svetoga bila je i za Pavla središnje važna. Tako je on u Efezu susreo učenike, koji još nisu iskusili ispunjenje Duhom Svetim. Pavao je tada postao aktivan pa kad *položi na njih ruke, dođe Duh Sveti na njih, te stanu govoriti drugim jezicima i prorokovati (Dj 19,6-7).* I ovdje je ispunjenje Duhom Svetim bilo jedno konkretno iskustvo.

Crkva je od samoga početka doživljavala da Duh Sveti ljude mijenja. Stoga molimo u Velikome Vjeronanju: *vjerujem ... u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca ...* Bit Duha Svetoga jest obnoviti, preobraziti, učiniti životnim.

Živjeti iz milosti potvrde

Slika 6: U razgovoru s odraslima o potvrdi može se češće čuti: „JA se jedva više mogu sjetiti svoje potvrde. Još manje imam utisak (dojam) da se time nešto promijenilo.“ Sigurno bi bilo lijepo ako bismo mogli kod krštenja i potvrde sjetiti jednoga dubokosežnog, emocionalno usrećujućeg događaja. Ipak: Odlučujuće nije emocionalno, lijepo sjećanje, nego da *danas* živimo iz snage ovoga sakramenta.

Jer svi sakramenti koje primamo samo jednom, kao krštenje i potvrda, imaju snago obilježiti (prožeti) naš život. U ovim sakramentima nam je, plazeći od Boga, na raspolaganje stavljen ogroman potencijal milosti. U čemu se ovaj potencijal sastoji?

U potvrdi nas Duh Sveti dublje povezuje s Isusom Kristom i Crkvom. Jača nas. Hoće razvijajući svoje darove preobraziti našu osobnost i preko karizmi učini da učinkovitije (djelotvornije) i radosno živimo naše poslanje.

4. Sedam darova – stvari djelotvorne za kršćansku osobnost

Promotrimo najprije sedam darova Duha Svetoga. Možemo reći da su ovih sedam darova nužni za kršćansku osobnost. Svode se na Mesiju-Kralja kojega je prorok Izaija ovako nagovijestio.

Slika 7: *Na njemu će duh GOSPODNJI počivat', duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha GOSPODNJEG (Iz 11,2).* Karakterne snage Kralja su *mudrost i znanje*. Njegova služba vođenja odlikuje se *savjetom i jakošću*. Njegov odnos s Bogom obilježen je *znanjem i strahom GOSPODNJIM*. On je potpuno prožet Božjim Duhom. Ovaj Mesija-Kralj je Isus iz Nazareta.

Slika 8: Mi smo krštenjem postali u Isusu Kristu novo stvorenje. Primili su udio na Isusu Kristu i na njegovu kraljevskom poslanju. Sada se radi o tome postati ono što u najdubljoj dubini jesmo. Ovih sedam darova su nužnih za našu osobnost preobražavaju nas i pomažu nam postati osoba koja smo uistinu pred Bogom. Oni nas čine sličnima Mediji-Kralju. Pomažu nam nadvladati naše slabosti. Oslobađaju nas nesređenih sklonosti i čine nas odvažnima i odlučnima. Oblikuju naš karakter, ozdravljaju slomljenu volju, jačaju nas i čine imunima protiv otrovnih uzročnika bolesti duha vremena i svijeta! Promotrimo sada ovih sedam nužnih darova.

Dar mudrosti

Slika 9: Mudrost ne znači gomilanje znanja. Jer ljudi, koji puno znaju i koji su u očima svijeta mudri, možda su pred Bogom ludi, jer im nedostaje prava mudrost.

Što je prava mudrost pokazuje Salomon. Njemu se u snu ukazao Gospodin i pitao ga što si želi. Salomon je bio mlad i svjestan da je po sebi nesposoban ispravno vladati Božjim narodom. Stoga je rekao: *Podaj svome sluzi pronicavo srce da može suditi tvom narodu, razlikovati dobro od zla... (1 Kr 3,9).*

Ovo mjesto vrlo lijepo pokazuje što Biblija shvaća pod pojmom mudrosti. Dar mudrosti sastoji se u pronicavu srcu koje može razlikovati dobro od zla. Mudar je prema Bibliji ponajprije onaj koji sluša. On vrlo dobro pazi na ono što drugi govore. A prije svega pazi na Božju riječ. Temeljem ovoga slušanja uči korak po korak razlikovati između dobra i zla i odlučiti se za istinsko dobro.

Dar mudrosti mi osobno pokazuje što je za mene važno a što nijem za što se isplati boriti a za što ne. Dar mudrosti me čini imunim prema duhu vremena relativizma, za kojega je razlikovanje između dobra i zla uvrjeda.

Dar razuma

Slika 10: Drugi nuždan dar Duha Svetoga, dar razuma osposobljuje nas baciti pogled u skriveno i to u Božje misli. Ovo ne znači da sada

sve razumijemo. Ali ondje, gdje je to potrebno, dobivamo jedan veći uvid u genijalne Božje planove. Ovo nas posebno osposobljuje da u bolim i teškim događajima našega života prepoznamo smisao.

A smisao daje snagu. Kada u bolnim i teškim događajima prepoznamo božanski smisao i odlučimo se slijediti ga, tada u nas dolazi Isusova snaga i jača nas. Mi postajemo motivirani da ovu tešku fazu izdržimo i dobro živimo.

Dar razuma čini nas sposobnima uživjeti s eu druge. Daje nam gledati iza fasade i čuva nas od toga da slijedimo svaki trend, samo zato jer to i drugi čine.

Sad savjeta

Slika 11: Iz dana u dan moramo donositi odluke, često male, ali katkada i veće. Nije nam uvijek jasno kako se trebamo odlučiti. Tu nam u pomoć dolazi treći nuždan dar Duha Svetoga, dar savjeta,

Ovaj dar pretpostavlja spremnost dopustiti da nam se nego kaže. Najprije polazeći od Boga, ostavljajući u molitvi i u slušanju Božje riječi svoje vlastite predodžbe i tražeći Božje gledanje stvari. A zatim i u savjetu iskrenih prijatelja koji nam govore i neugodne istine a ne samo ono što rado hoćemo čuti. Tako nam Bog u ovome daru prosvjetljuje srce i dariva nam svoje svjetlo.

U ovome svjetlu prepoznajemo što ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu i prema našem životnom pozivu sada od nas traži, kako trebamo govoriti, djelovati i kojim životnim putem ići. Kao posljedica toga možemo donositi konkretne odluke u skladu s voljom Božjom pa tako i drugim ljudima davati jedan dobar savjet.

Dar znanja (spoznanja, znanosti)

Slika 12: Četvrti nuždan dar Duha Svetoga, dar znanja, nazvan i dar znanosti, pomaže nam istraživati područja svijeta i svjetovnoga znanja. Ali znanje se ne zaustavlja na materijalnoj, zemaljskoj realnosti.

Ovaj dar nas uvodi u jedno dublje znanje i daje nam prepoznati da iza vidljivoga postoji i nešto nevidljivo, nešto veće i fascinantnije od

vidljivoga. Ovaj dar nam daje da u ljepoti i veličanstvenosti stvorenja otkrijemo Boga, Stvoritelja.

Slika 13: Pritom postajemo svjesni da čežnje našega ljudskog srca ne mogu zadovoljiti prolazne i stvorene stvari, nego jedino Bog. Tako nas dar znanja kao Franju Asiškoga i mnoge druge svece preko genijalnosti stvorenja vodi dotle da se divimo i slavimo Božju veličinu, mudrost i ljubav.

Dar znanja nas čuva od toga da ne dopustimo da nama ravnaju (upravljaju) osjećaji, ono vidljivo i prolazno.

Dar jakosti

Slika 14: Znam što bi bilo ispravno, ali mi nedostaje snage za to. U takvim situacijama u pomoći mi pritječe peti dar Duha Svetoga, dar jakosti. Ovaj dar mi pomaže ostati vjeran vlastitim uvjerenjima, razvijati samostojnu i odgovorno djelujuću osobnost i vjerno slijediti svoj vlastiti poziv.

Dar jakosti nas osposobljuje da nadvladamo tromost, strahove i nesigurnosti, da dobro ovladamo svakodnevicom, čak i onda kad nam se na put ispriječi kamenje. Ovaj dar nas čini jakim da izdržimo i nadvladamo krize. On nam pomaže da ne dopustimo da nas mišljenja drugih učine nesigurnima.

S ovim darom možemo pomagati svojoj braći i sestrama da i oni postanu jaki, jaki u vjeri, jaki u vjernosti, jaki u slućenju, jaki u trpljenju, jaki u nenadanim udarcima i napastima ...

Dar pobožnosti – dar pouzdanja u Boga

Slika 15: Pavao piše pun radosti: ... *Ra ne primiste duha robovanja da se opet bojite, nego primiste Duha posinstva u kojemu kličemo: 'Abba! Oče!' (Rim 8,15). Abba! Oče!* Znači: Mi pripadamo skupa! Koje li radosti! Dar djetinjega pouzdanja u Boga (pobožnost) posreduje nam sigurnost da smo skroz naskroz ljubljani i čuvani. *Abba! Otac* je sto posto u svemu *za* nas. On svu svoju ljubav ulaže za nas; i to posebno u situacijama u kojima se trenutačno nalazimo.

Po ovome duhovnom daru raste povezanost srca s nebeskim Ocem. U nama raste Isusova ljubav prema njegovu Ocu i njegovo smiono povjerenje prema njemu. To nam daje hrabrost da molimo i zauzimamo se za nas i za druge.

Ovaj dar čini da ne gledamo bojažljivo u budućnost, nego se pouzdajemo u nebeskog Oca. On nas vodi, brine se za nas i uvijek će nam dati ono potrebno. Njemu se smijemo potpuno povjeriti.

Dar straha Božjega

Slika 16: Nužnim darom straha Božjega počinjemo osobno se zanimati za Boga i bivamo od njega dodirnuti, njemu privrženi, njime očarani. Malo pomalo prepoznajemo naprama kojemu čudesnom Bogu stojimo. Bivamo svladani svetošću, suverenošću, ljepotom moći i slavom Trojedinoga Boga.

Dar straha Božjega vodi nas do većega uvažavanja i poštovanja Stvoritelja, njegovih zapovijedi, njegova stvorenja i njegova stvarateljskog reda. *Tko se boji Boga, izbjavlja se od svega (Prop 7,18).* Tko poštuje Boga, uvažava i dostojanstvo čovjeka i svaki ljudski život.

Ovaj dar uzima od nas mnoge bojazni i strahove, posebno strah od mišljenja ljudi. Jer u konačnici vrijedi samo i jedino Bog. Tko se Boga boji ne povlađuje ljudima., nego se odvažuje reći i ono neugodno, ako je u skladu s istinom i ljubavi, a da pritom za to ne dobiva nikakav pljesak.

Ovaj dar straha Božjega čini nas uvjerljivima i oduševljenim kršćanima, koji su zahvaćeni Gospodinovom ljubavlju presretni što mu smiju služiti, čak i onda, kad je to povezano s trpljenjem i osobnim gubitcima. Istodobno osjećamo da svojim grijehom ni najmanji način ne želimo povrijediti ovoga svetog, čistog, divnog Boga.

Sažetak

Slika 17: Ukratko: Sedam darova Duha Svetoga

... čine me sličnim Mesiji-Kralju.

... Pomažu mi nadvladati moje nutarnje slabosti .

... darivaju mi pravu spoznaju Boga i samoga sebe.

... Ozdravljaju slomljenu, podvojenju volju.
... Oslobađaju me od nesređenih sklonosti (nagnuća, poriva).
... Čine me odvažnim i odlučnim.
... Čiste moja osjetila.
... Jačaju me u vjeri, u nadi i u ljubavi.
... Čine me imunim protiv otrovnih infekcija duha vremena i vode me do duhom ispunjena sveta stila života. [Glazba](#)

4. Darovi za služenje, prihvatiti karizme

Slika 18: Duh Sveti ozdravlja naš život i preobrazuje našu osobnost. U vezi s time stvara promjenu kuta gledanja, naime od pitanja: „Što mi to donosi?“, k pitanju: „Što mogu ja pridonijeti?“ Duh Sveti nas izaziva da svoje snage založimo za očaravajuću zadaću.

Ova se zadaća sastoji u našem osobnom pozivu. Isus poziva ljude na određene puteve, zadaće i službe. Tako nam *sam Gospodin* u sakramentu potvrde *povjerala jedan apostolat*. Za ovo služenje dariva Duha Sveti svakoj osobi *posebne darove* i *karizme*. (Dekret o apostolatu laika 3).

Reknemo li Da našem apostolatu, Da našem poslanju, Duh Sveti nas osposobljuje svojim darovima i karizmama. Katkada nam već naše prirodne nadarenosti pokazuju u kojem pravcu naše poslanje ide. Ali osim toga sada dobivamo i posebne darove Duha Svetoga. Pavao u prvoj poslanici Korinćanima spominje neke od ovih karizmi:

Slika 19: ... *A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika ... I neke postavi Bog u Crkvi: prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; onda čudesa, onda dari liječenja; zbrinjavanja, upravljanja, razni jezici (1 Kor 12,7-10.28).*

Ove karizme koriste prije svega drugima. One su darovi s kojima možemo bolje pomagati drugima. Koje god zadaće imali: bilo da smo djelatni u politici, gospodarstvu, odgoju, obitelji, ili u Crkvi, Bog nam

hoće za svaki od naših zadataka i za svako služenje dati svoga Duha i svoje darove. Jedno drugo pitanje je hoćemo li ove darove primiti i za njih moliti.

U vezi s time jedna pripovijest: Jedna katolkinja došla u nebo. Petar ju radosno primi. Povede ju do njezine nebeske odaje i kaže: „Uđi i raduj se.“ Žena je htjela otvoriti vrata koja su se otvarala prema unutra, ali vrata su se tek malo odškrinula. „Što se dogodilo?“, pita ona Petra. Petar pogleda unutra i uhvati se objema rukama za glavu: „O, je – iza vrata je puno paketa. Moj učitelj Isus htio ih je poslati vama. U paketima su darovi koje vam je on htio poslati: Dobre misli, nadahnuća, snage za djelovanje i još puno toga. Time vam je htio pomoći da svoje zadatke izvršite volje i s puno radosti. Ali su se paketi vratili natrag s različitim opaskama: Primateljica hoće to radije učiniti sama. Prijateljica je trenutačno previše zaokupljena samom sobom i nije dostupna. Prijatelja se ne zanima za paket. Tako su se sve neisporučene stvari vratile natrag. I evo sada su tu nagomilane iza vrata. Ali one ovdje ničemu više ne koriste. Samo smetaju!“

Bog nam hoće dati darove – misli, nadahnuća, prosvjetljenja, iskaze snage, pomoć itd. – da bismo mogli bolje pomagati drugima. Ništa unaprijed, ali uvijek u potrebnome trenutku, hoće on da nam njegova pomoću bude na raspolaganju. Za ove karizme moliti i uložiti ih, stoga je pitanje ljubavi, konkretno pitanje ljubavi prema bližnjemu, jer preko nje iskusuju drugi više spasenja.

Razmjena u malim grupama

Slika 20: Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

1. Kako sam doživio svoju potvrdu? Što mi je ona do sada značila? Čega sam danas postao svjesniji?
2. Koji do sedam darova Duha Svetoga mene posebno oslovljavaju? Kako ovi darovi mogu razviti svoje djelovanje?
3. Koja je razlika između sedam darova Duha Svetoga i karizmi? Koje karizme poznajem?

4. Gdje sam izazvan biti Isusov svjedok/svjedokinja? Što bi mi moglo pomoći da ovo živim još ispunjeniji Duhom i učinkovitije?

Zaključak

Pjesma

5. Biti Kristovi svjedoci

Slika 21: Biti potvrđen (krizman) znači *vjeru kao pravi Kristovi svjedoci riječju i djelom istodobno širiti i naviještati (usp. KKC 1303)*. To pokazuje: Jedan bitan vidik za koji nas potvrda hoće osposobiti jest odvažnost za svjedočenje.

Isus je neposredno prije Duhova rekao apostolima: ... *Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas, i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji, i sve do kraja zemlje (Dj 1,8)*. Duh Sveti nas hoće svojom snagom osposobiti da gdje god živjeli svjedočimo za Isusu i istinu Božju.

Isusov svjedok mogu biti bez velikih riječi, načinom kako zauzمام svoje mjesto i živim, primjerice kao majka, otac, pretpostavljeni, liječnica, radnik u tvornici, učiteljica, u dragovoljno služeći, u službi vođenja, u politici, obrazovanju i gospodarstvu, u njezi bolesnih članova obitelji. Ali i u uredu, na tekućoj traci, u trgovini, u stvarima novca, pri raspravljanju o političkim pitanjima. Posvuda mogu živjeti komotno i sebično, misleći na vlastitu prednost ili pak zalažući se za ljubav, za Boga, za pravednost i istinu.

Svoju osobnu zadaću možemo ispuniti i u konkretnim crkvenim službama. To može biti zagovorna molitva na nakane župne zajednice, Crkve, svijeta, ili aktivno su-pomažući pri različitim praktičnim službama, kojih posvuda u župnoj zajednici ima. Možemo pokucati i na vrata župne zajednice i pitati gdje trebaju pomoć.

Zauzimati se za vjeru

Slika 22: Često smo usred svakodnevice izazvani priznati se vjernicima. Kad se Boga i Crkvu pogrđuje, kad se nepromišljeno ili

ravnodušno razgovara o važnim etičkim pitanjima, kad se ljude isključuje ili zapostavlja ...

Jesam li u svakodnevici spreman *na odgovor svakomu koji zatraži obrazloženje nade koja je u meni, ali blago i s poštovanjem (usp. 1 Pt 3,15)*. Jesam li spreman uz svoju vjeru stari i ispovjediti ju? U vlastitoj obitelji, na radnome mjestu, kod kolegica i kolega i posvuda gdje smo u odnosu s ljudima, može nam teško pasti hrabro se zauzeti za vjeru. Katkada osjećamo da je sada važna hrabra riječ i da bi bila i na mjestu: Ali javlja se strah od ljudi, strah od reagiranja drugih.

U vezi s ovime u Djelima apostolskim često je, povezano s primanjem Duha Svetoga, riječ velikodušnosti, prostodušnosti. Hrabrost je slobodno reći ono što jedan čovjek nosi u srcu. Ovu slobodu i smionost hoće Duh Sveti u nama izdjelovati.

Kod potvrde se zato pomazuje čelo, da se potvrđenik ne bi stidio, ispovjediti Ime Isusa Krista. Više on treba hrabro, veselo i ispunjen Duhom riječju i djelom se zauzeti za Isusa Krista.

Ranije je kod potvrde bio (simboličan) blagi udarac po obrazu. Upućivao je na to da potvrđenik iz vjernosti prema Isusu mora biti spreman nešto i podnijeti.

6. Obred potvrde

Slika 23: Za to nas hoće osposobiti milost Potvrde. Obred podjeljivanja potvrde je ustvari kratak. Nakon propovijedi djelatelja potvrde (biskupa ili njegova delegata) slijedi najprije ispovijest vjere. Potvrđenik pred Bogom, djelateljem potvrde i zajednicom ispovijeda svoju vjeru. Kao kod krštenja govori najprije „Ne“ svemu što njemu i drugima škodi i nije u duhu Božjem: *Odričeš li se Sotone i sveg zavođenja njegova? Odričem.*

Kod Duha Svetoga je moguće sljedeće dodatno pitanje: Biskup: *Vjerujete li u Duha Svetoga, Gospodina i Životvorca, koji se kao nekoć apostolima na Duhove danas po sakramentu potvrde na jedinstven način daruje vama? Vjerujem.*

Zatim djelatelj potvrde poziva zajednicu na molitvu.

Na kraju djelatelj potvrde ispruženih ruku nad potvrđenicama moli za razvijanje sedam darova: *Svemogući Bože, Oče Gospodina našega Isusa Krista! Ti si ove slugе svoje nanovo rodio vodom i Duhom Svetim i od grijehа ih oslobodio. Pošalji, Gospodine, na njih Duha Svetoga*

Branitelja. Daj im duha mudrosti i razuma, duha znanja i pobožnosti; ispuni ih duhom svoga straha. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Slika 24: Sada pristupaju pojedini potvrđenici, praćeni svojim kumom, k djelitelju i kažu svoje ime. Ovaj sada svakomu od njih kratko položi ruku na glavu, tiho za njega moli i zaziva na njega Duha Svetoga. Pritom govori (*ime potvrđenika*), *N., primi pečat dara Duha Svetoga.* Pritom maže čelo krizom. Odgovor potvrđenika je *Amen.*

Zatim djelitelj govori: *Mit tebi.* Odgovor: *I s dugom tvojim.* Sada treba Duh Sveti obilježiti život potvrđenika. Ovaj govori *Amen.* Da, neka bude tako; hoću živjeti iz Duha Svetoga.

Slika 25: Pomazanje krizmom opisuje opečaćenjem. Pečat označuje autoritet jedne osobe i pravo vlasništva na neki predmet. Ovaj pečat znači da potvrđena osoba pripada Kristu, da je stavljena u njegovu službu i da stoji pod njegovom božanskom zaštitom. Pomazanje u dušu potvrđenika utiskuje nevidljivi pečat. Tko je opečaćen Duhom Svetim ne treba se više bojati ugroza života jer iza njega stoji Bog.

Slika 26: Krizmani kum ili kuma stoji za čitavoga čina potvrde iz potvrđenika držeći svoju ruku na njegovu ramenu. Time do izražaja dolazi to da potvrđenik ne mora kroz život ići sam. Ima puno ljudi koji idu s njim i na koje on može računati. On je potvrdom uzet u krug onih koji sada žele dalje prenositi poslanje Isusa Krista.

Zaključna misao: Što je naš doprinos?

Slika 26: Čuli smo puno toga što nam je u potvrdi darovano i što se u našem životu želi razviti. Ali to se ne događa automatski. Zato je potreban naš posve konkretan doprinos da bi ono što nam je u potvrdi darovano, moglo procvasti i da bismo mogli živjeti ispunjeni duhom.

1. Ovaj doprinos sastoji se u prvom redu u tome da svaki dan gajimo osobni odnos s Isusom Kristom i nastojimo oko toga da ovaj odnos tijekom života sve više raste.

2. Zatim biti posebno svjestan našega siromaštva. Mi to ne možemo sami i nećemo uspjeti sami, mi ovisimo o Duhu Svetom.

Slika 27: Stoga trebamo svakodnevno zazivati Duha Svetoga: *Gospodine, trebamo te. Bet z tebe ne možemo ništa. Pošalji nam svoga Svetoga Duha i iz temelja nas obnovi. Amen.* [Glazba](#)

Priopćenja

Ukazati na Bilježnicu za sudionike i na svakodnevno tiho vrijeme (posebno za novopridošle).

Moguća molitva

Gospodine Isuse Kriste, zahvaljujemo ti što si nas u sakramentu potvrde ojačao i nanovo osposobio. Snagom darova Duha Svetoga preobražavaš našu osobnost. Da bismo mogli djelotvorno služiti dajеш nam svima različite darove i karizme. Zahvaljujemo ti za dostojanstvo što smijemo s tobom živjeti i tvome narodu služiti.

Istodobno te molimo: Nauči nas živjeti sve više iz darova Duha. Pokaži nam ljepotu našega vlastitog poziva. Nauči nas punom zahvalnošću uvažavati darove i službe drugih. Daruj nam radost zajedničke suradnje i zajedničkog djelovanja s drugom braćom i sestrama. Daruj nam radost, zajedno tvoje poslanje prenositi dalje.

I prije svega: Ispuni nas svojim Duhom, da nas otpori i razočaranja ne obeshrabre, nego razborito, veselo i velikom snagom biti tvoje svjedokinje i svjedoci u ovome svijetu. Amen. [Pjesma](#) . [Blagoslovna prošnja](#)

Radujem se sljedećem susretu _____ na temu: „Isus daje oprostjenje: Sakrament pokore – započeti iznova“.

5.

Isus daje oprostjenje

Sakrament pokore (ispovijedi – započeti iznova

Cjelovita verzija – Pregled

Poticaj

1. Uvod

Pozdrav, pjesme, odgovoriti na pitanja, osvrt i uvod, iskustva

2. U vezi s pojmom „Grijeh“

Grijeh – jedna teška riječ

Slabosti, osjećaji krivnje i grijeh

Sakrament pomirenja

3. Srce (srž) ispovijedi

Božji sud jedino vrijedi

4. Isusovo postupanje s grijehom

Svi trebaju oproštenje

Svijest krivnje omogućuje promjenu

Tražiti uzroke

Glazba

5. Put obraćenja ispovijedi

1. korak: Promisliti

2. korak: Pokajati se

3. korak: Priznati

4. korak: Pokoru činiti

5. korak: Popraviti

Slaviti pomirenje

Glazba

Razmjena u malim grupama

Završetak

Pjesma

6. Iskustva i napomene

Trostruko priznanje

Iskustva

Glazba

Pjesma

Moguća blagoslovna molitva

Poticaj

1. Uvod

Slika 1: Pozdrav – pjesme – odgovoriti na pitanja

Osvrt i uvod

Slika 2: Nakon sakramenata inicijacije, krsta, Euharistije i potvrde dolazimo sada do dva sakramenta ozdravljenja. Kod sakramenta pokore težište je na oproštenju grijeha, kod sakramenta bolesničkog pomazanja na ozdravljenju i jačanju (okrjepi). Oba sakramenta nam daruju novo usmjerenje na Boga i novu snagu za daljnji put.

Tko iskreno gleda na vlastiti život zna da mi ljudi nismo tek tako (po sebi) dobri, ljubazni i bez problema. Naprotiv, samo smo ranjeni životom i ranjavali smo druge. Na određenim područjima možemo biti vrlo osjetljivi, slabi i uvijek iznova zatajiti. Usmjereni smo na same sebe i jedva da se možemo osloboditi ovoga sebeljubiva stava. Primili smo različite obilježnosti (prožetosti) i jedva se od njih možemo udaljiti (preko njih prijeći). Krivo smo reagirali na povrjede, postali smo tvrdi i zatvoreni.

Vrlo nam je teško sebe iskreno pogledati. Neke stvari u nama čak se tomu opiru, jer su nama nalazi puno mučnoga (neugodnoga), posramljujućega ... Često se duboko iza toga skriva strah od kritike i odbijanja.

Ipak Pavao piše: *A sve što se raskrinka, pod svjetlošću postaje sjajno; što je pak sjajno, svjetlost je (Ef 5,13)*. To znači: Gdje dođe svjetlo, tu je moguće ozdravljenje. U tome nam hoće pomoći sakrament pokore.

Iskustva

Slika 3: Ako se ljude upita: „Odlaziš li na ispovijed?“, moguće je čuti vrlo različite odgovore: „Da, idem najčešće jednom ili dva puta godišnje da olakšam savjest.“

„Sa, idem redovito na ispovijed svakih 4 do 6 tjedana da bih gajio svoj odnos s Bogom i po mogućnosti se održao čist.“

„Ne – zašto ne idem na ispovijed, uopće ne mogu točno reći, svakodnevica je prepuna pa mi to uopće ne pada na pamet.“

„Odlazim redovito na pokornička slavlja da bih bio načistu s Bogom. Ali ne i na ispovijed, budući da sa stranim osobama ne mogu govoriti o osobnim stvarima.“

„Na ispovijedi nisam bio od mojih školskih dana, i sada više nemam za to hrabrosti: Vjerojatno bih se stidio (ustručavao razgovarati).“

Za jednoga svećenika u iskustva koja najviše usrećuju spada kada ljudi nakon 5, 10, 20, 30 ili još više godina dođu i sve što ih opterećuje donose pred Boga, iskuse oproštenje i zatim s Bogom, ljudima i sa samim sobom mnogo započeti iznova. Kolika je to blagodat za ovoga čovjek!

2. U vezi s pojmom „Grijev“

Grijev – jedna teška riječ

Postoje različiti razlozi zbog čega ljudi sa sakramentom pokore imaju muku. Jedan od razloga sastoji se u tome da mnogi ljudi ne mogu ništa započeti s riječju *grijev*. Zato danas govorimo o griješiti ako smo previše jeli ili uživali u visoko kaloričnome desert. Ipak grijeh znači nešto puno dublje.

Slika 4: Jedan pogled na našu životnu situaciju pokazuje: Tehnički gledan postigli smo puno i postizemo sve više im više. Istodobno iz dana u dan doživljavamo kako ljudi jedni drugima otežavaju život. Uvrjedljivi sudovi, ranjavanja, odbacivanja i još puno toga ostavljaju rane koje nas mogu još dugo boljeti. Tu osjećamo grijeh. Jer grijeh je ondje, gdje su odnosi poremećeni.

Ako smo iskreni, mora većina od nas priznati da činimo stvari za koje jako dobro znamo da su krive ... a mi ih ipak činimo. Sebe doživljavamo iznutra kao ne baš potpuno slobodnima. Ružne stvari imaju katkada u sebi nešto prisilno, kao što su provala srdžbe,

proklinjanje, kritiziranje drugih, klevete, seksualne zablude (lutanja) itd., ... ali i osjećaji zavisti, škrtosti, arogancije, egoizma ...

Također možemo biti zarobljeni shema razmišljanja ili modelima ponašanja, prema kojima funkcioniramo od djetinjstva. I ovo je povezano s onime što Biblija naziva grijehom.

Slabosti, osjećaji krivnje i grijeh

Slika 5: Ovdje može još biti korisno jedno tumačenje pojma. Grijeh nije istovjetan sa slabošću, pogriješkama ili osjećajima krivnje.

Slabosti i pogriješke po sebi nisu grijeh. One spadaju u ljuski život. Nitko nije savršen! Ima pogriješaka, koje su bezazlene i takvih koje su nam neugodne. Slabosti imaju često jedan smisao. Tako stane uz svoje slabosti i prihvati ih, može u postupanju sa svojim bližnjima postati milosrdniji i dopušta im isto tako da imaju slabosti.

Osjećaji krivnje nastaju u pravilu vrlo rano i povezani su s odgojem. Djeca se osjećaju krivima ako ne ispune očekivanja roditelja. Dubinska psihologija govori stoga o tome da se osjećaji krivnje javljaju preko našega „nad-ja“. Osjećaji krivnje mogu nastati ako ne zadovoljimo svoje vlastite zahtjeve i zahtjeve drugih, ako ne ispunimo naslućivana ili pak eventualno kriva) očekivanja roditelja, pretpostavljenih, autoritetā ili vlastitoga partnera.

Ali osjećaji krivnje često ukazuju i na realni grijeh.

Kako možemo razlikovati između krivih osjećaja krivnje i grijeha? Dok su osjećaji krivnje difuzni (nesređeni), magloviti i nejasni, osobni grijeh je uvijek konkretan i moguće ga je jasno imenovati.

Grijeh je povezan s pristankom: na duh vremena i naopake misli, neistinite riječi (laži), nepravedno ponašanje, kršenje Božjih zapovijedi ili uopće ne pitajući što je pred Bogom ispravno, što pak krivo.

Slika 6: Korijen *grijeha* je nepovjerenje. Ako ljudima i Bogu u srcu ne vjerujemo, mi smo iznutra na distanci (odmaku).

Posljedica grijeha je razdvajanje (u njemačkoj riječi „Sünde“ krije se riječ „absondern“. Grijeh razdvaja čovjeka od zajedništva ljubavi s Bogom. Grijeh vodi do podjele u samome sebi. Grijeh nagrđuje i otuđuje čovjeka. Umjesto ljubavi prema vlastitom životu, čovjek

odbacuje sebe ili neka svoja područja i vodi u svojoj nutrini rat protiv samoga sebe. Grijeh djeluje razorno na zajednicu ljudi. Posljedice su izolacija i nečovječnosti svake vrste.

Smetnja (poremećaj) grijeh može biti i u odnosu prema stvorenju, ako ga ne ljubimo, ne štitimo i ne postupamo brižno prema njemu.

Sakrament pomirenja

Slika 7: Božji odgovor na grijeh jest ponuda pomirenja. Pavao piše: *Jer Bog je u Kristu svijet sa sobom pomirio, ne ubrajajući im opačina njihovih i polažući u nas riječ pomirenja ... Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom! (2 Kor 5,19-20).* U Kristovoj smrti i uskrsnuću Bog je uspostavio (stvorio) pomirenje između njega i čovjeka (svijeta). U sakramentu pokore darovano nam je pomirenje s Bogom, s nama samima, s bližnjima, s Crkvom i sa stvorenjem. Stoga se ovaj sakrament naziva i *sakrament pomirenja*.

Dok naziv sakrament pokore i ispovijed više znači čovjekov čin, sakrament pomirenja označava Božje djelovanje.

3. Srce (srž) ispovijedi

Slika 8: Jedan daljnji razlog zbog čega ljudi s ispovijedi imaju muku, sastoji se u tome da je u postupanju s krivnjom i grijehom prisutna jedna vrsta stida. Tako mi je u vezi s ovim jednom rekao jedan 38-godišnji muškarac: „Ne idem na ispovijed jer se stidim stati uz ono što u mom životu nije u redu.“ Čovjek osjeća da nije stvoren za grijeh. Čim sagriješimo, duboko u sebi osjećamo veliku nelagodu. Brzo pokušavamo grijeh prikriti, zataškati, opravdati, drukčije protumačiti, okriviti okolnosti ili druge ... jednostavno jer se želimo osloboditi ovoga nelagodnog osjećaja.

Ipak Isus ima jedno puno bolje rješenje. U vezi s time promotrimo jedan prizor iz Ivanova Evanđelja: ... *Pismoznanci i farizeji dovedu neku ženu zatečenu u preljubu. Postave je u sredinu i kažu mu: 'Učitelju! Ova je žena zatečena u samom preljubu. U Zakonu nam je Mojsije naredio takve kamenovati. Što ti na to kažeš?' To*

govorahu samo da ga iskušaju pa da ga mogu optužiti. Isus se sagne pa stane prstom pisati po tlu (Iv 8,3-6).

Ovdje se prosuđuje i osuđuje. Pismoznanci i farizeji osuđuju ženu. Oni hoće Isusa uvući i reći: Ova žena mora umrijeti, tako stoji u Zakonu! Ali Isus šuti i piše u pijesak.

Slika 9: *A kako su oni dalje navaljivali, on se uspravi i reče im: 'Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.'* I ponovno se sagnuvši, nastavi pisati po zemlji. Isus govori: Kamenovanje, da, tako stoji u Zakonu. Ali samo onaj tko je bez grijeha, može izvršiti sud, kamenovanje. A – samo je Isus bez grijeha. Tako je Isus jedini sudac. I što čini Isus?

U Poslanici Kološanima čitamo: Isus *izbrisa zadužnicu koja propisima bijaše protiv nas, protivila nam se. Nju on ukloni, pribivši je na križ (Kol 2,14).*

Slika 10: Isus je Božji sud nad grijehom u zamjenu za sve nas uzeo na sebe na križ. Zato jedino on može izreći oslobađajuću presudu. **Kratka tišina**

Božji sud jedino vrijedi

Slika 11: Mi ljudi imamo dvije različite tendencije: Jedna tendencija se sastoji u tome da same sebe opravdamo, da iznesemo sve moguće razloge kako bismo sebe ispričali (opravdali) ili okrivili druge i tako sebe pokazali boljima.

Ovo je moguće posebno dobro doživjeti, kad se ljudi međusobno svađaju: „Ti si započeo. Ti si kriv!“ „Ne – ti!“ Teško nam je priznati svoju krivnju i reći: „Da, ja sam uradio krivo. Žao mi je. Molim te, oprosti mi.“

Ali možemo za svoje krivo ponašanje krivnju pripisati i roditeljima, odgoju, društvu, sudbini itd. Ipak, dokle god sami ne preuzmemo odgovornost za naše postupke, nismo slobodni.

Druga tendencija je proklinjanje samoga sebe: Mi osuđujemo same sebe: „Što, opet sam zatajio! Ja sam zakazao, od mene nikada neće biti ništa ..“ Ljudi mogu same sebe osuđivati i optuživati do te mjere (toliko) da katkada više ne vide nikakva izlaza.

U ispovijedi se upravo ne radi o tome kako ja sebe vidim. U ispovijedi stajem pred Boga i podvrgavam se njegovu sudu, Ivan piše: *Bog je veći od našega srca i znade sve (1 Iv 3,20)*. Samo Bog zna sve. On zna za obilježnosti (prožetosti) i povrjede. Jedino on poznaje sve motivacije i namjere. On zna koji prisilama podliježemo i gdje smo se odlučili protiv glasa savjesti. Stoga, vrijedi jedino njegov sud.

Ispovijed pokazuje Božji sud nad grijehom. Grijeh je ružan jer uvijek razara život. Ali Isus ljubi čovjeka koji je grijehom unakažen i ranjen. Zato je on na križu uzeo na sebe sve grijehe. Sada može on darovati svoje milosrđe grješniku, koji uviđa svoj grijeh i obraća se. On može oprostiti, ozdraviti i nanovo podići.

4. Isusovo postupanje s grijehom

Slika 12: Isus želi ovo milosrđe darovati svim ljudima, pismoznancima i farizejima također. Zato ih ne napada. Ne osuđuje ih, nego više pokušava dovesti pojedinca u susret s Bogom: *Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen.*

Svi trebaju oprostjenje

U osobnome susretu s Bogom mogu pismoznanci i farizeji priznati svoj grijeh i obratiti se, što se i događa: *... A kad oni to čuše, stadoše odlaziti jedan za drugim, počevši od starijih (Iv 8,9)*.

Time se mijenja sve. Više se ne radi o sucima i krivcima, dobrima i zlima. Svi sjede u istoj lađici. Svi kao grješnici ovise o oprostjenju.

U tekstu nadalje stoji: *Osta Isus sam – i žena koja stajaše u sredini. Isus se uspravi i reče joj: 'Ženo, gdje su oni? Zar te nitko ne osudi?' Ona reče: 'Nitko, Gospodine.' Reče joj Isus: 'Ni ja te ne osuđujem. Idi i odsada više nemoj grijешiti' (Iv 8,10-11)*.

Izvrgnuta ruglu (osramoćena) pred požudno zurećom gomilom postavili su pismoznanci i farizeji ženu na početku u sredinu. Posramljena, bez dostojanstva i u najdubljoj dubini uništena, zgurila se na tlu i čekala na svoj kraj.

Ipak Isus ovo nije pripustio. On štiti ženu u njezinu grijehu. Ne dopušta da ju se dotuče. Prihvaća ju s njezinim grijehom i govori joj: *Ni ja te ne osuđujem*. Prihvaćam te. Ovo ju prihvaćanje sada čini slobodnom da svoj grijeh pogleda, da se s njim i svojom životnom poviješću raspravi (obračuna).

Svijest krivnje omogućuje promjenu

Slika 13: *Idi i odsada više nemoj griješiti*. Isus time govori ženi: „Preuzmi odgovornost za svoj život, za svoju prošlost i svoju budućnost. Ti možeš djelovati drukčije. Možeš postati nova. To stoji do tebe!“

Isus grijeh ne podcjenjuje (ne omalovažava), jer svijest krivnje omogućuje promjenu. Tek kad žena shvati što je svojim ponašanjem nanijela samoj sebi. Novi početak postaje moguć. A potiskivanje krivnje čvrsto prikiva. Jer u njoj sadržana nesvjesna poruka glasi: „Ti u tom pogledu ne možeš ništa. Podvrgnuta i mehanizmima protiv kojih ne možeš ništa poduzeti.“

Izložiti se vlastitoj krivnji, spada u čovjekovo dostojanstvo. Preuzimajući odgovornost za svoje ponašanje i za svoje reakcije, može započeti put u slobodu.

Tražiti uzroke

U razradi grijeha radi se o tome da potraži uzroke (razloge) za krivo ponašanje. Oni su najčešće duboko u nama. Često su povezani s deficitima i ranjenostima naše životne povijesti i s našim pokušajima da svoje deficite ispunimo, da dobijemo potvrdu i cijenjenje.

Kod žene mogu to biti različiti mogući uzroci: Možda nije mogla reći Ne očekivanjima drugih ljudi (muškaraca).

Jedan svećenik je jednom rekao: Prvi lom u braku (odnosno sukob u odnosu) je najspasonosniji! Što pod time misli? Kad su dvoje ljudi zaljubljeni, oni jedno drugo ne žele izgubiti. Ako sada prijatelj (to bi naravno moglo biti i obratno) izrazi želju koja nije u skladu s onime što prijateljica u najdubljoj dubini želi, tada ovo kod nje vodi u jedno nutarnje raspravljanje. Ako je naučila stati potpuno uza se, tada će

jasno i određeno reći da ovo za nju ne dolazi u pitanje, svejedno hoće li ju prijatelj zbog toga napustiti ili neće. Ako nema ove čvrstine, tada žena iz straha može izgubiti prijatelja ili jer ga ne želi razočarati ili mu nanijeti bol. Reći Da svojoj želji, premda u srcu ima zapravo jedan Ne. Tako se odnos počinje razvijati u fatalnome pravcu.

Natrag k ženi. Možda ona nije mogla reći Ne očekivanjima drugih ljudi ili vlastitim željama i poticajima. Možda je u svome braku nesretna. Možda postoje blokade koje ju sprječavaju da primi i dade ljubav i potvrdu. Možda, možda ...

U raspravljanje spada i pitanje: Što sam u ovome grijehu tražio? Koja nutarnja čežnja me je na to tjerala? Što sam time htio postići? I jesam li našao ono što sam tražio ili sam promašio cilj?

Žena je promašila cilj i tjelesno osjetila posljedice svoga grijeha. Malo uzbudljivih trenutaka donijeli su joj duboke, duševne povrjede, bacili ju u ogromne strahove, doveli ju u smrtnu opasnost i ponizili u njezinu dostojanstvu kao žene. Je li se to isplatilo? Bi li se isplatilo da nije bila ulovljena? Nije li kod svakoga, pa i najmanjeg, promašaja prisutan strah da ne budem ulovljen?

U pogledanju vlastite životne povijesti žena će shvatiti gdje se mora obratiti (vratiti natrag), gdje treba ozdravljenje, kako se ponižavajuća i bolna povijest ne bi ponovila. [Glazba](#)

5. Put obraćenja ispovijedi

Slika 14: Kako možemo započeti iznova? Kako možemo svomu životu dati jedan novi pravac? Jedno posebno prikladno mjesto jest primanje sakramenta pokore. Oproštenje i pomirenje dariva Boga i izvan ispovijedi. Njegovo djelovanje nije vezano uz sakrament.

Ali sakrament pomirenja jedno je posebno moćno i intenzivno mjesto da se Božje oproštenje i ozdravljenje primi (dobije). Ovaj sakrament možemo primiti gotovo posvuda, ali ne i telefonom ili emailom. Svećenik i ja moramo fizički (tjelesno) biti prisutni. Ovo se može dogoditi u jednoj sobi, na šetnji, u ispovjedaonici ili u prostoriji za razgovor.

Ne odlučuje izvanjsko mjesto, nego nutarnji proces. Put obraćenje ide preko pet koraka, koji se u katehezi označavaju i kao pet P (promisliti, pokajati se, priznati, popraviti, pokoru činiti). Ovih pet P hoćemo sada bolje pogledati.

1. korak: Promisliti

Slika 15: Povezano s razmišljanjem o vlastitome životu mnogima je poznat ispit savjesti. Ispit savjesti pomaže, slično gledanjem u ogledalo, pogledati svoje srce. S ispitom savjesti možemo postupiti kao s normalnim ogledalom: gledamo da li se samima sebi sviđamo, je li frizura u redu, gdje je još prljavština, što je još moguće učiniti ljepšim.

Slično se ispitom savjesti može tražiti prljavštinu našega srca. Tada isповijed služi tomu da svu prljavštinu grijeha donesemo Isusu i dopustimo mu da nas potpuno opere da bismo se ponovno sviđjeli samima sebi i ponovno sebe vidjeli lijepima i dobrima. To je jedan dobar prvi korak. Ali glavni problem ovoga načina promatranja jest taj da se više stavljamo u odnos sa sobom nego s Bogom. Pitanje nije što bismo mi na sebi rado imali ili imali drukčije, nego kako Bog na sve ovo gleda.

Postoje različiti putevi da svoj život promatramo u Božjem svjetlu. Tako mogu najprije gledati na Boga koji mi je darovao život i sve: dajem li mu prvo mjesto u svome životu? Vjerujem li mu? Pouzdajem li se u njega? Častim li ga i ljubim?

Zatim posebno pazim na odnose, gdje se nalaze problemi i poteškoće, u obitelji, na radnome mjestu, u slobodno vrijeme, u župnoj zajednici, susjedstvu...: Kako se u tome ponašam? Što su moje motivacije? Pokušavam li razumjeti i ljubiti? Jesam li nepomiren? Imam li predbacivanja u sebi?

Promatram odnos prema sebi, postupanje s vremenom, seksualnošću, istinom, novcem, poslom ... ali i odnos sa Stvoriteljem i razmišljam: Kako bi ti, Isuse, želio da se na svim ovim područjima ponašam? Što tebe časti? Što bi ti želio drukčije?

Također je dobro povremeno pogledati vlastiti život u svjetlu Deset zapovijedi i slijediti kako izgleda dobri Božji poredak na pojedinim područjima života.

Pritom je važno da ne ostajem stajati (da se ne zadržavam) kod sebe, pri svojim predodžbama, nego tražim Božje gledanje. Zato je dobro zamoliti Duha Svetoga da mi on pokaže gdje je prisutan grijeh, što me rastavlja (odvaja) od Boga i njegove ljubavi.

2. korak: Pokajati se

Slika 16: Svijest o vlastitome grijehu najčešće izaziva neku vrstu boli, kajanja. Ja se kajem za svoje grijehe. Žao mi je zbog grijeha.

Crkva razlikuje između nesavršenog i savršenog kajanja. U nesavršenom kajanju pogled je usmjeren na mene samoga. Ja se kajem i obraćam jer sam naškodio samomu sebi ili jer imam strah od Božje kazne i pravednosti. Duh Sveti djeluje već u nesavršenom kajanju. Ono je dovoljno za primanje sakramenta pokore.

Ali u kajanju mogu pogledati i na Boga, i što je veća moja ljubav prema njemu, to me moje ponašanje više boli jer sam premalo ljubio Boga i ljude. Žao mi je jer sam povrijedio Božju ljubav i premalo na nju odgovarao.

Kajanje je ono presudno kod čitavoga puta. Ono vodi do odluke: Želim se rastati od svakoga grijeha, odvojiti se od svega što se Bogu ne sviđa. Želim započeti iznova i ići potpuno Božjim putem.

3. korak: Priznati

Slika 17: Iz vlastitog iskustva znamo kako je dobro i oslobađajuće izreći i na svjetlo iznijeti ono što nas opterećuje. I psiholozi govore: Što se ne izrekne, ne ozdravlja. Nitko ne mora teret krivnje nositi sam, jer Isus Krist je krivnju za nas već nosio. Mi ju smijemo njemu predati. i iznijeti na svjetlo.

Ovo se događa sada kad dođemo k Isusu Kristu u svećeniku. Svećenik je vezan uz ispovjednu tajnu, to znači da ono što se u ispovijedi pripovijeda i o čemu se razgovara, ne smije ni u kojem slučaju pripovijedati dalje.

U znak da se sada ne radi o svećeniku kao privatnoj osobi, svećenik nosi štolu. Svećenik započinje možda znakom križa: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.* Ili ja započinjem s pozdravom: *Hvaljen Isus i Marija a svećenik: Uvijeke. Amen.*

Sada mogu izreći sve što me opterećuje i što želim Isusu povjeriti. Pritom mogu izraziti i svoje nevolje i pitanja. Mogu priznanje grijeha zaključiti kajanje, kao primjerice: „Isuse, iz ljubavi prema tebi kajem se za sve svoje grijeh.“ Ili: „Bože, dobri Oče, žao mi je za sve zlo koje učinih i dobro koje propustih. Iskreno ću se truditi da budem bolji. Pomozi mi živjeti u tvome svjetlu i radosti.“

Slika 18: Nakon kraćeg razgovora svećeni daje odrješenje. Obred u vezi s time predviđa da svećenik ispruži ili položi ruke. Kad svećenik položi na mene ruke, time izražava da me Isus bezuvjetno prihvaća, s mojom krivnjom također.

Formula odrješenja glasi: *Bog, milosrdni Otac, pomirio je sa sobom svijet smrću i uskrsnućem svoga Sina i izlio Duha Svetoga za otpuštenje grijeha. Neka ti po služenju Crkve on udijeli oprostjenje i mir. A ja te odrješujem od tvojih grijeha u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.*

U odrješenju postaje otkupljenje Isusa Krista na križu djelotvorno. Ovdje se događa nešto što ni jedan čovjek drugom čovjeku ne može obećati: sigurnost oprostjenja. Jer u riječi svećenika *Ja te odrješujem od tvojih grijeha ...* Isus Krist me zauvijek oslobađa. U znak prihvaćanja ovoga odrješenja mogu se prekrižiti (načiniti znak križa).

Sada mi je, polazeći od Boga, oprošteno – zauvijek! Ovo je slučaj i onda kada ništa od toga ne osjećam. Grijesi više ne postoje. Zauvijek su pokopani u smrti Isusa Krista. Bog se na sudu na to više ne vraća. Jednostavno čudesno!

4. korak: Pokoru činiti

Slika 19: S Božjim oprostjenjem ovaj put još nije na kraju jer svaki grijeh ima negativne posljedice, za mene i za druge. S oprostjenjem grijeha ove se posljedice nisu rasplnule u zraku. Zato ovaj četvrti korak: Kod pokore se radi o razradi posljedica grijeha.

U vezi s time jedan primjer: Ako netko susjedu iz obijesti uništi automobil, i zamoli ga za oprostjenje počinjena grijeha i ova prošnja bude prihvaćena, i on ju k tome još ispovijedi, krivnja je oproštena. Ali automobil je još uvijek uništen. I dalje može u susjedu ovim činom u srcu nastati jedna rana. Ove posljedice grijeha – uništeni automobil i bolne rane – potrebno je sada popraviti.

Popravak se sastoji u tome da ono što mogu ponovno dovedem u red: Što treba razbistriti? Gdje trebam nešto (ukradeno) vratiti? Što mogu pridonijeti da odnos koji sam povrijedio ponovno ozdravi? Što je više moja krivnja drugima naškodila, to više treba paziti na to kako ju popraviti.

Zato sam, kad su mi ljudi kao svećeniku ispovjedili svoju nevolju i nezadovoljstvo sa njihovim partnerom (ili drugom bliskom osobom), kao pokoru češće preporučio: Uzmite jedan list papira i napišite sve dobro koje kod ove osobe još možete naći. Učinite to svaki dan, tijekom tjedan dana. Svaki dan glasno zahvalite Bogu i dopunite popis ako vam na pamet padne nešto novo.

Radi se o tome da drugu osobu ponovno u Božjem svjetlu gledamo i prihvatimo kao njegov dar.

Pokora koju svećenik nalaže ne treba shvatiti kao kaznu za parkiranje, nego hoće biti spasonosno sredstvo, lijek, za daljnji put. Ona hoće produbiti put obraćenja i dovesti u praksu ljubavi. Ovo će se često sastojati u jednoj molitvi, koja izražava i zahvalnost prema Bogu.

5. korak: Popraviti

Slika 20: Peti korak gleda prema naprijed. Kod odluke se radi o pitanju: Što ja mogu konkretno promijeniti da bih postao bolji? Nitko ne može sve odjednom. Odluka ima u vidu jedan konkretni korak, koji je realističan.

Ozdravljenje našega života je proces koji traje čitav život. Naša je zadaća aktivno sudjelovati na promjeni našega života.

Sažetak: Sažimljem ovih pet koraka: Gledam u Božjem svjetlu na svoj život. Zatim donosim odluku: obraćam se, kajem. Zatim donosim

krivnju Isusu i zahvalno primam njegovo oprostjenje koje je za mene stekao na križu. Oslobođen tereta radi se sada o tome da popravim ono što mogu. A zatim: Kako izgleda sljedeći korak, da postanem osoba koja ustvari želim biti.

Slaviti pomirenje

Slika 21: Osmogodišnji Filip reče nakon ispovijedi svojoj majci: „Ispovijed doživljam ovako: Na mome tijelu pričvršćeni su konopci. Na konopcima visi teška vreća u kojoj su moji grijesi. To je vrlo mučno. Ali kad dođem na ispovijed, konopci bivaju presječeni, teret otpada i ja se mogu ponovno slobodno kretati! Zato se već ponovno radujem sljedećoj ispovijedi.“ (Citirano prema: [Putevi vjere III. Ispovijed konkretno. Pozitivna iskustva sa sakramentom pokore...](#))

Ali Isus e još puno više raduje ako dar koji je on za nas na križu stekao, zahvalno prihvatimo. Jer on nas ljubi toliko da ne želi da svojim neoprostjenim teretima sebi i drugim ljudima otežavamo život. On nas želi, povrh svega što nam se u našem životu dogodilo, zagrliti i darovati nam svoju božansku utjehu.

Ljudi katkada stječu iskustvo: Vi ste svoje grijehе ispovjedili, dali još uvijek postoje osjećaji krivnje. To može imati razlog u tome da su ovo ili krivi osjećaji krivnje, koji su povezani s modelima odgoja ili da ovi ljudi još uvijek nisu mogli oprostiti samima sebi. Tada se sami još uvijek čvrsto drže onoga što je Bog već davno oprostio. Ispovijed ipak znači: Ja se potpuno ovjeravam Isusu i dopuštam da me oslobodi svega, čak i predbacivanjā samomu sebi.

K tomu pomaže slaviti Božje oprostjenje. Djeca mogu katkada skakati od radosti. Možda možemo slaviti malu svečanost i dalje darivati radost. Zašto ne zapjevati Bogu hvale? Jer Isus je sve učinio dobro i sve će dobro učiniti!

Slika 22: Aleluja – Oprošteno mi je! Ja sam čist i mogu započeti iznova! Aleluja! [Glazba](#)

Razmjena u malim grupama

Slika 23: Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

1. Koja sam iskustva stekao sa sakramentom pokore?
2. Što me je oslovilo? Što mi je u poticaju koristilo?
3. Što sprječava ljude (mene) poći na ispovijed? Što mi moglo pomoći nama (meni) učiniti ovaj korak i sakrament pokore doživjeti dublje?
4. Koja pitanja me pokreću (muče) u vezi sa sakramentom pokore?

Završetak

Pjesma

Napomena: U pravilu ima puno pitanja u vezi s ovom temom. Korisno je upustiti se u ova pitanja premda se tako s mislima završetaka više ne može (potpuno) baviti.

6. Iskustva i napomene

Sada je nabolje osobno supriopćiti kako mi je sa sakramentom pokore. Mogu i osobe iz tima pripovijedati o svojim iskustvima sa sakramentom pokore. Važno je ohrabriti da se upustimo u put ozdravljenja života.

Sada nekoliko iskustava i napomena u vezi sa sakramentom pomirenja.

Slika 24: Ivan piše: *Ako priznamo grijehe svoje,; otpustit će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravde (1 Iv 1,9)*. Isus nas hoće neprestano očistiti *od svake nepravde*, od svake duhovne prljavštine. Zato je dobro redovito ispitivati savjest, priznavati grijehe u molitvi, obraćati se i započinjati iznova.

Istodobno je primjereno povremeno poduzeti jedno sveobuhvatno čišćenje, dobro se pripremiti na sakrament pokore i primati ga.

Učinci (djelovanja) sakramenta pomirenja su višestruki: Ispovijed pomiruje čovjeka s Bogom i s bližnjima. Omogućuje novi početak i oslobađa tereta krivnje.

Najdublje nas oslobađa Bogu protivnih vezanosti i zapletenosti.

Jača nas u napastima na zlo i dariva novu radost i odlučnost vjerno ići Božjim putem.

Smiruje vlastito srce i daje duboki mir.

Trostruko priznanje

Slika 25: Korisno je u preglednim vremenskim razmacima redovito primati sakrament pomirenja i svoj vlastiti život donositi pred Boga. U vezi s time jedan oblik ispovijedi koji se pripisuje kardinalu Carlu Mariji Martini (1927.-2012.) a koji je već mnogima postao pomoć. On je upućivao na to da je „priznanje“ (confessio) u svome izvorno kršćanskom uporabljivanu načinu više od čistog priznavanja grijeha. Ovo priznanje ima tri različite dimenzije.

Prvo je priznanje Božje veličine i ljubavi, *priznanje hvale i zahvaljivanja* (confessio laudis). Bogu najprije zahvaljujem za sve što mi je darovao od posljednje ispovijedi, što mi je uspjelo i što je postalo bolje. Zahvaljujem za njegovu pomoć, njegovo očuvanje i njegovu utjehu.

Drugo je *priznanje grijeha* (confessio vitae – Ispovijest [života]): Sada smijem izreći vlastite nevolje, vlastito zatajenje, vlastitu potrebitost ljubavi, negativne i teške pripovijesti, priznati svoju krivnju i zamoliti oprostjenje.

Treće je *ispovijest (priznanje) vjere* (confessio fidei). Izričem vjeru da je Isus pobjednik nad svim grijesima i nevoljama i da će sve učiniti dobro. Čvrsto se držim njegova obećanja da će mi u životu i dalje pomagati i davati svoju snagu u vezi s odlukom koju sam dogovorio sa svećenikom.

Iskustva

Kod primanja sakramenta pomirenja važna je otvorenost. Natalie Hanke u vezi s time piše: „Ispovijed je sakrament ozdravljenja, dakle ponašam se slično kao kod liječnika – na stol iznosim sve što me boli, što me tišti, pritišće, što me opterećuje. Što iskrenije i bespoštednije pritom postupam, to dublje biva oslobođenje. Ja znam da mome ispovjedniku mogu reći sve i da se ne moram ničega bojati. Naravno, ipak ima trenutaka, u kojima je govorenje teško pada i ja se moram boriti protiv nutarnjih otpora. Ali to je posve normalno i spada u ljudsku narav. Ako mi to jako teško pada, zamolit ću svećenika za

pomoć. (Citirano prema: Putevi vjere III. Ispovijed konkretno. Pozitivna iskustva sa sakramentom pokore... Glazba – pjesma

Moguća blagoslovna molitva

Gospodine Isuse Kriste, ti si dobri pastir. Ideš za izgubljenom ovcom da ju vratiš natrag u Očevu ljubav. Pritom hoćeš naš život osloboditi svih povrjeda, unakaženosti (nagrđenosti) i poniženja grijehom. Hoćeš nam oprostiti, podići i učiniti novima. Zahvaljujemo ti, što si već na križu ponio sve naše grijeha. Zahvaljujemo ti za tvoje smilovanje, koje nam na poseban način darivaš u sakramentu pokore.

Molimo te: Daruj nam D>uha Svetoga da bismo u njegovu svjetlu prepoznali svu razornost grijeha. Daj nam svetu odlučnost, da bismo se odvratili od svih grijeha i potpuno se otvorili tvome zagrljaju, koji nam želiš darovati u svakoj ispovijedi. Slavimo tvoje milosrđe koje nam uvijek iznova dariva novi početak. Amen.

Ukazati na mogućnost primanja sakramenta pokore – eventualno povezano s bolesničkim pomazanjem.

Ukazati na dva flyera: *Prihvatiti Božji zagrljaj. Pomoć za razmišljanje u vezi s ispovijedi. I: Upute za život.* Razmišljanje prema deset zapovijedi.

Radujem se sljedećem susret _____ na temu: Isus nas uspravlja (podigne): *Bolesničko pomazanje – ozdraviti*“.

6.

Isus uspravlja

Bolesničko pomazanje – ozdraviti

Poticaj

1. Uvod

Pozdrav – 1-2 pjesme – Odgovoriti na pitanja

Osvrt i Uvod

2. Bolest i ozdravljenje u Bibliji

Isus je ozdravljao i zapovjedio liječiti

3. Dimenzije bolesti i ozdravljenja

Tjelesno – duševno (psihički) – duhovno

„Bog me ispunio radošću“

Glazba

4. Sakrament bolesničkog pomazanja

Ulje kao sakrament

Od Bolesničkog pomazanja do posljednjeg pomazanja

Zdravlje (spasenje) za bolesne

5. Obred bolesničkog pomazanja

Polaganje ruku

Ulje

Sveto pomazanje

Zaključna molitva

Posebna milost sakramenta: Pomirenje

Kako se pripraviti na sakrament bolesničkog pomazanja

6. Jedno iskustvo

Glazba

Razmjena u malim grupama

Završetak

Pjesma

7. Kršćansko umiranje (smrt)

Moje osobno umiranje

Umrijeti dobro pripravljen

Blaženo umiranje

Glazba

Pjesma

Moguća blagoslovna molitva

Poticaj

Slika 1:

1. Uvod

Pozdrav

1-2 pjesme

Odgovoriti na pitanja

Osvrt i Uvod

Slika 2: Sakrament pokore i bolesničkog pomazanja dva su sakramenta ozdravljenja. Posljednji puta smo promatrali sakrament pokore. Ondje nam Isus dariva oslobođenje od krivnje i izvodi nas iz zapletenosti u zlo.

Kod bolesničkog pomazanja težište leži na ozdravljenju, podizanju i jačanju. Ovaj sakrament razmatramo na temu „Isus uspravlja (podiže): Bolesničko pomazanje – ozdraviti“. Ovaj susret ćemo zaključiti s nekoliko misli o onome najsigurnijem našega života, naime o našem umiranju (smrti).

Jedna krilatica glasi: „Zdravi ima mnogo želja, bolesni samo jednu.“ Stvarno je tako: Bolešću čovjek biva istrgnut iz svoga uobičajenog života, često i iz svoga zvanja i iz društva. Iskustva izostajanja učinka povezano s bolima mogu izazvati potištenost i krize. Krize mogu dovesti do pobune protiv Boga ili dati da čovjek sazrije. Tako patnje i bolesti mogu postati blagoslov ili prokletstvo. Upravo u takvim teškim situacijama hoće Isus stati uz nas, uspraviti nas (podići) i darovati nam zdravlje (spasenje).

2. Bolest i ozdravljenje u Bibliji

Slika 3: Bog je stvorenje načinio dobrim. Biblija govori o raj. Ondje nije bilo bolesti, patnja ni boli. Ove su nastupile tek padom u grijeh. I posljedica su čovjekova grijeha, njegova odvratanja od Boga, znak su poremećena i ranjena stvorenja. Pad u grijeh izazvao je val nesreće koji se prenosio iz naraštaja u naraštaj i od njega sve do danas trpi čitavo čovječanstvo.

Isus je ozdravljao i zapovjedio liječiti

Ali Bog u svome milosrđu i ljubavi nije nas htio ostaviti u ovome stanju. On je u Isusu Kristu došao k nama da nam pomogne. Ovo je posebno jasno kod Isusa. Ako čitamo Evanđelje, vidimo da je Isus ozdravio nebrojene ljude. Matej piše: *I obilazio je Isus svom Galilejom naučavajući po njihovim sinagogama, propovijedajući Evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć ... I donosili su mu sve koji bolovahu od najrazličitijih bolesti i patnja – opsjednute, mjesečare, uzete – i on ih ozdravljaoše (Mt 4,23-24).*

Isus je često pohvalio vjeru bolesnika: *Vjera tvoja ti je pomogla (usp. Lk 17,19; 18,42)*. Isus je pozivao ljude da mu vjeruju: *Odo! Neka ti bude kako si vjerovao (Mt 18,13)*. Katkada su bolesnici pokušali dodirnuti ga *jer je iz njega izlazila snaga i sve ozdravljala (Lk 6,19b)*.

Slika 4: Isus je naredio apostolima da nastave njegovu službu liječenja (ozdravljanja), što su ovi i činili: *... Otišavši, propovijedahu obraćenje i izganjahu mnoge zloduhe i mazahu uljem te ozdravljahu mnoge nemoćnike (Mk 6,12-13)*. U Djelima apostolskim čitamo da su se po apostolima i drugim učenicima događali mnoga znamenja, ozdravljenja, čuda i oslobođenja, što je izazivalo divljenje, štoviše strahopoštovanje: *Strahopoštovanje obuzimaše svaku dušu: apostoli su činili mnoga čudesa i znamenja (Dj 2,43)*.

Isus dariva sve do danas pojedinim ljudima karizmu liječiti bolesti. Tako Pavao govorio *darovima liječenja bolesnih (usp. 1 Kor 12,9.28.30)*. Kao što postoje različite vrste bolesti, tako postoje i različiti darovi ozdravljanja. I premda nisu svi imali dar liječenja, ipak

smo svi pozvani moliti za bolesne, jer uvijek je Duh Sveti taj koji ozdravlja.

Molitva za ozdravljenje treba kod nas postati po sebi razumljiva. Tako mogu, kad posjetim bolesnika ili kad mi se pri razgovoru povjeri neka nevolja, pitati: „Smijem li za vas moliti?“ I kod jednoga Da, dobro je odmah glasno započeti s molitvom i izreći ono što i kako mi je od Duha dano.

3. Dimenzije bolesti i ozdravljenja

Slika 5: Kad bi se radilo o tome da podijelimo ljude na zdrave i bolesne, imali bismo problem: Tko može sebe označiti kao zdrava? Nema li svaki čovjek kojekakve smetnje i slaba mjesta?

A zatim ima ljudi, koji su u tjelesnoj snazi i zdravi, ali istodobno ogorčeni, zli i sebični: Drugi su bolesni ili tjelesno oštećeni a ipak zrače mirom, ljubavlju i nutarnjom srećom. Tijelo može biti prividno zdravo a nutrina bolesna ili obratno. Tako postoje različiti oblici bolesti pa u skladu s time i različite dimenzije ozdravljenja.

Tjelesno – duševno (psihički) – duhovno

Slika 6: Čovjek je u biblijskome shvaćanju jedinstvo tijela, suše i duha. U skladu s time postoje tjelesne, duševne i duhovne dimenzije ozdravljenja, pri čemu ova tri područja često imaju suprotna djelovanja.

Za nas je najočitija *tjelesna dimenzija* ozdravljenja. Isus je ozdravljao slijepce, gluhe, nijeme, vezane demonima, gubavce, hrome, ljude s usahlom rukom i mnoge druge u njihovu tijelu.

Duševna dimenzija ozdravljenja naziva se i nutarnje ozdravljenje: Ovdje se radi o iscjeljenju rana od posljedica povrjeda, nevolja i pomanjkanja naše životne povijesti. Posebno duboko zadiru povrjede, iskustva odbačenosti, koja su se dogodila prije rođenja ili u ranome djetinjstvu. One imaju snažan utjecaj na nas i obilježavaju nas u psihi. Ipak Isus hoće i može ozdraviti nas od ovoga utjecaja i njegovih posljedica. Najčešće uz naše sudjelovanje.

U ovoj *duhovnoj dimenziji* ozdravljenja radi se o ozdravljenju donosa sa Bogom. Slijepi mogu primiti zdrave oči, ali još više postaju vidjevši ako prime svjetlo vjere, prepoznaju Isusa Krista kao Otkupitelja i povjeruju mu. U ozdravljenje u duhovnoj dimenziji spada i rast u ljubavi, u svetosti i integritetu naše osobe.

Duhovna dimenzija ozdravljenja je najvažnija razina. Stoga ovo ozdravljenje ima uvijek prioritet stoga nam ga Bog uvijek hoće darovati.

„Bog me ispunio radošću“

Jedan primjer liječnika i đakona Philippe Madre može pojasniti ove različite dimenzije ozdravljenja: On je bio 1988. u Lurdu. Pred velikim mnoštvom ljudi, zdravih i bolesnih – 200 njih bili su uzeti u invalidskim kolicima – počeo je zajedno s drugima moliti za bolesnike. Nakon 15 minuta odjednom ustane Josip, oko 50 godina stari muškarac i počne posve polagano i nesigurno hodati. Obolio je od kralježnične moždine i bio je od prsiju naniže uzet. Devet godina nije više mogao hodati. Mišići su bili slabi. Pri hodu mu je najprije pomagao brat, kasnije je plesao od radosti.

Philippe Madre je pripovijedao. Kako ga je pritom zaokupljalo pitanje: Što je bilo s onih drugih 199 u invalidskim kolicima koji nisu ozdravili? Dva mjeseca kasnije posjetio ga je jedan hodočasnik koji tada nije ozdravio. Došao je skupa sa svojom ženom i svojom kćerkom i pripovijedao: „Bio sam upravo pokraj Josipa koji je ozdravio. Kad sam vidio kako je Josip ustao, nisam bio nimalo ljubomorani, nego sam u svome srcu bio ispunjen dubokom radošću. Nisam znao, zašto. U to vrijeme sam bio jednoj vrlo tjeskobnoj situaciji. Moja žena mi je pri našem dolasku u Lurd izjavila da se radi moje bolesti želi od mene rastati. Imali smo petero djece koja su se međusobno mrzila i okrivljivala. Ukratko, živio sam u potpunoj katastrofi.

Ova duboka radost, koju sam osjetio pri Josipovu ustajanju, ostala je tijekom čitavog mog boravka u Lurdu. Na kraju mi je moja žena kazala: 'Osjećam se ponovno osnaženo tako da mogu ostati uza te.' Pri povratku svo petero djece je došlo k meni. Molili su me za oprost

jer su me radi moje bolesti smatrali nesposobnim za život. I djeca su se međusobno izmirila. Koje radosti za mene i čitavu moju obitelj!“

Zaključio je: „Znam da ću uskoro umrijeti. Ali to mi više ne zadaje nikakav strah, jer Bog me je ispunio radošću.“ Ovaj je čovjek nekoliko tjedana kasnije umro od svoje bolesti, ali u ozračju dubokoga mira i nutarnje radosti. [Glazba](#)

4. Sakrament bolesničkog pomazanja

Polazeći od Isusove zapovijedi liječiti bolesne i mazati ih uljem (*usp. Mk 6,13*), Crkva je službu molitve za bolesne na različite načine obavljala sve do danas. U vrijeme apostola razvio se jedan oblik molitve za bolesne na koju se odnosi sakrament bolesničkog pomazanja.

*Slika 7: Apostol Jakov piše: **Boluje li tko među vama? Neka dozove starješine Crkve! Oni neka mole nad njim, mažući ga uljem u Ime Gospodnje, pa će molitva vjere spasiti nemoćnika; Gospodin će ga podići, i, ako je sagriješio, oprostiti će mu se (Jak 5,14-15).***

Ulje kao sakrament

U daljnjem razvoju stajalo je u Prvoj Crkvi u središtu ulje. Od godine 200. biskupi su blagoslivljali ulje i pritom na ulje zazivali Duha Svetoga. Tako je ulje postalo simbolom za ozdraviteljsku snagu Duha Božjega. Vjernici su ga nosili sa sobom kući kao sredstvo ozdravljenja za tijelo i dušu.

Od pomazanja bolesnih do posljednjeg pomazanja

Od otprilike 7650. poslije Krista biskupi su se izrijekom zauzimali za sakrament bolesničkog pomazanja. Gledali su na sakrament bolesničkog pomazanja prije svega kao pripravu na smrt. Tako, prema propisu cara Karla Velikog (742.-814.) iz godine 769. „umirući nisu trebali umrijeti bez pomazanja blagoslovljenim uljem, pomirenjem i popudbinom.“

U 11. i 12. stoljeću utvrđen je broj sakramenata na sedam. To je također dovelo dotle da je razrađena vlastita teologija sakramenata.

Toma Akvinski je tada bolesničko pomazanje označavao kao „posljednje i takoreći ... kao sakrament čitavoga duhovnog puta spasenja koji uključuje sve.“ Bolesničko pomazanje pripravlja čovjeka na to da ima dijela na božanskoj slavi. Tako je ovaj sakrament postao sakrament prijelaza do smrti, do posljednjeg pomazanja.

Drugi vatikanski koncil vratio je ovome sakramentu ponovno izvorno mjesto. *Posljednje pomazanje* ponovno je postalo *bolesničko pomazanje*. Radi se o zdravlju (spasenju) bolesnih. Kao stvarni sakrament umirućih smatra se Euharistija. Ona se može podijeliti kao popudbina (*viaticum*) za prijelaz u vječni život.

Zdravlje (spasenje) za bolesne

U službenome uvodu u slavlje sakramenta bolesnih stoji:

„Bolesničko pomazanje mora u vjerničkim zajednicama ponovno postati stvarni sakrament bolesnih. Njegova polazišna točka u životu nije kraj koji se približava; on se ne smije pojavljivati kao glasnik smrti, nego Gospodin hoće u ovome sakramentu, bolesna čovjeka susresti kao Spasitelj u najdubljem smislu riječi, onako kako je to On u svom zemaljskom životu s ljubavlju činio.

Slika 8: Spasitelj je taj koji u osobi svećenika ublažavajući i krijepeći na bolesnika polaže ruke i hoće mu darivati bodrenje, koje bolesnik u svojoj tjeskobnoj situaciji života treba.

Slika 9: On hoće stati uza nj u bolima, u nestrpljivosti i strahu, u ljudskoj i religioznoj onemoćalosti, u nutarnjoj rasrđenosti, u neraspoloženju i dvojbi ili pak otupjelosti i otvrdnuću srca, prema Bogu. Svim ovim napastima treba oduzeti njihovu oštricu prijetnje zdravlju. Krist poziva bolesnika da sudjeluje na njegovim patnjama za spasenje svijeta.“ (iz: *Slavlje sakramenta bolesnih*“, str. 21-22, Benzinger 1976.)

Katekizam Katoličke Crkve tumači da je za ljude „koji pate od teških bolesti i slabosti“ (KKC 1523) kao i kada oronulima ponestane snage, primjereno primanje ovoga sakramenta.

5. Obred bolesničkog pomazanja

Slika 10: Bolesničko pomazanje je nastavak Isusove ozdraviteljske djelatnosti. Na slici vidimo kako se Isus kao Milosrdni Samarijanac obraća golome na podu ležećem čovjeku. Saginje se nad njim. Ljubazno ga gleda. Postaje svjestan njegovih boli. Hoće ga svojim rukama nježno i ozdravljujuće dodirnuti. Anđeo pokraj njega drži u posudi ulje pripremljeno da pomaže ranjenoga čovjeka.

Tako gleda Isus i na naše skrivene rane i suze. U sakramentu bolesničkog pomazanja Isus se obraća (okreće) nama da nas s ljubavlju dodirne, ozdravi i pomaže uljem.

Polaganje ruku

Slika 11: Ovaj obred počinje ustvari polaganjem ruku. Kad se čovjek razboli i oslabi često se osjeća manje vrijednim i kao da više ne pripada u zajednicu. Kod polaganja svećenikovih ruku Isus hoće reći: „Ti si mi dobrodošao. Važan si mi. Stojim uza te i neću te ostaviti sama.“ Polaganje ruku hoće ojačati načetu samosvijest i posredovati sve ozdravljujuće Isusove snage.

Ulje

Slika 12: Ulje je čisto maslinovo ulje, koje biskup jednom godišnje blagoslivlja. Ulje je u starini imalo različitu simboliku. Rabilo je kao:

Ljekovito sredstvo: Rabilo se kod liječenja rana. Kod jedne povrjede jača ono zdravo i pomaže ozdravljenju.

Zaštitno sredstvo: Borci u ringu u starini mazali su se uljem toliko da protivnik jednostavno nije mogao uhvatiti, I u bolesti postoji protivnik, naime rezignacija, klonulost, očaj. Blagoslovljeno ulje hoće nas zaštititi od takvih duhovnih protivnika.

Sredstvo za uljepšavanje: Ulje pomiješano s različitim tvarima uvijek je bilo i kozmetičko sredstvo. Služilo je ljepoti i sjaju tijela. U bolesničkom pomazanju radi se o više ,nego o tjelesnoj ljepoti, koja najkasnije u smrti svene. Blagoslovljeno ulje hoće pomoći rastu u

ljubavi, rastu u vječno trajnoj ljepoti naše osobnosti, naše duše, nas kao slike i prilike Božje.

Bolesničko pomazanje povezuje k tomu bolesnika s patnjom, križem i uskrsnućem Isusa Krista. Jer „milošću ovoga sakramenta prima bolesnik snagu i dar još tješnje (prisnije) se sjediniti s Gospodinovim trpljenjem“ (KKC 1521).

Ovo se događa u pomirenu prihvaćanju trpljenja i umiranja.

Ako ulje nije blagoslovio biskup, blagoslavlja ga svećenik sljedećom molitvom: *„Bože, Oče svake utjehe! Po svome si Sinu htio vidati rane bolesnih. Milostivo čuj vapaj naše vjere: Molimo te, pošalji Duha, svoga svetog Branitelja, s neba na ovo ulje što si ga iz zelena stabla dobrostivo proizveo za okrpju tijela. Daj mu svoj sveti blagoslov + da svakome tko se njime pomaže bude zaštita tijela, duše i duha te odagna svaku bol, nemoć i jad. Bilo nama, Gospodine, ovo ulje sveto, a ti ga blagoslovi u ime Gospodina našega Isusa Krista. Koji s tobom živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.“*

Sveto pomazanje

Slika 13: Sve do u srednji vijek pomazivano je gotovo čitavo čovjekovo tijelo, kasnije prije svega pet osjetila. Danas se pomazuje čelo i dlanovi ruku.

Najprije se pomazuje čelo. Glava je simbol čitavoga upravljanja čovjeka. Pomazanje čela znači da se čitav čovjek, posebno njegov organ za razmišljanje, povjerava Isusovoj volji i njegovoj spasonosnoj moći. Svećenik pritom govori: *„Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem neka te Gospodin milošću Duha Svetoga pomogne. Amen.“*

Zatim slijedi mazanje dlanova. Ruke upućuju na aktivnost, na novu angažiranost, kao što i naš govor govori: Jer rukama se laćamo nećega ili uzimamo nešto u ruke. Svećenik pritom govori: *Neka te slobodna od grijeha spasi i milostivo pridigne. Amen.“*

Ćovjek se treba uspraviti iznutra i izvana i dobiti novu odvaćnost i novu snagu. Ovamo spada i snaga otpora protiv svega što Ćini bolesnim i protiv svih napada Zloga.

Zaključna molitva

Slika 14: Svećenik nakon pomazanja moli: „Izliječi, molimo, Otkupitelju naš, milošću Duha Svetoga slabosti ovoga bolesnika. Iscijeli njegove rane, otpusti mu grijeha, odagnaj od njega sve boli duše i tijela te mu milosrdno povrati potpuno zdravlje iznutra i izvana, da ozdravi s pomoću tvoga milosrđa i oporavi se za prijašnje dužnosti. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Ovaj obred upućuje na to da bolesničko pomazanje hoće posredovati sveobuhvatno zdravlje: tjelesnu okrpju i ozdravljenje, ozdravljenje duševnih rana kao i ozdravljenje odnosa s Bogom po oproštenju grijeha.

Posebna milost sakramenta: Pomirenje

Slika 15: Poseban se učinak sastoji u milosti pomirenja. Kod sakramenta pokore radi se prvenstveno o oproštenju naših grijeha. Mi se obraćamo i molimo oproštenje za ono što smo krivo činili. Ali nismo samo mi činili krive stvari. Mi smo ranjeni grijesima drugih. Povrjeda mogu nastati odbacivanjem, zločestim primjedbama, svjesnim vrijeđanjem, ponižavanjem, klevetom ugnjetavanjem, mobingom, zlouporabom, bračnom nevjerom i prijevarom, ubijanjem nama draga bližnjega ... i još puno više. Sve ovo boli i može uzrokovati duboke rane i gorčinu.

U ozdravljenju ovih rana, uzrokovanih grijesima (najčešće drugih), potrebno je oproštenje kao sredstvo za dezinfekciju. Oproštenje je odluka koja može biti vrlo izazovna i teška. Posebno onda, kad je povrjeda zadire duboko, kad je šteta velika a rane još peku.

U bolesničkom pomazanju pomazuje Isus nutarnje, bolne rane, koje dovode do gorkih osjećaja, do pobune i nepomirljivosti. Ako bol u ranama popusti, oproštenje nam lakše pada. Mi možemo lakše ostaviti prkosan stav, svoju nutarnju pobunu protiv Boga, protiv ljudi i života i pomiriti se s dogođenim.

Ovu milost pomirenja smiju umirući često iskusiti. Mnogi nakon primanja bolesničkog pomazanja postaju smireniji i mogu prihvatiti smrt koja dolazi. I starijim ljudima pomaže ovaj sakrament jer se

moraju pomiriti s tijelom koje sve više slabi, s tegobama i bolima u njihovu životu.

Kako se pripraviti na sakrament bolesničkog pomazanja

Slika 16: U bolesničkom pomazanju Isus poziva da mu donesemo svoje bolesti i rane i povjerimo ih njegovu djelovanju. To znači: Najprije si posvijestiti za koju bolest, za koju duševnu ili tjelesnu patnju želimo ovaj sakrament primiti.

U svome sam životu već više puta iskusio da sam bio višestruko ranjen psihički i duhovno. I to me je iznutra jako oslabilo. Postao sam preosjetljiv. Tada sam posve svjesno u ove rane i za ozdravljenje ove slabosti primio bolesničko pomazanje.

U iskustvo našega života spada: Ako smo tjelesno, psihički ili duhovno oslabjeli, tada smo puno nagriženiji za sve moguće smetnje i bolesti. Tada nas puno toga pogađa dublje.

U nama se često nešto odupire lomnostima, patnji i slabostima. Kod bolesničkog pomazanja potrebno je sve pobune, sve naše bolne i teške situacije kao i naše nutarnje ozdravljenje položiti Isusu u ruke i povjeriti njegovu vodstvu.

Da bi se primilo puninu milosti ozdravljenja, u pripremu na bolesničko pomazanje spada prošnja za oprostjenje vlastite krivnje (najbolje u sakramentu pokore).

Jedno dobro vrijeme za primanje sakramenta bolesničkog pomazanja svakako je primjerice prije predstojeće operacije. Ovo se može dogoditi još kod kuće u krugu obitelji ili pak u bolnici. **Eventualno ispriповјediti osobni primjer.**

6. Jedno iskustvo

U vezi s time jedno iskustvo (Isabella von Kageneck): Prošle nedjelje hodočastila sam sa svojim mužem do ovdašnjeg hodočasničkog mjesta ... Bio je to posve poseban dan s jako puno doživljene milosti. Već me je sveta misa neobično duboko dirnula, kad sam prema jednoj molitvi Ignacija Loyolskog pjevala „Uzmi me u svoje naručje, Gospodine! Ostani u mojoj blizini, Gospodina! Vodi me

svojom ljubavlju, Gospodine! Čvrsto me privini na svoje srce, Gospodine!“ ...

Na ispovijedi koja je iza toga slijedila, meni potpuno nepoznati svećenik, nakon što sam rekla sve što sam imala za reći, iznenada je uzeo moje obje ruke u svoje i molio zajedno sa mnom. Bilo je kao da sam Krist drži moje srce u svojim rukama.

Na kraju sam se vratila u kapelicu na euharistijsko klanjanje gdje se podjeljivalo bolesničko pomazanje. U dugu redu čekalo je jako puno u prosjeku 70-godišnjih starijih osoba s pomagalima za hodanje, rolatorima i drugim pomagalima, koji su bili izraz njihove izvanjske krhkosti.

Nenadano mi ej moj muž šapnuo da ipak mogu poći malo naprijed. Ja?! Da, ali ja sam premlada i zdrava!? Bolesničko pomazanje je ipak nešto samo za stare, lomne, bolesne i umiruće!? Ne! „Ne trebaju zdravi liječnika nego bolesni...“ (Mt 9,12). Pod „bolesnima“ misli krist – i sve one koji imaju ranjeno srce i bolesnu dušu, svejedno jesu li mladi ili stari.

Nakon početnog oklijevanja pošla sam i ja naprijed. Kad je svećenik svojom rukom dodirnuo moju glavu i uz to rekao: „Ozdravio Krist sve tvoje nutarnje i vanjske ranjenosti tvoga srca i podigao te“, potekle su mi niz obraze suze, a da protiv toga ništa nisam mogla učiniti. Bilo mi je kao da sam Krist uzima moje srce u svoje ruke i posve nježno ljubi i ozdravlja sva bolesna i ranjena mjesta, koja su mi nanijela toliko boli. Nakon puno mjeseci osjećam prvi puta ponovno istinski radosno srce. Gotovo sam zaboravila kako je to. Deo gratias. (Citirano: Isabella Kageneck: Kad Krist poljubi rane tvoga srca. Bolesničko pomazanje nije samo nešto za stare, bolesne i umiruće. Kath.net 13. travnja 2018.)

Svećenik pripovijeda: Mladi čovjek je imao 21 godinu kada je prometna nesreća motorkotačem u vojsci odjednom promijenila njegov život. – I on se spremio da s bolesničkim transportom ode u Lurd. To je bilo četiri godine nakon njegove kobne vožnje. Nadao se da će mu ondje biti darovano nešto što ne može ni jedna terapija, da ponovno smije stati na svoje noge, da može opet učiniti nekoliko koraka. Jako se nadao, čak toliko da me je njegovo

povjerenje gotovo plašilo. Nisu li nebrojeni prije njega već bili u Lurdu, nisu li već čekali na veliki događaj – a kući su se vratili uzeti, bez sluha, bolesni od raka? Kako će ovaj mladi čovjek to preživjeti?

Na povratku kući prošao je pokraj mene sa svojim pratiteljem. Osjetio sam pritisak u želudcu kad sam otvorio govornicu. On je sjedio ondje u svojim kolicima, malo nagnut ustranu, upravo onako kako sam ga susreo nekoliko dana ranije. A kad sam mu pružio ruku na pozdrav, obuzelo ga je isto trzanje i drhtanje, kao što je na njemu bilo uobičajeno. Nije govorio puno riječi. Nije mu bilo teško sporazumijevati se. Zato jako dobro pamtim ono što je rekao: „Dobro je. Bolest pripada meni. On je od mene uzeo nešto drugo. Ja se više ne srdim, ne ljutim se, nisam više obeshrabren.“ To što nije mogao formulirati riječima, govornice su njegove oči.

Glazba

Razmjena u malim grupama

Slika 17: Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

1. Što me je oslovlilo? Što mi je u poticaju koristilo?
2. Koje se misli i osjećaji u meni javljaju kad pomislim na bolesničko pomazanje? Koja sam iskustva stekao s ovim sakramentom?
3. Što mogu učiniti da ljudi prije jedne teške operacije ili umirući mogu ovaj sakrament primiti? Kako ih mogu na to pripraviti?,

Završetak

Pjesma

7. Kršćansko umiranje (smrt)

Stoljećima se bolesničko pomazanje podjeljivalo kao posljednja pomast, kao sakrament umirućih. I danas je veliki čin ljubavi omogućiti umirućima bolesničko pomazanje i milosne darove Crkve.

A – kako je to kod mene? Jesam li već razmišljao o svojoj smrti? Kako idem prema svojoj smrti?

Moje osobno umiranje

Slika 18: Wolfgang Amadeus Mozart sa samo 31 godinu, četiri godine prije svoje smrti, 4. travnja 1787. napisao je svome ocu: „Budući da je smrt (da budem točan) istinska konačna svrha našega života, razmišljao sam o tome posljednjih nekoliko godina da ovoga najboljeg čovjekova prijatelja što je moguće bolje upozna, da me pomisao na nj, ne samo ne plaši, nego mi donosi veliku utjehu i mir duha. Zahvaljujem svome Bogu što mi je darovao sreću i priliku prepoznati smrt kao ključ za moju istinsku sreću.

Nikada ne odlazim u krevet a da ne razmišljam o tome da možda, ovako mlad kakav jesam, već sljedećega dana neću više živjeti. Pa ipak mi nitko tko me poznaje, ne može reći da sam u ophođenju mrzovoljan ili tužan. Za ovu sreću zahvaljujem svaki dan mome Stvoritelju i od svega srca želim ovu sreću svim svojim bližnjima.“

Smrt je za njega bila kao ključ koji mu je otvorio jednu novu dimenziju života. Ovo katkada poznajemo i kod ljudi koji su živjeli još samo kratko. Oni žive puno svjesnije i zahvalnije.

Slika 19: Ovako pozitivno kao što o smrti razmišlja Amadeus Mozart, dana razmišlja vrlo malo ljudi. Premda ništa nije toliko sigurno koliko vlastita smrt, nju se danas često potiskuje, odgađa, šalje u bolnice i domove za stare i nemoćne. Ranije je većina ljudi umirala kod kuće. Djeca su tada doživljavala smrt djeda i bake iz najbliže blizine, budući da su pokojnici sve do ukopa bili kod kuće. Tada je postojao jedan prirodni odnos prema smrti i pokojnicima.

Često se molilo za dobru smrt i blaženi trenutak smrti, iz uvjerenja da umiranje bitno spada u biti-čovjek i da čovjek u umiranju dostiže do svoje najveće zrelosti. Zato molimo Mariju, Majku Božju u „Zdravomariji“ da bude uz nas i da nas zagovara u dva najvažnija trenutka našega života: „sada“ i „na času naše smrti“.

Danas se kod iznenadne smrti može često čuti: „Imao je lijepu smrt“. Ili pak: „Jednostavno je zaspao“. Iza toga se krije izričaj: Ako već moraš umrijeti, onda po mogućnosti brzo i neprimjetno. Pritom se

prije svega gleda na izvanjske okolnosti a previđa se nutarnje-duhovnu dimenziju umiranja.

Umrijeti dobro pripravljen

Pogled na smrt Amadeusu Mozartu je pomogao da na svoj život gleda ispravno. Tko pred očima ima vlastitu smrt, zna da je vrijeme njegova života ograničeno. Ograničene su i mogućnosti da čini dobro. On također zna da će na kraju svoga života stati pred Božje prijestolje i da će Isus na sudu pogledati na njegov život.

Slika 20: Dok se u životu često dopuštamo da nas odredi trenutak trenutačni osjećaji zadovoljstva ili nezadovoljstva, to dovodi do pitanja: Kako bih volio da sam odlučio stojeći pred Božjim prijestoljem – gledajući unatrag na svoj život? Koliko hrabro, velikodušno, plemenito, spremno služiti... želim da sam živio? Kako bih se želio ponašati u ovoj ili onoj situaciji? Što nikada neću zauvijek žaliti?

Kako odvažno, velikodušno, plemenito, spremno služiti ... želim da sam živio? Kako želim da sam se u ovoj ili onoj situaciji ponašao? Što za svu vječnost nikada neću okajati?

Nitko ne zna kada će umrijeti i hoće li postati dementan te više neće moći donositi svjesne odluke. Stoga Isus mnogim riječima opominje na neprestanu budnost. Budnost znači sve što me opterećuje i što je još neobavljeno, što je moguće prije dovesti u red: Što želim da sam okajano i pred Boga donio (ispovjedio), gdje sam se pomirio, gdje sam koje riječi izgovorio, gdje sam dobro učinio...

Budnost također znači i pravodobno urediti ono zemaljsko (oporuku), a ukućanima razgovarati p tome kako želimo biti sahranjeni i što nam je s obzirom na obred ukopa važno.

Slika 21: Zatim je dobro, milosnu pomoć koju nam Crkva nudi, i osobno prihvatiti. Ovamo spada pravodobno (po mogućnosti pri potpunoj svijesti) primiti sakramente umirućih (sakrament pokore, bolesničko pomazanje i svetu pričest). Zatim je velika milost ako se na smrtnoj postelji može svjesno rasti, eventualno još ono nepomireno izreći i razbistriti i prije svega još svima zahvaliti.

Blažena smrt

Slika 22: Ali mi kao vjernici gledamo još puno dalje. Mi po vjeri imamo potpuno novu perspektivu onoga što dolazi. U vezi s time jedna kratka pripovijest: Jedna žena je znala da će uskoro umrijeti. Sa svojim župnikom je razgovarala o svojim željama u sahranu. Na kraju ga je zamolila da joj u lijes u ruke položi jednu malu žličicu. Iznenadnome i začuđenom župnika objasnila je: „Želim time svoje drago dovesti na razmišljanje. Koliko lijepih svečanosti smo slavili za svečano prostrtim stolom. Mala žličica na stolu uvijek je upućivala na to da nakon glavnog jela dolazi još nešto, naime ono najbolje. Sa žličicom u ruci želim ukazati na ono najbolje: Ono najbolje tek dolazi i ja sam na to spremna!“

Za nas također vrijedi: Ono najbolje tek dolazi! Jer mi usred događaja našega života idemo na svadbenu gozbu s Isusom. Otkrivenje govori o tome: *Radujmo se i kličimo u slavu mu dajmo. Jer dođe svadba Jaganjčeva, opremila se Zaručnica njegovu (Otk 19,7)*. Mi u svojoj smrti očekujemo svoga Otkupitelja, Spasitelja i Kralja i radujemo mu se. Mi očekujemo našega Zaručnika s kojim ćemo slaviti svadbu.

Naš zemaljski život je time u svojoj najdubljoj dimenziji priprava na svadbu. Ljudi, koji se pripravljaju na svadbu nisu tužni, nego žive u radosti, puni iščekivanja.

Pavao piše: ... *Jer nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire. Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li, dakle, ili umiremo – Gospodinovi smo (Rim 14,7-8)*. Ako sam Isusu na krštenju dao svoj život, tada on sada pripada njemu. Ova povezanost je jača od zemaljske smrti. Ako pripadam Gospodinu, onda se smijem radovati onome što dolazi njemu prepustiti gdje i na koji način će me on k sebi pozvati. Ako pripadam Gospodinu, u meni već sada raste radost u konačni susret s njim.

Slika 23: Ovome trenutku radovala se i Petra, od raka oboljela djevojka. Pri kraju svoga života osjetila je da više neće potrajati dugo, pa je napisala: „Ne tugujte! Kad se vratim k Bogu, bit ću vam bliže nego ikada. Živite ispunjenim životom, gradite na Kristu! Molite puno jedni za druge, blagoslivljajte jedni druge! Budite dobri jedni drugima!“

Svoje boli, svoje molitve, svoje hrvanje polažem u Božje ruke i osjećam: Meni se raduje čitavo nebo!“

Lijepo, ako možemo tako ići ususret smrti. Tada može postati stvarnost ono što već u zemaljskome životu smijemo primiti u sakramentu bolesničkog pomazanja. [Glazba. Ukazati na mogućnost primanja sakramenta pokore – eventualno povezano s bolesničkim pomazanjem.](#)
[Pjesma](#)

Moguća blagoslovna molitva

Gospodine Isuse Kriste, ti si ozdravio nebrojene ljude i doveo do života u Božjem kraljevstvu. I danas živiš i djeluješ među nama. Posebno si nam blizu u sakramentu bolesničkog pomazanja. Ti hoćeš kao Milosrdni Samaritanac liječiti naše rane, ozdraviti nas, podići i ojačati, da bismo s novom snagom i radosno mogli služiti tebi i ljudima.

Učvrsti nas u povjerenju u tvoje ozdravljujuće djelovanje na tijelu, suši i duhu. Daj nam na nov način iskusiti tvoju izgrađujuću snagu koja podiže i uspravlja. Blagoslovi našu braću i sestre koja trpe i koji su krhka zdravlja. I blagoslovi nas da bismo bili tu za njih, kako bi preko nas osjetili tvoju ozdravljujuću blizinu. Vodi nas da živimo tako da možemo svakoga trenutka umrijeti i puni pouzdanja i radosti stupiti pred tvoje lice. Isuse, zahvaljujemo ti za to. Amen.

Radujem se sljedećem susretu _____ na temu: „Isus poziva i opunomoćuje: Sveti red – *poslani umjesto Krista*“.

7.

Isus poziva i opunomoćuje (ovlašćuje):

Sveti red – poslani umjesto Krista“.

Cjelovita verzija – Pregled

Poticaj

1. Uvod

Pozdrav i pjesma

Odgovoriti na pitanja

Osvrt i uvod

2. Isusovo poslanje se razvija

U snazi Duha

Školovanje za poslanje

Službe i služba

Daljnji razvoji svetoga reda

Ministerijalno i opće svećenstvo svih vjernika

Glazba

3. Značenje sakramenta reda

Služba đakona

Ređenje biskupa

4. Obred posvete (ređenja)

Prvi dio: Pozivaju se kandidati

Obećanje ređenika

Prostracija

Polaganje ruku u šutnji

Posvetna molitva

Tumačenje obredā

5. Zajedno živjeti Isusovo poslanje

Dopunjavati se – paziti na različitost

Razmjena u malim grupama

Zaključak

Pjesma

6. Celibat i svećeništvo

Radi kraljevstva Božjeg

Beženstvo kao karizma

Sveza svećeništva i celibata

Praktični i teološki razlozi za obvezu celibata

Poziv

Današnja situacija – Ređenje prokušanih muževa (viri probati)?

Pjesma

Molitva

Napomene

Blagoslovna prošnja

Poticaj

1. Uvod

Slika 1: Pozdrav i pjesma

Odgovoriti na pitanja

Osvrt i uvod

Slika 2: Sada dolazimo do dva posljednja sakramenta: sakrament ženidbe i sakrament svetoga reda. Oni su sakramenti služenja zajednici i nazivaju se i staleški sakramenti. Najprije ćemo razmatrati sakrament svetoga reda: „Isus poziva i opunomoćuje (ovlašćuje) – *Sveti red – poslani umjesto Krista*“.

Kod sakramenta svetoga reda mnogi ponajprije misle na svećeničko ređenje. S time mogu biti povezana različita sjećanja,

pitanja i misli. U Europi broj svećenika rapidno opada, što dovodi do sve većega pomanjkanja svećenika, dok diljem svijeta broj svećenika lagano raste. K tomu obvezni celibat ili poziv na svećeničko ređenje žena izaziva pitanja i različite rasprave.

Ipak pođimo i kod ovoga sakramenta ponovno korak po korak. Najprije bacimo pogled na Isusa.

2. Isusovo poslanje se razvija

Isusov je život oko 30 godina bio miran i svakodnevan. Ipak kad je Isus čuo propovjednika pokore Ivana, osjetio je u ovim riječima poziv svoga nebeskog Oca. Stoga je sišao u vodu Jordana i u znak da hoće potpuno ispuniti nalog svoga Oca, dao se od Ivana krstiti: Tada se dogodilo nešto neočekivano **slika 3**: ... *I odmah, čim izađe iz vode, ugleda otvorena nebesa i Duha, poput goluba, gdje silazi na nj, a glas se zaori s nebesa: Ti si Sin moj, Ljubljeni! U tebi mi sva milina! I odmah ga Duh nagna u pustinju (Mk 1,10-12).*

Duh otada preuzima vodstvo u Isusu. Najprije ga nagna u pustinju da ga učvrsti u njegovu božanskom poslanju.

U snazi Duha

Slika 4: Posljedica ovoga Isusovog 40-dnevnog vremena pustinje bila je: *Isus se u sili Duha vrati u Galileju (Lk 4,14).* Tako dođe u Nazaret, u svoj zavičaj. Ondje uđe u sinagogu i otvori knjigu proroka Izaije: *Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima; proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima; na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje (Lk 4,18-19).*

Isus je ovo mjesto Pisma primijenio potpuno na sebe: *Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza!* Iz ovoga pomazanja Duhom započe Isus propovijedati i djelovati.

Velika različitost

Slika 5: Kao što je tada jedan rabi oko sebe okupljao učenike i poučavao ih, tako to čini i Isus. Pozvao je Dvanaesticu u svoje

posebno nasljedovanje i nazvao ih *apostolima*. S njima je provodio najviše vremena. I mnogi drugi su se pridružili njegovom *krugu učenika*. Išli su zajedno s njim uokolo. Ovamo spada i jedna grupa žena koje su Isusu u Dvanaestorici pomagale (usp. Lk 8,2-3). Jednom je Isus poslao sedamdeset i dvojicu učenika da navješćuju Evanđelje i liječe (usp. Lk 10,1-16).

U Isusov pokret pripadao je i *narod*. Ovaj je navečer primao učenike i uzdržavao (opskrbljivao) ih. Svi su na različite načine služili Isusovu djelu.

Školovanje za poslanje

Jedan od bitnih vidika Isusova poslanja sastojao se u izobrazbi za služenje. Ovo postaje jasno već u pozivu prvih učenika: *Hajdete za mnom, i učinit ću vas ribarima ljudi!* (Mk 1,17). Tri godine je Isus svoje učenike, posebno dvanaesticu apostola pripremao (izobražavao) za prenošenje (nastavak) njegova poslanja.

Zatim je Isus na Uskrs naredio apostolima da nastave njegovo poslanje: *Kao što Kao što mene posla Otac, i ja šaljem vas. To rekavši, dahne u njih i kaže im: Primito Duha Svetoga!* (Iv 20,21b-22).

Službe i služba

Slika 6: Djela apostolska pokazuju kako su apostoli nastavili Isusovo poslanje. U Jeruzalemu je nastala prva zajednica koja je brzo rasla. Već vrlo brzo su apostoli bili preopterećeni s mnogim novim zadacima u zajednici pa su pozivali i druge ljude u službu (na služenje).

Tako je pozvano sedam muževa za svakodnevno služenje zbrinjavanja udovica: *Njih postavte pred apostole, a oni, pomolivši se, polože na njih ruke* (Dj 6,6). Molitvom i polaganjem ruku ovih sedam muževa uzeti su u službu zajednice. Polaganje ruku i molitva bio je otada model budućeg uzimanja u službu.

Pavao je naviještao Evanđelje na mnogim mjestima i posvuda osnivao male zajednice. Kad bi nakon nekoliko mjeseci odlazio, dalje, postavljao bi takozvane starješine (prezbitere) kao predstojnike i voditelje ovih zajednica. *Postavljali su im po crkvama starješine te ih,*

nakon molitve i posta, povjeravahu Gospodinu, u kojega su povjerovali ... (Dj 14,23a). Ove predstojnike, starješine, predvodnike zajednica, pratio je Pavao budnim kontaktom, prije svega Poslanicama.

Različiti pozivi i službe pronašli su tijekom vremena jedan jedinstven oblik, prepoznatljiv već u Poslanicama Timoteju i Titu: Biskup je predvodio mjesnu crkvu, praćen službom prezbitera i đakona.

Daljnji razvoji svetoga reda

Slika 7: Ova struktura triju službi označavala je u prvoj Crkvi funkcije kršćanske zajednice. Od trećeg stoljeća polako je raslo shvaćanje svećeništva. Pritom je najprije biskup označen kao svećenik (sacerdos). Prezbiteri su imali dijela na svećeničkoj službi biskupa.

Sljedećih stoljeća razvila se služba svećenika (klera) u jedan vlastiti stalež kojemu se pristupalo ređenjem. Ono obilježavajuće za sliku svećenika bilo je manje naviještanje Evanđelja, a više uzor starozavjetnog svećeništva. To je dovelo dotle da se svećenike sve više i više shvaćalo kao djelatelje sakramenata, čija je glavna zadaća bila slavljenje Euharistije.

Nasuprot kleru nalazio se laički stalež. On je sačinjavao Crkvu dvaju staleža: stalež klerika i laički stalež. Slijedom toga klerici nisu više bili samo predvodnici (starješine) svećeničkog Božjeg naroda, nego su djelovali na nekim područjima za laike. Oni su slijedom toga shvaćani nadaleko kao Crkva, na kojoj su laici (svjetovni) imali samo udio.

Martin Luther se odupirao ovoj slici svećenika i s njime povezanoj slici Crkve. Glavna zadaća svećenika prema njegovu mišljenju sastojala se u naviještanju Božje riječi. Temelj za to nije bila posebna posveta, nego krštenje. Slijedom toga u evangeličkoj Crkvi se naglašava samo još opće svećeništvo svih vjernika.

Ministerijalno i opće svećeništvo svih vjernika

Slika 8: Drugi vatikanski koncil donio je jedan veliki obrat. Prihvatio je neke nakane reformacije i donio jedan temeljno novi

način gledanja, integrirajući u Crkvu nauk o zajedničkom svećeništvu svih vjernika. Crkva je kroz vrijeme hodočasteći Božji narod krštenih. Svi su pozvani živjeti kao Božji narod i s Isusom Kristom nastavljati njegovo djelo. Koncil je iscrpno govorio o svećeništvu svih vjernika i apostolatu laika posvetio jedan vlastiti dekret.

To je dovelo i do jednog novog gledanja na ministerijalno svećeništvo (svećeništvo reda). Posebna služba posvećenih sastoji se u tome da Božji narod „izobrazuju i vode“, tako mu služe da on (Božji narod) može živjeti optimalno, potpuno i cjelovito (LG 10).

„No premda se zajedničko svećeništvo vjernika i ministerijalno ili hijerarhijsko svećeništvo razlikuju ne samo po stupnju nego i po biti, ipak su usmjereni jedno prema drugomu; jedno i drugo, naime, imaju na svoj poseban način udjela u jednom Kristovu svećeništvu. Svetom vlašću koju ima, ministerijalni svećenik odgaja i vodi svećenički narod, vrši euharistijsku žrtvu u Kristovoj osobi te je u ime svega naroda prinosi Bogu; vjernici, pak, snagom svojega kraljevskog svećeništva, sudjeluju u prinošenju euharistije te ga vrše u primanju sakramenata, u molitvi i zahvaljivanju, svjedočanstvom svetog života, samozatajom i djelotvornom ljubavlju“ (LG 10).

Pavao to opisuje ovako: *On i „dade“ jedne za apostole, druge za proroke, jedne opet za evanđeliste, a druge za pastire i učitelje, da opremi svete za djelo služenja, za izgrađivanje Tijela Kristova (Ef 4,11-12)*. Pod svetima se misli na sve krštene. To pokazuje: Hijerarhija je u službi Božjeg naroda.

Slika 9: Napetost između svećeništva zaređenih (hijerarhijsko svećeništvo) i zajedničkog svećeništva svih vjernika poznao je već sveti Augustin (354.-430.). On je napisao: „To što sam za vas, plaši me; što sam s vama, tješi me. Za vas sam biskup, s vama pak kršćanin. Biskup, to je naslov jedne zadaće koju se preuzima; kršćanin, to je ime milosti. Naslov je opasan, ime spasonosno.“

Ukratko: Koncilom su poziv i služba laika nanovo u fokusu i vrjednovani. Klerici više ne djeluju za laike, nego laicima *pomažu živjeti njihovo poslanje*. Time se ocrta jedno novo zajedništvo u Božjem narodu. **Glazba**

3. Značenje sakramenta reda

Slika 10: Što sada znači posveta? Posvetom se osobe izuzimaju iz normalnoga ophođenja i postavljaju u službu Bogu. Posveta je trajno predanje jedne osobe Bogu. Funkcije i službe mogu biti nadomještene drugima. Ali ne i posveta. Tko ju primi, zauvijek se stavlja Bogu na raspolaganje. Zbog čega?

Pavao piše: *Jer Bog je u Kristu svijet sa sobom pomirio, ne ubrajajući im opačina njihovih i polažući u nas riječ pomirenja. Kristovi smo, dakle, poslanici; Bog vas po nama nagovara. Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom! (2 Kor 5,19-20).*

U utjelovljenju Isusa Krista i posebno njegovom smrću i njegovim uskrsnućem Bog je izvršio pomirenje između njega i ljudi (svijeta). Sada se radi o tome da se ovo djelo pomirenja kroz sve naraštaje posreduje ljudima. Posvetom su ove osobe opunomoćene da *umjesto Krista* nastave posredovati dar otkupljenja.

Posvetom prima djelovanje posvećenoga božansko djelovanje, koje ni jedan čovjek po sebi ne može proizvesti jer ovo djelovanje dolazi od Isusa Krista. Posveta (ređenje) „*podjeljuje dar Duha Svetoga koji omogućava vršenje 'svete vlasti' (sacra potestas), a ta vlast može dolaziti samo od Krista, preko njegove Crkve*“ (KKC 1538).

U čemu se sastoji duhovno djelovanje? U vezi s time promotrimo tri stupnja reda za đakona, svećenika i biskupa. Započnimo s onime što nam je najpoznatije, sa svećenikom.

Svećenik – djelovati u osobi Krista (Glave)

Slika 11: Glavna je zadaća svećenika u Crkvi prisutnoga i djelujućega Velikoga svećenika Isusa Krista u zajednici koja slavi predstavljati i dati da on bude iskusiv. Ovo kao pastir u naviještanju Evanđelja i u dijeljenju sakramenata.

Služba se svećenika pokazuje posebno u tome da on može djelovati u osobi Krista Glave Crkve (*in persona Christi capitis*) i njegovom vlašću.

Ovo se pokazuje posebno u sakramentima. Tako u osobi svećenika *pretvara* Isus kruh i vino u euharistijskome slavlju u svoje Tijelo i svoju Krv. Isto tako govori Isus u osobi svećenika kod sakramenta pokore: *Ja*

te odrješujem od tvojih grijeha. Ovdje postaje posebno jasno da se svetim redom (ređenjem) posreduje nešto što nije vezano uz sposobnost ili svetost osobe.

U Novome zavjetu se posebna služba svećenika u slavljenju Euharistije označuje riječju *predsjedatelj*. Ali nije u središtu on nego Isus Krist kojega on predstavlja. Krist je Veliki svećenik i glavni djelujući. Od svećenika se pritom traži povlačenje vlastitoga Ja. On i sve sudjelujuće osobe u liturgiji moraju biti transparentne za Krista i svojom službom su-pomagati da Krist može djelovati.

U vezi s ovim sjećam se jednoga mladog kapelana, koji se ustručavao obući skupocjenu i lijepo ukrašenu misnicu. A ustručavao se obrazlažući da ne želi biti ohol i tako se svojim odijelom (misnim ruhom) izdizati iznad zajednice. Ali upravo je suprotno: Osoba svećenika nestaje u svećeničkom ruhu. Naposljetku svećenik ne oblači neko posebno ruho, nego samoga Isusa Krista da njega predstavlja; i to kao Uskrsnuloga i u slavu uzdignutoga Gospodina. Stoga smije svećeničko ruho posredovati i dašak ove Gospodinove slave.

Posvetom (ređenjem) je Isus na poseban način prisutan u posvećenome, u svećeniku. Sveti Franjo je ovo vjerničko gledanje uzeo u svoju oporuku, gdje između ostaloga piše o svećeniku: „... Njemu (Kristu) želim iskazati strahopoštovanje ... Neću u njima gledati grijeha, jer u njima razabirem Sina Božjega ...“ Isusova prisutnost u svećeniku vodi dotle da se ranije svećenika oslovljavalo i sa „velečasni“.

Cjeloviti citat svetoga Franje: „Potom mi Gospodin daje i daje takvu vjeru u svećenike koji žive po uredbi svete Rimske Crkve zbog njihova reda, te se hoću njima uteći i da me progone (...) Njih i sve druge hoću poštovati, ljubiti i častiti kao svoje gospodare. Neću u njima gledati grijeha, jer u njima razabirem Sina Božjega i moji su gospodari“(Franjevački izvori, str. 206).

Služba đakona

Slika 12: Služba đakona postojala je već u Prvoj Crkvi. Đakonima je u prvoj Crkvi po nalogu biskupa bila povjerena zadaća upravljanja mjesnom crkvom, priprava na krštenje i prije svega služenje

siromasima. Kasnije je ova služba u Crkvi iščeznula. Tako se ređenje đakona podjeljivalo kao prolazni sakrament onima koji će biti zaređeni za svećenike.

Od Drugog vatikanskog koncila (1962.-1965.) đakonat je ponovno uveden kao vlastiti čin ređenja. Tako danas postoje trajni đakoni, često oženjeni muškarci i očevi obitelji. Koncil naglašava da se đakona redi „ne za svećeništvo, nego za služenje“ (LG 29).

Polazeći od ređenja đakon ima samostojnu službu i nje nadomjestak za svećenika.

Ređenje biskupa

Slika 13: Biskupsko ređenje je najviši od tri stupnja sakramenta reda. To se pokazuje između ostaloga u tome da samo on može podjeljivati sakrament reda. Biskupi su posvećeni za određene biskupije i uzeti u zajednicu biskupā.

Kao nasljednici apostola oni su zajedno s papom suodgovorni za vođenje opće Crkve i njezine poslove.

4. Obred posvete (ređenja)

Sveti red je jedini od sedam sakramenata Crkve koji se razlikuje i dijeli u tri stupnja: đakonsko, svećeničko i biskupsko ređenje. Obredi ovih triju stupnjeva su u svojoj strukturi jednaki. Razlikuju se prije svega u, za odnosnu službu, specifičnoj simbolici.

Prvi dio: Pozivaju se kandidati

Slika 14: Prvi dio liturgije ređenja događa se unutar euharistijskog slavlja prije zborne molitve. Kandidate se poziva i predstavlja. Kandidati stupaju pred biskupa i govori: *Evo me*. Zatim se zamoli biskupa da zaredi kandidate.

Kod biskupskoga ređenja najprije se čita papina Bula imenovanja. Biskup zareditelj pokazuje ovu Bulu prisutnima da time pojasni da se čin ređenja događa po nalogu pape.

Drugi dio liturgije ređenja sa stvarnim činom ređenja slijedi nakon biskupove propovijedi. Ovaj dio započinje zazivom Duha Svetoga.

– **Obećanje ređenika**

Slika 15: Na kraju pita biskup kandidate za ređenje jesu li spremni preuzeti zadaće i dužnosti povezane uz ređenje. Oni obećavaju da će svoju službu živjeti u duhu Isusa Krista, Crkve i u poslušnosti prema biskupu. Pritom kandidati stavljaju svoje ruke u biskupove i obećavaju njemu i njegovim nasljednicima poštovanje i poslušnost.

– **Polijeganje (prostracija)**

Slika 16: Sada biskup poziva vjernike da mole za ređenike. Dok se moli za zagovor svetaca, ređenici su prostrti pred oltarom licem prema podu. Time se potpuno izlažu Bogu. Jer posvećeni mogu svoju službu živjeti samo iz milosti Duha Svetoga.

Polaganje ruku u šutnji

Slike 17 i 18: Potom biskup u šutnji polaže ruke na glave ređenika i tiho moli da ih Duh Sveti prožme i osposobi za njihovu zadaću. Polaganje ruku naznačuje izabranje i uzimanje u službu kao i opunomoćenost. Kod svećeničkoga ređenja nakon biskupa i svi prisutni svećenici polažu u šutnji na ređenike ruke.

Posvetna molitva

Slika 19: Nakon dulje šutnje biskup moli ili pjeva posvetnu molitvu koja dovršava ređenje.

Tumačenje obredā

Slika 20: Sada slijede takozvani popratni obredi, koji označavaju različite zadaće novozaređenih.

Kod *đakonskog ređenja* novi đakoni oblače svoje liturgijsko ruho (štolu i dalmatiku i primaju Knjigu Evanđelja.

Slika 21, 22, 23, 24: Kod svećeničkog ređenja svećenici oblače svećeničko ruho. Zatim im biskup pomazuje ruke. Nakon pomazanja ruku predaje biskup svećenicima posudu s hostijama i kalež za služenje u euharistijskom slavlju.

Pritom biskup ukazuje na to da svećeni treba čitav svoj život usmjeriti na predanje Isusu na križu: „Primi darove što ih sveti narod prinosi Bogu. Budi svjestan onoga što činiš. U djelo provedi ono što obavljaš i život svoj suobliči otajstvu križa Gospodnjega.“

Biskup sada srdačno zagrlji novozaređenoga svećenika i daje mu pozdrav mira. Da bi novozaređeni bio uzet u zajednicu svećenikâ i u krugu svećenika osjećao se ugodno. Stoga novozaređeni ide od svećenika do svećenika (ili svećenici redom dolaze k njemu) i od svakoga osobno prima pozdrav mira.

Slike 25, 26: Kod *biskupskoga ređenja* novoposvećenom biskupu se pomazuje glavu. Iza toga prima on znakove svoje vlasti naviještanja, Knjigu Evanđelja koju se za vrijeme posvetne molitve drži nad njegovom glavom. Biskup zareditelj stavlja zatim na ruku biskupski prsten, mitru na glavu i predaje mu pastirski štap kao znak da je biskup pozvan voditi Crkvu.

Nakon obreda ređenja slave novozaređeni svećenici s biskupom Euharistiju na oltaru. Novozaređeni svećenici su pritom su-slavitelji (koncelebranti) s biskupom. Oni zajedno izvršuju ono što su ređenjem primili. Nakon blagoslova biskupa podjeljuju novozaređeni svećenici svima prisutnima mladomisnički blagoslov.

5. Zajedno živjeti Isusovo poslanje

Slika 27: Posljednjih desetljeća nakon Drugog vatikanskog koncila slika Crkve se znatno promijenila. Liturgija se najčešće slavi na narodnome jeziku. Nastaju nove službe. Na zapadu se broj svećenika osjetno smanjuje. To je dovelo do toga da žene i muškarci preuzimaju vodeće službe.

Duhovna se novost Koncila ipak ne sastoji u izvanjskim oblicima službi, nego u tome da su svi vjernici pozvani na svetost i misije. Ova inovacija koja krči put (probija se) počinje s epolako raspakivati i razvijati. Možda je manjak svećenika poziv (možda čak i poziv na buđenje) Božji svim krštenima i potvrđenima da svoj poziv radosno prihvate. Za to hoće Duh Sveti svim vjernicima darovati različite

darove i karizme. Jer „biti katolik znači biti potpuno otvoren za Duha Svetoga i njegove darove“ (Papa Ivan Pavao II.).

Dopunjavati se – paziti na različitost

Slika 28: Poziv žena i muškaraca u glavne službe relativno je nov. Žena i muškarac uzajamno se dopunjuju svatko svojim vlastitim darovima. Žene u služenju Crkvi, u dušobrižništvu (pastoralu) kao i u vodećim funkcijama, postavljaju druge naglaske i mogu stvoriti posebno ozračje.

Žene i muškarci kao glavni odgovorni stoje svojim služenjem između naroda i posvećenih službi. To može otežati pronalaženje vlastitog identiteta. Opasnost se sastoji u tome da se jednostrano definira ovo „ne-moći-biti-svećenik“; dakle da vidi što se sve ne može, umjesto da se bude fasciniran Bogom, i zahvalan za moguće službe u Kristovu Tijelu.

Slika 29: Jer u Božjem narodu nema onih gore i onih dolje. Postoje različiti pozivi i službe. Svejedno koju zadaću imamo: Čudesan je dar smjeti služiti Bogu u Crkvi. U Drugoj euharistijskoj molitvi opisano je ovo dostojanstvo: „Zahvaljujemo ti što si nas pozvao da stojimo pred tobom i tebi služimo.“

Svi pozivi i službe u Crkvi hoće služiti jedni drugima i prije svega djelovanju Isusa Krista. Jer kao udovi (članovi) Tijela Isusa Krista svi smo (laici i zaređeni) pozvani su-pomagati da Isus Krist preko nas može i danas djelovati i tako povezivati ljude s Bogom i međusobno.

Ono što je papa Benedikt XVI. rekao 24. travnja 2005. u propovijedi svoga stupanja u službu, vrijedi za sve u Božjem narodu: „Stvarni se program sastoji u ovome: ne da činim (vršim) *moju* volju niti da provodim svoje ideje, nego da zajedno s čitavom Crkvom oslušujem Gospodinovu riječ i volju i dopustim Mu da me vodi, kako bi on sam vodio Crkvu u ovome trenutku naše povijesti.“ Jer uskrsnuli Krist jest i ostaje stvarni vođa Crkve.

Razmjena u malim grupama

Slika 29: Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

1. Što je za mene novo? Što mi zadaje muku?
2. Što se događa ređenjem? Što se ređenjem kod jednoga čovjeka ne mijenja?
3. U čemu se sastoji glavna služba posvećenih (zaređenih)?
4. Kako možemo mi (laici i zaređeni) jedni drugima bolje pomagati živjeti svoj poziv u službama Crkve?

Zaključak

Pjesma

6. Celibat i svećeništvo

Napomena: U vezi s pitanjem ređenja žena, usp. pitanja u vezi s ovim sakramentom u Popratnoj bilježnici. Zbog čega žena ne može u Katoličkoj crkvi biti zaređena za svećenicu?

Radi kraljevstva Božjeg

Slika 30: Sada još u vezi s jednom temom, o kojoj se danas često kontroverzno raspravlja: Celibat i svećeništvo. U Izraelu je beženstvo bilo neobično i ustvari nije predviđano. Ipak je Isus živio beženstvo. Ovaj novi oblik života bitno je povezan s Božjim kraljevstvom, kao što on sam govori: *Doista, ima za ženidbu nesposobnih koji se takvi iz utrobe materine rodiše. Ima nesposobnih, koje ljudi onesposobiše. A ima nesposobnih, koji sami sebe onesposobiše poradi kraljevstva nebeskoga. Tko može shvatiti, neka shvati (Mt 19,12).* Odricanje od ženidbe (braka) *poradi kraljevstva nebeskoga* naziva se i celibat.

Onaj koji živi celibat (beženstvo) radi kraljevstva nebeskog daje svojim načinom života svjedočanstvo o tome da ćemo u vječnosti, u nebu iskusiti jednu posve novu dimenziju ljubavi. Ondje ćemo imati dijela na svadbenoj gozbi Jaganjčevoj, na svadbi Krista i njegove Crkve. A ova ljubav je toliko realna da već u ovome životu može jednoga čovjeka ispuniti toliko da on može i bez življene seksualnosti biti ispunjen i sretan.

Beženstvo kao karizma

Pavao piše: *A htio bih da svi ljudi budu kao i ja; ali svatko ima svoj dar od Boga, ovaj ovako, onaj onako (1 Kor 7,7)*. Postoje *milosni darovi* za brak (ženidbu) i *milosni darovi* za beženstvo. Svaki poziv je svet blagoslovljen (vrlo koristan). Uvijek je odlučujuće to kako ga se osobno živi.

Slika 31: Stvarno vrijeme proboja kršćanskoga beženstva leži u 4. stoljeću. Nakon konstantinskoga obrata kršćanstvo je postalo državna religija i tako upalo u opasnu situaciju krize. Do tada su kršćani bili progonjeni, sada je odjednom prednost biti kršćanin, jer time su se povećavale prilike društvene karijere. Time je bila velika opasnost da kršćanstvo splasne i da se njegova prožimajuća snaga izgubi.

Celibar, odnosno muškarci i žene koji žive u beženstvu davali su svojim životom jedan odgovor na opasnost urušavanja kršćanstva. Neki su govorili: „Ako više ne možemo umrijeti kao mučenici, hoćemo barem postiti i moliti.“ Muškarci i žene koji žive u beženstvu započeli su u samostanima i kao pustinjaci živjeti radikalno kršćanski život postom i molitvom. Ovaj pokret davao je Crkvi veliku snagu.

Spajanje svećeništva i celibata

Ovako radikalno življeno kršćanstvo očekivale su zajednice sve više i više i od svojih predvodnika zajednica. Tako od 4. stoljeća ima više izjava koncilā i sinodā na kojima se bezbračnost svećenika sve snažnije tražila. Razlog je slavljenje Euharistije.

Slika 32: Povijesno se (pospješujući tadašnjim seksualnim moralom) najprije isticalo da svećenici neposredno prije slavljenja Euharistije ne trebaju imati spolni odnos. Spočetka to nije bilo tako teško, jer se Euharistiju normalno slavilo jednom u tjednu, nedjeljom. Kad se zatim tijekom stoljeća Euharistiju slavilo češće, suzdržanost se sve više proširivala na svekoliki život svećenika, što je dovelo do zahtjeva potpunoga beženstva.

Praktični i teološki razlozi za obvezu celibata

Godine 1022. papa Benedikt VIII. Na sinosi u Paviji, zajedno sa carem Heinrichom II., odredio je da se sve duhovne osobe više ne smiju ženiti.

Razlog je bio pokušaj da se spriječi da se crkvena dobra kojima upravljaju svećenici uzdržavanjem obitelji i nasljedstva ne bi smanjila. Jedan daljnji razlog ležao je u sposobnosti zauzetosti i raspoloživosti svećenikā, jer oženjeni svećenik mora imati obzira prema ženi i djeci.

Teološki glavni razlog za obvezu celibata leži u uzoru Isusa Krista, koji nije bio oženjen i tako mogao nepodijeljeno (usp. 1 Kor 7,34) živjeti za Boga i za ljude. Krista se u Novome zavjetu označava kao Zaručnika koji za svoju zaručnicu, Crkvu, živi potpuno. Biskupi i svećenici su pozvani u svojoj crkvenoj službi predstavljati ovoga ljubećeg Zaručnika, Krista (Dekret o svećenicima, 16).

Stoga Drugi vatikanski koncil (Formacija svećenika br. 10) gleda i u celibatu manje crkveni propis, a puno više Božji dar. Celibat treba svećeniku pomoći da po uzoru na Isusa Krista svoju snagu ljubavi daruje Bogu i njegovoj Crkvi a time i njemu povjerenim ljudima.

Slika 33: Celibat ne želi okivati. On hoće na celibat pozvanima darovati radost i ispunjenje.

Poziv

Slika 34: Obveza celibata je slobodna odluka. Mnoge godine pripremaju se svećenički kandidati na to dok se odluče za ovaj put. Ženidbeno obećanje (privola) se u pravilu ne odvaguje i ne propituje tako brižno. I statistički je pokazano da značajno više brakova ne uspije, nego što svećenika napuste svoju službu.

Poziv Isusa Krista da ga se nasljeđuje u obliku života kršćanskog celibata. Treba kao i kod braka svjestan i odlučan Da. Kao kod braka, tako Isus Krist daje snagu i za ovaj oblik života, oblik koji u braku ali i u celibatu svećenika uvijek sadrži i žrtvu i poteškoće.

Današnja situacija – Ređenje prokušanih muževa (viri probati)?

Povijest celibata i praksa u Istočnim crkvama pokazuje da on za svećeništvo nije primoravanje. Stoga Drugi vatikanski koncil govori o

tome da je celibat za biskupe i svećenike kao *na različit način prikladan* (Dekret o službi svećenika, br. 10). *Prikladan* također znači da se Crkvi ostavlja na slobodu hoće li obvezu celibata na nov način oblikovati ili pak eventualno popustiti (ublažiti).

Tako Drugi vatikanski koncil piše: Svećeništvo je, doduše, po svojoj naravi ne zahtijeva, kao što je vidljivo iz prakse rane Crkve i iz tradicije istočnih Crkava, gdje osim onih koji po milosnome daru zajedno sa svim biskupima izabiru da će obdržavati celibat, ima također u najvišoj mjeri zaslužnih oženjenih prezbitera (Dekret o službi svećenika, br. 16).

Pored negativnih primjera svećenika i biskupa danas se kao razlog za popuštanje (ublažavanje) celibata navodi prije svega manjak svećenika.

Raspravlja se o pitanju da li bi se u životu i u crkvenoj službi prokušane muževe (viri probati) moglo rediti za svećenike. Vidjet ćemo kako će to izgledati u budućnosti. Ali kako god izgledali novi putevi, jednostavnih rješenja radi složenosti situacije neće biti. **Pjesma Molitva**

Isuse Kriste, ti si sve nas – žene i muževe – pozvao da u tvome narodu živimo i svojim darovima i karizmama jedni drugima služimo. Svaka osoba ti je važna. Svaki poziv je u tvojim očima jedinstven, čudesan i lijep. Zahvaljujemo ti za dostojanstvo smjeti s tobom živjeti i tvome narodu služiti.

Zahvaljujemo ti za poziv koji si zaređenima darovao. U njihovu služenju smijemo osobno susresti tebe, Isuse Kriste i smijemo dopustiti da nas jačaš. Daruj nam zahvalnost, poštovanje i ljubav prema tebi, također u zaređenim službenicima.

Istodobno te molimo: Daruj nam dobar zajednički život. Daj da jedni druge – svatko u svome zvanju i poslanju – cijenimo i ljubimo. Daruj nam radost suradnje i zajedničkog djelovanja s našom braćom i sestrama. I prije svega: Ispuni nas svojim Duhom da nas otpori ne bi obeshrabrili, nego podsjetili da veselo i s velikom snagom i oslušnošću služimo tvome djelu. Amen, aleluja!

Napomene

Blagoslovna prošnja

Radujem se sljedećem susretu _____ na temu: „Isus (je) treći u savezu: Ženidba – rasti u ljubavi“.

8.

„Isus (je) treći u savezu: Ženidba – rasti u ljubavi“.

Cjelovita verzija – Pregled

Poticaj

1. Uvod

Pozdrav i pjesma

Odgovoriti na pitanja

Osvrt i uvod

2. Jedan pogled u povijest

3. Ženidba u svetome pismu

Pripovijesti o stvaranju

Ženidba kao slika Božjega saveza s njegovim narodom

4. Sakrament ženidbe

Živjeti Kristovo predanje Crkvi

Glazba

5. Duhovni izvori ženidbe

1. duhovni izvor: Vjera: Partner je Božji dar

2. duhovni izvor: Isus je Gospodar ženidbe

3. duhovni izvor: Molitva i sakramenti

4. duhovni izvor: Slijediti zajedničku viziju – plodnost

Glazba

Razmjena u malim grupama

Završetak

Pjesma

6. Obredi vjenčanja

Propitivanje zaručnika

Blagoslov prstenja

Zaruke: Pristanak i stavljanje prstenja

Ženidbeno obećanje – razmatranje

Potvrda braka

Ženidbeni blagoslov

Prošnje

Euharistijsko slavlje

Glazba

7. Komunikacija – srce braka

Opraši (ukloni prašinu) biser

Molitva

Pjesma

Napomene uz zaključno bogoslužje

Blagoslovna prošnja

Poticaaj

Slika 1:

1. Uvod

Pozdrav i pjesma

Odgovoriti na pitanja

Osvrt i uvod

Slika 2: Crkva poznaje dva sakramenta služenja zajednici, nazivamo ih i staleškim sakramentima. Zadnji puta smo se bavili

sakramentom svetoga reda, danas sakramentom ženidbe pod naslovom „Isus (je) treći u savezu: *Ženidba – rasti u ljubavi*“.

Ljubav je ono što ljude tjera, dariva oduševljenje i motivaciju i daje životu smisao i ispunjenje. Naš život je određivan čežnjom da ljubimo i budemo ljubljeni. Mi se nadamo ispunjenju naše čežnje za ljubavlju prije svega u odnosima s ljudima, a posve osobito u braku. Ipak između čežnje i realnosti zjapi često jedna velika rupa. Mnogi odnosi ne uspiju i slome se.

Napomena: Ovdje nećemo ulaziti u temu neuspjeha koja izaziva mnoga pitanja. Naša vjera nam govori da nam Isus u svim situacijama želi darovati jedan novi put.

Stoga pitanje: Kako mogu odnosi uspjeti? Kako može ova životna čežnja unatoč razočaranjima i neuspjesima biti ispunjena? U tome nam hoće pomoći sakrament ženidbe. Ali najprije jedan kratak pogled u povijest ženidbe.

2. Jedan pogled u povijest

Slika 3: Brak se u mnogim kulturama smatralo (ona je to i danas) nosivim elementom društva. Shvaća ga se kao gospodarsku zajednicu s glavnom svrhom prenošenja života i brige za odgoj potomstva. Brakovi su u različitim kulturama sklapani i sklapaju se različito.

Da se u Izraelu sklopi jedan brak nije bio potreban odnos ljubavi, njih dvoje nisu se uopće morali poznavati djevojke su do svadbe živjele kod roditelja i najčešće su prije 15. godine života bile zaručene. Zaruke su bile pravni ugovor između oca zaručnice i budućega muža. Otac je određivao za koga će se njegova kći udati. Kći se u vezi toga nije moralo čak ni pitati. Od vremena zaruka djevojku se smatralo vlasništvom njezina zaručnika i budućega muža.

Nakon zaruka živjela je djevojka još godinu dana kod roditelja, do stvarne ženidbe, odvođenja zaručnice kući. U ovo se vrijeme djevojka pripremala na brak. Za djevojku je bilo vrlo važno da u brak uđe kao djeвица.

Crkva se najprije držala odnosnih društvenih oblika sklapanja ženidbe. Ali već u 4. stoljeću postojalo je sudjelovanje svećenika na obiteljskome slavlju svadbe.

Slika 4: Kršćanstvom je zatim sve više i više u središte stavljen odnos dvoje supružnika jednoga prema drugome. Tako se od 2. stoljeća u zapadnoj Europi provodio princip privole (suglasja), to znači: Svaka je osoba trebala načelno kod izbora bračnoga partnera odnosno partnerice također moći govoriti. Kao posljedica toga pita svećenik otada kod sklapanja braka, odlučuju li se oba partnera dragovoljno jedno za drugo.

Ali vjenčati se tada mogao samo onaj tko je imao odgovarajući socijalni položaj. Brakovi su se mogli valjano sklopiti i tajno. Za sprječavanje tajno sklopljenih brakova Tridentinski koncil (1545.-1563.) uveo je obavezan oblik, to znači: Brak se morao sklopiti pred mjesnim župnikom (ili od njega delegiranom osobom) i dva svjedoka. Ovaj oblik vrijedi i danas.

Od 18. stoljeća provodi se u europskome društvu sve više i više brak iz ljubavi. Time je splasnuo utjecaj roditelja i drugih rođaka na izbor partnera. Tako je osnažen i položaj žene naprama muškarcu. Muškarac je morao pridobiti ženu za njezinu ljubav.

Od 1970-ih godina dogodio se jedan novi razvoj. Jedinstvo braka, seksualnosti, zajedničkoga života i djece sve više i više se raspada. Predbračna seksualna iskustva i zajednički život bez vjenčanoga lista postali su popularni. Dosadašnja diskriminacija izvanbračne djece i samohranih majki opada, dokinuta je.

Danas se često govori o životnim partnerima u smislu partnerstva za jedno određeno razdoblje života. Klasičan katolički oblik doživotnoga braka više je iznimka. Ipak odlučni kršćani se suprotstavljaju javnome mnijenju društva i otkrivaju ljepotu braka, u skladu s Božjom vizijom.

3. Ženidba u svetome pismu

Božju viziju i za život i zajednički život ljudi pokazuju dva izvještaja o stvaranju na početku Biblije.

Pripovijesti o stvaranju

Slika 5: U prvoj pripovijesti o stvaranju okrunio je Bog svoje djelo stvaranjem čovjeka: *Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih (Post 1,27)*. Kao *slika Božja* čovjek je osoba, može slobodno odlučivati i sposoban je za osobni odnos s Bogom i s drugim ljudima. Kao *slika Božja* čovjek je stvoren za ljubav, jer je sam Bog ljubav. Tako je ljubav naš put do sreće od Boga upisan duboko u naše srce.

U drugom izvješću o stvaranju reče Bog: *Nije dobro da čovjek bude sam: načinit ću mu pomoć kao što je on (Post 2,18)*. *Tada Jahve, Bog, pusti tvrd san na čovjeka te on zaspa, pa mu izvadi jedno rebro, a mjesto zatvori mesom. Od rebra što ga je uzeo čovjeku, napravi Jahve, Bog, ženu pa je dovede čovjeku (Post 2,21-22)*. Bog ženu nije stvorio iz glave, niti iz nogu, nego iz čovjekova boka (iz rebra). To je prekrasna slika da prikaže isto podrijetlo i jednakovrijednost žene i muškarca.

Čovjek je oduševljen i radosno prima svoju partnericu: *Gle, evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mojega! Ženom neka se zove, od čovjeka kad je uzeta (Post 2,23)*. Ovo oduševljenje ima posljedice: *Zato će čovjek ostaviti oca i majku i prionuti uza svoju ženu i njih dvoje bit će jedno tijelo (Post 2,24)*. Čovjek napušta oca i majku da u jednome jedinstvenom odnosu bude sa ženom *jedno tijelo*. Time čovjek ženi izražava: Ti si toliko dragocjena da će jedan muškarac sve ostaviti da te pridobije.

Brak kao slika Božjega saveza s njegovim narodom

Slika 6: Ali ovo ne govori samo muškarac prema ženi koju je izabrao. To govori i Bog svome narodu. Jer za Izrael je brak bio više od jednoga oblika zajedničkog života. On je odražavao Božji savez, odnos Boga prema njegovu narodu. To se pokazivalo u tome da je Bog uvijek iznova sa svojim narodom sklapao savez.

Proroci u slici braka pokazuju kako Bog kao zaručnik živi savez sa svojim narodom, svojom zaručnicom. Pritom sam Bog plaća cijenu

zaručnice: *Zaručit ću te sebi do vijeka; zaručit ću te u pravdi i pravu, u nježnosti i u ljubavi (Hoš 2,21)*. Jedan drugi prorok, naime Izaija, piše: *Kao što se mladić ženi djevicom, tvoj će se graditelj tobom oženiti; i kao što se ženik raduje nevjesti, tvoj će se Bog tebi radovati (Iz 62,59)*.

Sva sklapanja saveza Staroga zavjeta smjerala su na Novi savez, u kojemu se Bog iz slobodne ljubavi zauvijek vezao uz čovjeka. Vidljivi znak ovoga novog saveza jest Isusov križ. Na to ukazuje Isus kod Posljednje večere, neposredno prije svoje smrti:

Slika 7: *Ovaj kalež novi je savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva (Lk 22,20)*.

Pavao uzima ovu sliku braka da izrazi odnos Isusa Krista prema njegovoj Crkvi: *Muževi, ljubite svoje žene kao što je Krist ljubio svoju Crkvu te sebe predao za nju da je posveti (Ef 5,25)*. I dalje: *Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu; dvoje njih bit će jedno tijelo. Otajstvo je to veliko! Ja smjeram na Krista i na Crkvu (Ef 5,31-32)*. *Postati-jedno-tijelo* u braku Pavao primjenjuje na jedinstvo Isusa Krista s njegovom Crkvom. Krist se nerazrješivo i zauvijek zaručio sa svojom Crkvom. On predaje svoj život da bi nju učinio čistom, lijepom i slavnom i ispunio ju životom.

4. Sakrament ženidbe

U svakom sakramentu događa se povezanost od Boga k Bogu. Bog se povezuje dublje s nama i mi s njim. Tako su svi sakramenti izraz savezničkoga zajedništva s Bogom. Što to znači za sakrament ženidbe?

Živjeti Kristovo predanje Crkvi

Slika 8: Kad žena i muškarac uzajamno sklope sakrament ženidbe, oni se odlučuju da će ljubav i vjernost Isusa Krista prema njegovoj Crkvi živjeti u svome braku. Sada se događa ono čudesno: U slobodnoj odluci zaručnika jednoga za drugo i u izvršenju braka vezuje se Isus Krist neopozivo uz ovo dvoje i uzima ih u svoj vječni savez ljubavi. Bračni par biva neraskidivim vezom povezan međusobno i s Bogom .

„Sakrament ženidbe ... je pripravljeno, božansko vozilo u koje zaljubljeni mogu ući – vozilo za koje zaručnica i zaručnik znaju da

sadrži dovoljno pogonskoga goriva, da uz Božju pomoć dođe na cilj svoje čežnje“ (Youcat: 425).

Bog u sakramentu ženidbe uzima zaručnike (mladence) u svoje vozilo da ispuni njihovu duboku čežnju. Isus Krist postaje treći u savezu i hrani ljubav bračnih drugova. Budući da je Isus Krist sto posto vjeran i njegova ljubav prema nama nerazrješiva, i kršćanski, sakramentalni brak je nerazrješiv. Je i *kada smo mi nevjerni, on vjeran ostaje“ (2 Tim 2,13)*. Isus Krist daje vjerno svoju snagu ljubavi, ali ne unaprijed, nego svaki dan iznova. Ako mu se otvorimo i u njega se pouzdamo, njemu vjerujemo, ova ljubav će se razvijati tijekom čitavoga bračnog života. Tako će kršćanski brak biti sakrament koji traje.

Sakramentom ženidbe postaju žena i muškarac uzajamno mjesto gdje Božju ljubav opipljivo iskuse. U njihovoj ljudskoj ljubavi nazočna je Božja ljubav. U ljubavi koju joj muž dariva žena iskusi Božju nježnost i ljubav. Isto tako i muž u ljubavi koju mu dariva žena posve konkretno iskusi Božju naklonost i ljubav. Jednostavno lijepo!

Glazba

5. Duhovni izvori ženidbe

Kako mogu sada ovu božansku snagu ljubavi u braku razviti? U vezi s time promotrim o četiri izvora kršćanskoga braka.

1. duhovni izvor: Vjera: Partner je taj Božji dar

Slika 9: Svećenik poziva mladence da *pred Bogom* i njegovom Crkvom izraze svoju privola koja započinje riječima: „uzimam te ...“. Riječima *pred Bogom* odmah na početku postaje jasno da brak nije privatna stvar dviju osoba, nego da je u igri Bog.

Tako prema kršćanskome shvaćanju partner nije uzet, nego od Boga primljen. Pritom partner nije tek neki dar, kao što do mogu biti drugi ljudi. On je više *taj* Božji dar!

Često u propovijedi govorim mladencima da im je Bog danas učinio jedan čudesan dar. Zatim pozivam zaručnika da pogleda svoju zaručnicu i pitam ga: „Jesi li zadovoljan s ovim Božjim darom?“ Tada

on u pravilu zažarena lica ovo potvrđuje. Isto tako gotovo uvijek reagira i zaručnica.

Za dar govorimo: Hvala! Uza sunčanih dana je lako reći Bogu „hvala“ za uzajamni dar. A kako je to pet, deset ili dvadeset godina kasnije? Je li partner i tada još uvijek veliki Božji dar, kad su dobri osjećaji jednoga za drugog oslabjeli, i kad se doživjelo razočaranja? Da, on to ostaje, jer brak nije raj, premda je Božja želja po mogućnosti puno ispunjenja u braku darovati. Brak hoće za bračne drugove biti put u raj i to tako da u braku uče rasti i sazrijevati u ljubavi.

Kad bračni drugovi jedno na drugome otkriju negativne strane koje počinju „smetati“, mogu nadoći misli kao, primjerice da je ženidbom ove osobe načinjena pogriješka ili želja da bi se najradije bilo sam i slobodan. Ali Božja je volja usmjerena na ozdravljenje i otkupljenje ljudi a ne u prvome redu na zemaljsku komotnost. Tako Bog zna zbog čega smo upravo nas dvoje zajedno. Stoga naše obilježnosti iz djetinjstva, naše uzajamne povrjede (ranjenosti), razočaranja i poteškoće nipošto nisu razlog da se razidemo, naprotiv. Jer sada mogu vlastiti nedostaci i negativne obilježnosti biti prepoznati, razrađeni, mogu ozdraviti.

Da bismo u krizama i razočaranjima ostali čvrsti i ustrajali u tome da je moj partner ili moja partnerica i sada još uvijek veliki Božji dar za mene, potrebna je vjera. Potrebna je vjera da su ranjenosti, deficiti i grijesi zbog kojih trpim, za mene prilike za rast, da sadrže milost ozdravljenja i posvećenja.

Slika 10: Vjera i prava zahvalnost pokazuju se u tome kad bračni drugovi i u teškim vremenima jedno za drugo Bogu zahvaljuju u povjerenju da će on sada dati svoju snagu i dopustiti da njihova na vječnost usmjerena ljubav sazrije.

2. duhovni izvor: Isus je Gospodar ženidbe

Kad se dvoje vjenčaju, oni jedno drugomu povjeravaju svoj život i – ulazeći skupa u 'božansko vozilo' – svoj brak povjeravaju Isusu Kristu kao trećemu u savezu. Time Isus postaje Gospodar njihova braka.

Slika 11: Prihvatiti Isusa kao Gospodina ponajprije je dar za mene osobno, jer u svim situacijama imam time uza se moćna prijatelja koji me razumije, koji me ljubi, u svim situacijama zna jedan dobar put i osposobljuje me da njime idem.

Živjeti s Isusom kao Gospodinom njihova braka dragocjen je dar za supružnike. Oni tako znaju: Naš brak pripada Isusu Kristu koji nas oboje ljubi iznad svega. Njegova se želja sastoji u tome da naš brak zaštititi, dovede do razvoja i u svim situacijama ga bogato blagoslovi.

S Isusom kao Gospodinom supružnici ne pitaju samo za svoje osobne želje, nego prije svega za volju njihova zajedničkog Gospodina: Kako ti, Isuse, vidiš ovu situaciju? Što ti želiš u njoj izdjelovati? Kako ti želiš da svoju ženu, svoga muža sada ljubim?

Tako u kršćanskoj braku postoje dva pravca gledanja: Zajedno gledaju muž i žena na Isusa Krista, svoga zajedničkog Gospodina. Njemu uvijek iznova povjeravaju svoja pitanja, nevolje i poteškoće.

Oni zajedno gledaju i jedno na drugo i služe jedno drugomu kao što piše Pavao: *Podložni budite jedni drugima u strahu Kristovu (Ef 5,21)*. Uzajamna podložnost jedan je od oblika ljubazne lojalnosti. Vilj je da su žena i muž po mogućnosti jedan optimalan tim, koji se svojim darovima uzajamno podupire i dopunjuje. Ovo dariva radost i čini zajednički život ugodnim.

3. duhovni izvor: Molitva i sakramenti

Slika 12: Jedan daljnji izvor kršćanskoga braka jest molitva i sakramenti. Jedan većinom prikriiven problem nekih poteškoća u braku ne leži između bračnih drugova, nego između njih i Boga. Bračni drugovi prečesto i nesvjesno očekuju jedno od drugoga jedno nutarnje ispunjenje, koje samo Bog može dati.

Kad su dvoje partnera ispunjeni ljubavlju, oni mogu iz ove punine jedno drugo obdarivati. Ali ako jedno od drugoga očekuju ljubav, koju im može dati samo Bog, tada ovo za posljedicu ima frustraciju i razočaranje. Stoga je temeljni odnos u braku osobni odnos s Isusom Kristom. Zajednička i osobna molitva kršćanski brak hrani i nadahnjuje.

Kod pripreve na brak pitam svaki pat: Molite li? Sami ili zajedno? Često im dadem sljedeći savjet za bračni život: Pružite prije spavanja jedno drugomu ruke i izmolite zajedno jedan Očenaš. Sve što je danas bilo stavite u ruke nebeskog Oca. Ako vam je moguće, možete izreći jednu zahvalu, jednu želju (prošnjju) i vaše brige (za djecu, radno mjesto, druge ljude ...) povjeriti Isusu, Gospodaru vašega braka. To jača i ozdravlja.

Također je koristan sakrament pokore: Riječ koja se kod svađe i kod poteškoća u braku često čuje jest: Ti si kriv/a! Da si bio drukčiji ... U sakramentu pokore ne gledam na ono što je drugi učinio krivo, nego na moj udio nesporazumā, sukoba i povrjeda.

Upravo ondje gdje se trudim (nastojim) ponovno se okrenuti drugomu, iskreno zamoliti za oprostjenje, oprostiti samomu sebi, ... upravo mi tu hoće Isus kao božanski liječnik pomoći. On mi dariva Duha Svetoga i osposobljuje me da nadvladam otvrdnuće svoga srca. Tako je sakrament pokore jedna velika, ozdraviteljska snaga, za brak također.

„Znam što bih trebao učiniti, ali mi nedostaje snage za to!“ Tu može euharistijsko slavlje postati hranjivim izvorom snage. Jer Isus nas uzima u svoje predanje u ljubavi na križu: „Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje.“ On nas ovom svojom ljubavlju hrani da bismo u bolnim i teškim situacijama bili sposobni dati svoj život, biti vjerni jedno drugomu i rasti u ljubavi.

4. duhovni izvor: Slijediti zajedničku viziju – plodnost

Tko ulazi u brak samo zato da sam postane sretan, može s ovim stavom lako završiti u nesreći. Ispravniji je stav: U brak ulazim jer hoću usrećiti svoga partnera. Tko svoj život daje iz ljubavi, kao posljedicu toga iskusit će jedno puno dublje ispunjenje, nego kad se ispunjuju sve njegove želje. Jer ljubav koja se daje najdublje hrani i usrećuje.

slika 13: Isus govori: ... *Izabrah vas i postavih da idete i rod donosite, i rod vaš da ostane (Iv 15,16).* Svi smo pozvani donositi rod i služiti životu. Vizija znači: Ne samo gledati u oči jedno drugomu, nego

zajedno gledati u istome pravcu, uzajamno se u jednome projektu podupirati.

Na poseban je način brak podešen na to da prenosi život. Spremnost primiti djecu stoga je bitan za svaki brak. Stoga se zaručnika i zaručnicu na vjenčanju osobno pita: „*Jeste li spremni od Boga primiti djecu i odgajati ih po zakonu Krista i njegove Crkve?*“

Slika 14: Kad roditelji dobiju dijete, tada im Bog povjerava život jednoga čovjeka, koji je bespomoćan i ovisi o skrbi i brizi punoj ljubav. Zadivljuje, koliko se žene i muškarci, kad postanu majke i očevi, promijene, razviju jedno predanje, ustaju noću, njeguju dijete, tu su za nj ... Djeca bude u roditeljima najbolje snage i unaprjeđuju njihovu sposobnost ljubavi. Očevi i majke mogu se preko djeteta preobraziti (promijeniti). Tu je opipljiva milost koja su djeca za svoje roditelje.

Slika 14: Odgoji znači u život i poziv ljudi investirati nešto što je naizvan jedva vidljivo, ali će ipak više obilježiti svijet od milijuna koji se investiraju u projekte. Jer današnja djeca su nositelji odgovornosti sutra.

Roditelji (odgojitelji) posreduju najprije ono što sami žive. Djeca preuzimaju više ono što im drugi uzorno (primjereno) žive, nego ono što im se govori. Vjernost i ljubav roditelja posreduju djetetu sigurnost. Djeca iskusu da su život i Bog pouzdani jer je to ljubav roditelja. Djeca prihvaćaju (primaju) kako roditelji ljube Boga, što u njihovu srcu pali ljubav prema Bogu i budi u Njega povjerenje.

Ako u vidu (pred Očima) imamo samo vlastitu obitelj i rodbinu, možemo biti zarobljeni određenim obiteljskim egoizmom. Plodnost uvijek nadilazi vlastitu obitelj, prelazi na susjedstvo, u župnu zajednicu, u služenje određenim ljudima ... Mi smo kao Crkva pozvani u jednu veću obitelj da bismo davali i da bismo primali.

Ako jedan bračni par ne dobije dijete, ako je služenje vlastitoj djeci već davno završeno, ako su djeca 'odlepršala' iz obiteljskog doma, moguće je nanovo postaviti pitanje o viziji, kako možete kao par služiti životu. Dobro je i nakon puno godina brata postaviti sebi pitanje: Koju viziju imamo – ili bolje – koju viziju ima sada Bog za naš brak? **Glazba**

Razmjena u malim grupama

Slika 15: Moguća pitanja za razmjenu u malim grupama:

Napomena: može biti da u grupi ima osoba koji u braku nisu uspjeli. Bilo bi važno ući u njihovu nevolju i eventualno se za njih pomoliti.

1. U čemu se sastoji dar sakramenta ženidbe? Koji su preduvjeti potrebni da bi se iz ovoga dara živjelo?
2. Što čini vjera da je partner, partnerica veliki Božji dar?
3. Koju viziju (vizije) imamo ili smo imali mi za naš brak? U čemu su nas naša djeca tražili i unaprjeđivala?
4. Što znači da je kršćanska ženidba trajan sakrament?

Završetak

Pjesma

6. Obredi vjenčanja, (prema hrvatskom Obredniku)

Uz nekoliko popratnih bilješki:

Napomena: Jedno važno pitanje za svaki par jest reguliranje začeca: U vezi s time vidi popratnu bilježnicu str. 146: Kao Crkva prosuđuje planiranje obitelji, reguliranje začeca i sprječavanje?

Slika 16: Svećenik (đakon) uvodi mladence u crkvu. Oblik uvođenja ovisi o mjesnim običajima ...

Propitivanje zaručnika

Slike 17 i 19: Na kraju službe riječi i nagovora slavitelja započinje sam obred. Zaručnici najprije javno izjavljuju da su spremni živjeti kršćanski brak. **Slavitelj se obraća mladencima ovim ili sličnim riječima:**

Predragi, došli ste u crkveni dom
da pred služiteljem Crkve i pred zajednicom
Gospodin zapečati svetim pečatom
vašu želju da sklopite ženidbu.
Krist obilno blagoslivlja vašu bračnu ljubav.
On vas je već posvetio svetim krstom,
a sada vas obogaćuje i krijepi
osobitim sakramentom
da budete jedno drugomu trajno vjerni

i da prihvatite ostale bračne dužnosti.
Zato vas pred Crkvom pitam o vašoj namisli.

Pitanja prije privole

Tada ih svećenik pita o slobodi, o vjernosti te o prihvaćanju i odgoju djece, a oni odgovaraju svatko za se.

I. i I., jeste li ovamo došli bez prisile, da slobodno i posve svjesno sklopite ovu ženidbu? Jeste li spremni u braku za cijeloga svog života jedno drugo ljubiti i poštovati?

Sljedeće pitanje može se izostaviti ako su takve okolnosti, na primjer ako su vjenčanci već u godinama.

Jeste li spremni s ljubavlju od Boga primiti djecu i odgajati ih po zakonu Krista i njegove Crkve?

Budući da je ova odluka donesena već u dokumentu o ženidbi, ova se pitanja mnogu oblikovati i slobodno ili pak izostaviti. Tako bračni drugovi mogu primjerice jedno drugomu pred okupljenom svečanom zajednicom izjaviti što im je u njihovu braku važno i zbog čega su se odlučili za crkvenu ženidbu.

Privola

Svećenik ih pozove da izraze privolu:

Kad ste dakle naumili sklopiti sveti ženidbeni savez, pružite jedno drugomu desnu ruku te pred Bogom i njegovom Crkvom izrazite svoju privolu. *Pruže jedno drugomu desnu ruku.*

Muškarac: Ja I. uzimam tebe I. za svoju suprugu i obećavam ti vjernost u dobru i u zlu, u zdravlju i u bolesti i da ću te ljubiti i poštovati u sve dane svoga života.

Žena: Ja I. uzimam tebe I. za svoga supruga i obećavam ti vjernost u dobru i u zlu, u zdravlju i u bolesti i da ću te ljubiti i poštovati u sve dane svoga života.

Ipak, ako se iz pastoralnih razloga bude činilo zgodnijim, svećenik ili đakon može od mladenaca zatražiti privolu pitanjem. I prvo pita muškarca:

I., uzimaš li I. za svoju suprugu?

Muškarac: Uzimam.

Svećenik: Obećavaš li joj vjernost u dobru i zlu, u zdravlju i bolesti?

Muškarac: Obećavam.

Svećenik: Hoćeš li je ljubiti i poštovati u sve dane života svoga?

Muškarac: Hoću.

Zatim svećenik pita ženu:

I., uzimaš li I. za svoga supruga?

Žena: Uzimam.

Svećenik: Obećavaš li mu vjernost u dobru i zlu, u zdravlju i bolesti?

Žena: Obećavam.

Svećenik: Hoćeš li ga ljubiti i poštovati u sve dane života svoga?

Žena: Hoću.

Svećenik: A sada stavite desnu ruku na raspelo te svoju privolu potvrdite zakletvom.

Muškarac i žena: Tako mi pomogao Bog, Blažena djevica Marija i svi sveci Božji.

Prihvatanje privole

Zatim svećenik dobivši privolu rekne zaručnicima:

Neka Gospodin dobrostivo potvrdi ovu vašu privolu što je pred Crkvom očitovaste i neka se udostoji ispuniti vas svojim blagoslovom. Što Bog združuje, čovjek neka ne rastavlja.

Ili:

Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi, Bog koji je u raj u združio prvostvorenike, neka u Kristu potvrdi i blagoslovi ovu vašu privolu što je pred Crkvom očitovaste. Što on združuje, čovjek neka ne rastavlja.

Svećenik pozove prisutne na hvalu Boga: Blagoslivljajmo Gospodina.

Svi odgovore: Bogu hvala.

Može se reći drugi oblik.

Blagoslov i predaja prstenova

Slike 18 i 20:

Svećenik: Blagoslovio + Gospodin ove prstene što ćete ih jedno drugomu predati u znak ljubavi i vjernosti.

Muškarac i žena: Amen.

Drugi oblik blagoslova prstenova, br. 229-230.

Ako je zgodno, prstene pošropi i preda zaručnicima.

Zaručnik prsten namijenjen zaručnici stavi zaručnici na prstenjak, govoreći ako je zgodno: I. primi ovaj prsten u znak moje ljubavi i vjernosti. U ime Oca i Sina I Duha Svetoga.

Isto tako i *zaručnica* prsten namijenjen zaručniku stavi zaručniku na prstenjak, govori ako je zgodno: I. primi ovaj prsten u znak moje ljubavi i vjernosti. U ime Oca i Sina I Duha Svetoga.

Tada cijela zajednica može izvesti himan ili hvalospjev.

Ženidbeno obećanje – razmatranje

Slika 21: Što se tu događa? Što zaručnik i zaručnica obećavaju jedno drugomu? U vezi s time nekoliko misli:

(pred Bogom i njegovom Crkvom) ... *uzimam tebe (N.)* ... Uzimam te takvu kakva jesi iz Božje ruke kao njegov dar za moj život. Govorim Da tebi takvoj kakva jesi, s tvojim karakterom, s tvojim jakim stranama i prednostima (odlikama) ali i sa tvojim slabostima i pogrješkama.

Obećajem ti vjernost ... Vjernost se pokazuje u rastu u povezanosti, privrženosti i jedinstvu s partnerom. Tako u življenu vjernost spada uvijek iznova se pitati: Što bi sada moga muža, moju ženu veselilo?

... *u dobru i zlu, u zdravlju i bolesti*. Teški (zli) dani dolaze nenadano i mogu nas izbaciti iz kolotečine. To mogu biti događaji koji dolaze izvana, kao poteškoće: će u zvanju ili takozvani udarci sudbine. Ali oni mogu doći i iznutra, kad se u srca ušulja nepovjerenje. Odjednom jedno drugo više ne razumije i ne vidi više zajedničke budućnosti. Loši dani hoće nam uzeti sjećanje na dobre dane, ali i nadu da će dobri dani ponovno doći.

Ljubit ću te ... U ljubavi se radi o više nego o osjećajima ljubavi, koliko god i oni bili važni: Ljubav znači predanje: „Činim sebe darom za tebe.“ Takva ljubav znači uvijek iznova raditi na sebi i mijenjati se. Ovamo spada i zamoliti oprost, darovati oprost i nadvladati vlastitu tupost.

... *i poštovati u sve dane svoga života*. *Poštovati* donosi do izražaja stav ljubavi u riječima, u oblicima ophođenja i djelima. Poštovanje se

pokazuje u tome da sam obazriv. Ovo posebno i u bračnoj seksualnosti. U poštovanju ženina ciklusa postaje prirodno reguliranje začeca životni stav. *Poštovati* znači dar ljubavi držati svetim, posebno pred drugima. Djeca trebaju osjetiti da je odnos roditelja za njih nedodirljiv. *Poštovati* znači pred drugima o mome dragom govoriti tako da ovo poštovanje pred njim samim (pred njom samom) bude oipljivo u za mene uvrjedljivim i bolnim situacijama.

Slika 23: ... *sve dane moga života*. Kršćanski bračni parovi hoće jedno s drugim ostarjeti sa svime onim što ovamo pripada.

Potvrda braka

Slika 24: Vratimo se natrag obredu: Nakon izrečene privole (koju mladenci izgovaraju pružajući jedno drugome desnu ruku), svećenik može ruke obaviti štolom i tako izraziti da je Isus (štola je simbol njega) povezujući vez u braku. On potvrđuje sklopljenu ženidbu riječima: *Neka Gospodin dobrostivo potvrdi ovu vašu privolu što je pred Crkvom očitovaste i neka se udostoji ispuniti vas svojim blagoslovom. Što Bog združuje, čovjek neka ne rastavlja.*

Ili:

Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi, Bog koji je u raju združio prvostvorenike, neka u Kristu potvrdi i blagoslovi ovu vašu privolu što je pred Crkvom očitovaste. Što on združuje, čovjek neka ne rastavlja.

Slika 25: Ovim činom se potvrđuje u ime Crkve obvezujuće Da koje su mladenac i mladenka izgovorili. Sada slijedi potpis mladenaca i svjedoka – i svećenika. Tako je bračni par uzet u nerazorivu ljubav Božju.

Ženidbeni blagoslov

Svećenik potom izriče blagoslov. Ima smisla pritom položiti ruke na zaručnike. Ova gesta izražava da Božja ljubav struji sada u uzajamnu ljubav mladenaca.

Prošnje

Prošnje su mjesto na kojemu prijatelji i poznanici imaju prilike svoje dobre želje kao prošnje izreći Bogu prateći mladence na zajednički životni put. Ima smisla pred Boga iznijeti i nevolju drugih parova i ljudi kao daljnje nakane, imajući tako u vidu čitav svijet.

Euharistijsko slavlje

Nakon obreda vjenčanja čitava zajednica slavi Euharistiju. Time do izražaja dolazi da bračni drugovi svoj savez hoće živjeti iz saveza i vjernosti Isusa Krista. Tako hoće i svako buduće zajedničko suslavljenje Euharistije njihovu uzajamnu ljubav oživjeti i osnažiti.

Slika 26: Na kraju mladenci napuštaju crkvu. Neka svi vide i znaju: Nas dvoje pripadamo skupa – zauvijek! Započeo je jedan novi put.
Glazba

7. Komunikacija – srce braka

Slika 27: Svaki brak ima svoju vlastitu povijest i konkretizira se u jedinstvenim situacijama i okolnostima. Jednoga psihijatra nakon smrti njegove žene pitali kako je doživio brak. Nato će on: „Koji brak? Ja sam sa svojom ženom doživio barem osam brakova.“ To pokazuje: jedan brak je u neprestanu razvoju. Kao što svaki čovjek ide mnogim putevima sazrijevanja i uvijek iznova stječe nove spoznaje u životu, tako ovo vrijedi i za brak. Što je u jednoj fazi braka prijeko potrebno (nužno), u jednoj drugoj fazi može postati nevažno. Dvoje zaljubljenih danas više nisu ono što su bili jučer. Svaki dan sadrži nešto novo.

U kršćanskome braku bračni drug jest i ostaje najvažniji čovjek. Odnos prema njemu ima prioritet, uvijek i pred odnosom prema djeci. Ovaj se prioritet partnera pokazuje i u vrijeme koje se uzima jedno za drugo. Bračni drugovi trebaju vrijeme za razmjenu, vrijeme za razgovor o pitanjima i zadacima a prije svega i vrijeme slobodno od gomilanja problemā; vrijeme u kojem će zajedno uživati.

Jedno takvo vrijeme za odnos treba tražiti, planirati, njega se držati i često uvijek iznova prilagođivati okolnostima. Za bračne drugove je važno utvrditi i držati se svetoga vremena koje će posvetiti

bračnome životu udvoje i razgovoru. To pomaže da brak raste u dubinu i jača povezanost dvaju srdaca.

Pokupiti prašinu s bisera

Moć navike i mrvljenje svakodnevice mogu uvijek iznova dovesti dotle da se izgubi dragocjenost i posebno sjaj partnera. Stoga je potrebno povremeno svako malo: pokupiti prašinu s bisera s kojim sam se ženidbom vezao/la.

Molitva

Nebeski Oče, zahvaljujemo ti što si nas stvorio jedno za drugo i za ljubav. Zahvaljujemo ti što si sakramentom ženidbe uzeo našu uzajamnu ljubav u svoj nerazorivi savez ljubavi. Hvala što je tvoj Sin Isus Krist treći u Savezu i osposobljuje nas da jedno drugomu budemo znak tvoje ljubavi i vjernosti.

Molimo te: Daruj nam – usred svih opterećenosti, poteškoća i razočaranja našega bračnog života – uvijek iznova svoj pogled za dragocjenost partnerice, partnera. Daj da se uvijek iznova na nov način radujemo jedno drugomu. Daj nam uvijek na nov način prilaziti jedno drugomu i tebi. Pomozi nam u svim događajima rasti i sazrijevati u ljubavi. Daj nam u našem životu iskusiti zdravlje, ispunjenje i sreću i za mnoge postati blagoslov. Zahvaljujemo ti i potpuno se povjeravamo tvojoj milosti. Amen. **Pjesma**

Napomene uz zaključno bogoslužje

Na kraju našega puta hoćemo slaviti svečanost: svečano bogoslužje s agapama poslije toga.

Molitveni listić: Prošnju zahvale i predanja *podijeliti i kratko protumačiti*.

Ako se još nije razgovaralo o sljedećim pripravama, slijedi dogovor:

- Tko će svirati glazbu?
- Tko će preuzeti liturgijske službe: čitač, orguljaš, djelateli pričesti?
- Tko će pomoći ukrasiti crkvu i dvoranu za agape?

Za agape neka svatko donese nešto što može podijeliti s drugima: piće, slatkiše, grickalice, meso, sir, kruh, povrće i slično. I još zamolba: Ako od donesenoga štogod preostane, ponesite, molim sa sobom kući. Hvala.

Ima li još pitanja?
Daljnje informacije?

Blagoslovna prošnja

Radujem se sljedećem susretu _____ na temu: „Zajedno slaviti Isusa: *Sakramente doživjeti – Bogoslužje s agapama*“

9.

**„Zajedno slaviti Isusa:
Sakramente doživjeti –
Bogoslužje s agapama“**
Cjelovita verzija – Pregled

Napomene

Izvanjski okvir

Mogući elementi bogoslužja

Uvod

Čitanja Pisma

Čitanje

Evandjelje

Poticaji za propovijed

Plodnost obraćenje m i vjerom

Jedna ilustracija

Obnova milosti sakramenata

Glazba

Molitva obnove krsne i potvrđeničke milosti (ženidba, sveti red)

Konkretan put: Obnova krštenja i potvrde

Molitva oslobađanja milosti sakramenta, konkretno

Pjesma Duhu Svetom

Euharistijsko slavlje

Najava i agape

„Zajedno slaviti Isusa:

Sakramente doživjeti – Bogoslužje s agapama“

Napomene

Zaključno slavlje može se slaviti bogoslužjem i agapama. Svatko može pridonijeti s nešto hrane i pića i međusobno podijeliti.

Jedna od mogućnosti liturgijskog slavlja: sastoji se od osobnog oblika obnove krsnih obećanja i s prošnjom za ispunjenje Duhom Svetim (obnova potvrde). I bračni parovi mogu obnoviti bračna obećanja i primiti blagoslov. Ponijeti krsnu svijeću. Pripremiti više malih svijeća.

Izvanjski okvir

Idealno je završno bogoslužje slaviti u crkvi. Ovisno o situaciji moguće je bogoslužje slaviti i u prostoriji u kojoj se održava tečaj. U tom slučaju stolice posložiti u polukrugu s dovoljno odmaka kako bi sudionici mogli za pokajnički čin istupiti naprijed.

Mogući elementi bogoslužja

Predvidjeti sljedeće elemente slavlja (moguće je izabrati i druge tekstove i obrede).

Uvod

Ovdje je koristan jedan osvrt.

Više tjedana smo bili zajedno na putu. Pogledajmo kratko ovaj put:

Prvi susret započeo je temom: *Isus, srce sakramenata. Uvod – otkriti žive izvore*. Postalo nam je jasno: Radi se o Isusu s kojim se realno susrećemo u vidljivim znacima sakramenata.

Kod drugoga susreta u središtu je stajalo krštenje: *Isus daje udio na božanskom životu: Krštenje – primiti novi identitet i dostojanstvo*. Prvo je: Bog te prihvaća i dariva ti novi identitet i dostojanstvo. Uzima nas u svoj božanski život.

Ovaj božanski život hrani se u euharistijskome slavlju – treći susret: *Isus nas hrani i jača: Euharistija – postati Kristovo Tijelo*. Isus govori: „Ovo je Tijelo moje koje se za vas predaje.“ Toliko sam Mu vrijedan! Najveća ljubav (Isusov križ) dariva se meni, hrani me i jača: Sebe darivam Njemu, da bih ja – bolje mi – danas postali njegovo Tijelo!

Četvrti susret – *Isus pomazuje i šalje – živjeti ispunjen Duhom* – pokazuje: Bog me treba. Ja imam jedno poslanje. Obdaren sam darovima i karizmama da bih živio ispunjen Duhom.

Mi ljudi nismo samo jaki i dobri, mi također zatajimo i sagriješimo. Što god bilo i što god se dogodilo. Peti susret: *Isus oprašta – Sakrament pokore – započeti iznova*.

I kod šestoga susreta se radi o ozdravljenju: Isus podiže (uspravlja): *Bolesničko pomazanje – ozdraviti. Isus nas hoće ozdraviti*, u svemu stati uz nas i podizati nas u svim situacijama. Toliko da možemo s pouzdanjem i radosno očekivati dolazak Isusa Krista u smrti.

Kako i preko koga djeluje Isus danas? Na to nas Isus poziva u jednoj posebnoj službi, kao što je pokazao sedmi susret: *Isus poziva i opunomoćuje: Sveti red – poslani umjesto Krista*. Skupa smo pozvani danas nastaviti Isusovo poslanje.

Posljednji (osmi) susret na temu: *Isus (jest) treći u savezu: Ženidba – rasti u ljubavi* – pokazuje: Mi smo ženidbom darovani jedni drugima da kroz sve rastemo u ljubavi.

Nakon što smo u sedam sakramenata produbljeno upoznali različito Isusovo djelovanje, smijemo danas Zajedno slaviti Isusa: *Doživjeti sakramente – Bogoslužje s agapama.*

Čitanje

Čitanje poslanice apostola Pavla Titu (Tit 3,4-7) ...

Kad se pojavila dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga, on nas spasi ne po djelima što ih u pravednosti mi učinismo, nego po svojem milosrđu: kupelji novoga rođenja i obnavljanja po Duhu Svetom koga bogato izli na nas po Isusu Kristu, Spasitelju našem, da, opravdani njegovom milošću, budemo, po nadi, baštinici života vječnoga.

Evandjelje

Iz Evandjelja po Mateju (Mt 28,16-20) ...

Jedanaestorica pođoše u Galileju na goru, kamo im je naredio Isus. Kad ga ugledaše, padoše ničice preda nj. A neki posumnjaše. Isus im pristupi i prozbori: 'Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.'

Poticaji za propovijed

Srž sakramenata sastoji se u tome da prihvatimo Isusovu otkupiteljsku ljubav. Sada se jednostavno smijemo radovati, jer je Isus sada među nama. *Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta* – upravo smo čuli. To je naša radost.

Najveću radost iskazujemo Isusu ako mu se više otvorimo i prihvatimo sve što nam on iz svoga srca puno ljubavi želi darovati.

Plodnost obraćenje m i vjerom

On nas je pozvao i obdario za jedan novi život. Naš se poziv sastoji u tome da Isusa u sebi nosimo, da njego svjetlo isijavamo i njegovu ljubav ljudima donosimo. Da bi se ovo moglo dogoditi, obdario nas je sakramentima. Oni doduše djeluju sami po sebi, ali ne magijski i automatski. Najbolje sjeme, posijano na beton, neće niknuti i donijeti rod. Nije do sjemena, nego do tla.

Hoće li se jedan sakrament u nama, vjernicima, moći svoje djelovanje razviti, stoga ne ovisi samo o tome je li jedan sakrament valjano podijeljen i tako, polazeći od Boga prisutna sva punina božanske milosti. To ovisi isto tako o tome je li u nama prisutno obraćenje i vjera.

U Evanđelju daje Isus zapovijed učiniti sve ljude njegovim učenicima. Učeništvo znači da ljudi upoznaju Isusa i izaberu ga za svoga Učitelja i Gospodina. Oni trebaju biti dodirnuti njegovom ljubavlju, iskusiti njegovo spasenje i ozdravljenje i radosno nastaviti njegovo poslanje. Kad su se ljudi odlučili postati Isusovim učenicima, tada dolazi krštenje. Tada božansko djelovanje krštenja pada na otvorena, pripravna srca ljudi, koji su odlučili nasljedovati Isusa.

Raniero Cantalamessa, propovjednik papina dvora, tumači zajedništvo božanskog djelovanja i ljudske spremnosti sljedećom slikom: „Sav elektricitet ne koristi ništa ako ne upotrijebimo struju i stavimo utikač u utičnicu.“ Milost sakramenta postaje životna tek ako je „utikač stavljen u utičnicu.“

Jer: „sakramenti nisu magijski obredi koji funkcioniraju na mehanički način, bez čovjekova znanja i bez ikakva njegova sudjelovanja. Djelotvornost sakramenata plod je sinergije (sudjelovanja) božanske svemoći (Kristove milosti ili Duha Svetoga) i ljudske slobode; ili kako je rekao Augustin: Onaj koji te je stvorio bez tebe, neće te spasiti bez tebe.“ Što to znači?

Jedna ilustracija

Ono što nam je Bog darovao u krštenju i potvrdi, hoće postati životno i djelotvorno. Tada naš kršćanski život dobiva jednu novu

snagu sjaja. Ovo se daje zorno pojasniti na sljedeći način: **Najbolje demonstrirati!**

Kršćanina je moguće usporediti sa žaruljom. Jedna žarulja je krhka. Moguće je staviti ju na stol, ona će se malo kotrljati uokolo. Ispunjava li žarulja tako svoje poslanje? Ne! Ona u ovome stanju ne koristi ništa. Da bi nečemu koristila i ispunila svoj smisao, mora ju se najprije uvrstjeti u grlo. Da bi dobila oslonac. Više neće pasti sa stola. Ona više nije „fassunglos“.

Temeljni sakrament krštenja moguće je usporediti s učvršćivanjem u grlo. Krštenje je takoreći veza, „ušarafljivanje“ u Isusov život. Sada je sve pripravno i podešeno.

Ali kod žarulje nedostaje još uvijek ono bitno: struja! Tek kad kroz žarulju prođe struja, ona započinje sjati. Tek tada postaje ona ono za što je načinjena. Dokle god kroz žarulju ne teče struja, ona možda jest lijepa za pogledati, ali ne svijetli. Ne koristi ničemu.

Da bi struja, Duh Sveti, mogao doći u naš život, važne su dvije stvari: Najprije Da krštenju, odlučni Da. Ovo konkretno znači prihvatiti Isusa kao moga Gospodina i otkupitelja. Njemu predati svoj život. Ući u Božje kraljevstvo, u vjeri primiti novo dostojanstvo i punomoć kao dijete (kći, sin) Božje u Isusu Kristu i iz toga živjeti.

Eventualno demonstrirati klimavi kontakt. Klimavi kontakt stvara probleme. Nikada nisi posve siguran hoće li žarulja svijetliti. Malo svijetli pa se ugasi. Klimavi kontakt čini život nesigurnim. Kao usporedbu moguće je „klimavi kontakt“ kod života u braku pojasniti ovu problematiku.

Ako smo vodstvo svoga života predali Bogu samo djelomično, ako je u nama prisutan jedan „Da-Ali“ – čas Da, čas Ne, ovisno o situaciji i raspoloženju, tada nastaje problem. Jer dokle god naš „Da“ nije potpuno jasan, struja ne može ispravno teći, slično kao i kod klimava kontakta.

Ako je naš Da jasan, tada dolazi drugo, da bi žarulja zasvijetlila, naime, uključivanje u struju. To znači da moram *zamoliti Boga da me ispuni svojim Svetim Duhom*; „Da, želim da Duh Sveti u moj život dođe. Želim Duha Svetoga, želim primiti svu puninu Duha Svetoga. Želim da

darovi Duha Svetoga u meni rastu, želim s njegovim posebnim darovima, karizmama služiti da bi Božja snaga kroz mene sjala.“

Tada se može dogoditi ono što je Isus rekao: *Vi ste svjetlo svijeta (Mt 5,14)*. Mi smo pozvani u ovome svijetu sjati. U tome nam hoće pomoći svi sakramenti.

Obnova milosti sakramenata

Sakramenti koje smo primili samo jednom – kao krštenje, potvrda, sveti red, ženidba – sadrže ogroman potencijal milosti. Neprestano, tijekom čitava života, hoće milost ovih sakramenata teći. Milost je tu, koliko od nje primam, ovisit će o mojoj vjeri i mome obraćenju.

Pavao piše Titu da nam je Isus darovao spasenje *kupelji novoga rođenja i obnavljanja po Duhu Svetom koga bogato izli na nas po Isusu Kristu, Spasitelju našem, da, opravdani njegovom milošću ...* Krštenje (kupelj novoga rođenja) i *obnavljanje u Duhu Svetom* nužni su *da bismo bili opravdani njegovom milošću*, to znači da bismo postali ispravni, čisti i dobri.

Božansko i ljudsko djelovanje, božanska milost i ljudsko prihvaćanje pripadaju skupa. Što se više predamo Isusu i njegovu pozivu, to više on može i hoće u nama i preko našega života djelovati. Tako sada smijemo s potpunim pouzdanjem njemu darovati svoj Da, svoje predanje, očekujući da će se on u njega upustiti, zahvatiti u naš život i učiniti ga većim blagoslovom. **Glazba**

Molitva obnove krsne i potvrđeničke milosti (ženidba, sveti red)

Zato sada smijemo primljene sakramente krsta i potvrde (ženidbe i svetoga reda) obnoviti. Sadržajno se uvijek radi o dvostrukome koraku: *Odričem*. To znači: odvajam se od svakoga zla, svake podvojenosti, grijeha ... To je korak obraćenja. A zatim *Vjerujem*, predajem svoj život Isusu Kristu u svome konkretnom zvanju (staležu). Ovim korakom predanja otvaram se (više) Isusu Kristu. Tako mogu sada primiti ozdravljujuću snagu sakramenata u mome životu.

Konkretan put: Obnova krštenja i potvrde

Ovo se događa na sljedeći način: Najprije obnavljamo zajedno krsna obećanja kao u vazmenoj noći.

Zatim zapjevamo pjesmu Duhu Svetom i molimo ga za njegovo djelovanje.

Na kraju su svi pozvani osobno izreći svoj Da krštenju, potvrdi, ženidbi ... i moliti za milost Duha Svetoga. Ovo se može dogoditi u sljedećim koracima:

- *Križ*: Tko želi izreći svoj Da Bogu, dolazi najprije pred križ i ondje moli molitvu obnove krsta i potvrde. (Da obnovi ženidbe). Križ je mjesto predanja života. Ondje je Isus sklopio vječni savez ljubavi s nama. Mi smijemo pogledati na njegovu ljubav i njemo – glasno ili tiho – predati svoj Da!
- *Uskrsna svijeća*: Na kraju zapalite svoju krsnu svijeću na uskrsnoj svijeći. Uskrsna svijeća je znak Uskrsnuloga. Kad ondje zapalimo svoju krsnu svijeću mi izabiremo Isusa i njegovo Evanđelje za svjetlo našega života.
- *Polaganje ruku*: Kao posljednje dolazimo svećeniku (eventualno članovima tima), koji za vas moli za ispunjenje Duhom Svetim. Bračni parovi mogu prići i zajedno da prime blagoslov za svoj brak.

Ovdje dobivamo jednu uspomenu (jednu biblijsku riječ) koja nas hoće pratiti u svakodnevici.

Molitva oslobađanja milosti sakramenta, konkretno

Liturgijski: Nakon ove izjave započinjemo s obnovom krsnih i potvrđeničkih obećanja, kao u vazmenoj noći (*kada zajednica obnavlja svoja krsna obećanja*):

Svećenik: *Odričete li se grijeha da živite u slobodi djece Božje?*

Svi: *Odričem.*

Svećenik: *Odričete li se zavodljivosti zla da vas grijeh ne nadvlada?*

Svi: *Odričem.*

Svećenik: *Odričete li se sotone, začetnika i vođe grijeha?*

Svi: Odričem.

Svećenik: Vjerujete li u Boga Oca Svemogućega, stvoritelja neba i zemlje?

Svi: Vjerujem.

Svećenik: Vjerujete li u Isusa Krista Sina njegova jedinorođenog, Gospodina našega koji je rođen od Marije Djevice, trpio i bio pokopan, koji je od mrtvih uskrsnuo i sjedi zdesna Ocu?

Svi: Vjerujem.

Svećenik: Vjerujete li u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, općinstvo svetih, oproštenje grijeha, uskrsnuće tijela i život vječni?

Svi: Vjerujem.

Svećenik: A svemogući Bog, Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nas je preporodio vodom i Duhom Svetim i koji nam je dao oproštenje grijeha, neka nas čuva svojom milosti u istome Kristu Gospodinu našem za život vječni.

Svi: Amen.

Pjesma Duhu Svetom. Pripremiti biblijske „uspomene“.

Osobni put: *Slavljenički tim tihom glazbom prati ovo sveto vrijeme*

Euharistijsko slavlje

Nakon ovoga dijela blagoslivljanja slijedi Euharistija kao uobičajeno. Ovdje se ne radi o obnovi sakramenta, nego o realnome činu obnove.

Najava i agape

Na kraju bogoslužja najaviti agape:

- Zahvala svim sudionicima na tečaju za pripravu, su-oblikovanje predavanjima i glazbom ...).
- Ako imate konkretnu ponudu za nastavak, obznanite datum prvoga susreta.

Druge informacije

Sada hoćemo doživljenu radost proslaviti u zajedničkom slavljenju susreta.